

2019

geconsolideerd jaarverslag

Inhoud

- 1. Geconsolideerd jaarverslag**
- 2. Geconsolideerde financiële staten per 31 december 2019**
- 3. Verslag van het College van Commissarissen**

1. Geconsolideerd jaarverslag

Geconsolideerd jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening 2019

De geconsolideerde financiële staten van de NMBS Groep per 31 december 2019 werden opgemaakt met inachtneming van de op die datum gepubliceerde bepalingen van het IFRS-referentiekader (International Financial Reporting Standards) zoals goedgekeurd door de Europese Unie, namelijk de door de International Accounting Standards Board (IASB) gepubliceerde normen en de door het IFRIC (International Financial Reporting Interpretations Committee) gepubliceerde interpretaties.

In bijlage zijn de toelichtingen bij de geconsolideerde financiële staten opgenomen met alle informatie volgens de IFRS-normen.

I. Consolidatiekring

De consolidatiekring omvat alle vennootschappen die de NMBS Groep vormen. Ze worden in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen volgens de twee door de IFRS-normen aanvaarde technieken, naargelang de Groep al dan niet controle heeft over de vennootschap, namelijk de integrale consolidatie en de vermogensmutatiemethode.

Evolutie van de consolidatiekring

	31/12/2013	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2018	31/12/2019
Moedervenootschap	1	1	1	1	1	1	1
Globaal geconsolideerde ondernemingen	33	21	15	12	11	9	9
Ondernemingen volgens vermogensmutatiemethode	25	21	17	16	12	12	11
TOTAAL	59	43	33	29	24	22	21

In 2019 heeft Lineas Group de consolidatiekring verlaten.

Sinds 2015 is de Groep Lineas (met Lineas Goup als moedervenootschap) opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode op geconsolideerde basis met een controlepercentage van 31,12%. In 2019, in toepassing van de « Investment Shareholder Agreement » afgesloten in juni 2015, heeft de andere aandeelhouder zijn call optie uitgeoefend en 21,12% van de aandelen van de NMBS in Lineas Group gekocht. Als gevolg van deze operatie, werden de beslissingsmechanismen binnen de vennootschap gewijzigd. Lineas Group is geen verbonden onderneming meer en de opname volgens vermogensmutatiemethode stopt op de koopdatum. De overgebleven deelneming van 10% wordt geboekt in de Overige financiële activa.

Zonder impact op de consolidatiekring, heeft de NMBS die 100 aandelen in de dochteronderneming De Leewe II aanhield (1 aandeel gekocht van Eurostation in 2016 en 99 aandelen als gevolg van de fusie door opslorping van Eurostation in 2018) 1 aandeel aan B-Parking verkocht in 2019.

II. Geconsolideerde jaarrekening 2019

II.A. Balans

ACTIVA

<i>In miljoen €</i>	<u>31/12/2019</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>Wijziging</u>
<u>Vaste activa</u>	<u>9.932,4</u>	<u>9.795,9</u>	<u>136,5</u>
Immateriële vaste activa	223,0	217,4	5,6
Materiële vaste activa	7.221,6	7.046,3	175,2
Vastgoedbeleggingen	440,0	464,6	-24,7
Deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	399,3	409,0	-9,7
Handelsvorderingen en overige debiteuren	668,6	719,1	-50,5
Afgeleide financiële instrumenten	292,8	267,6	25,2
Overige financiële activa	672,8	658,7	14,1
Uitgestelde belastingvorderingen	14,4	13,1	1,3
<u>Vlottende activa</u>	<u>2.091,3</u>	<u>1.854,6</u>	<u>236,7</u>
Voorraden	227,8	217,7	10,1
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.441,1	1.337,4	103,7
Afgeleide financiële instrumenten	10,0	0,1	9,9
Overige financiële activa	40,9	7,8	33,0
Belastingvorderingen op het huidige resultaat	3,4		3,4
Kas en kasequivalenten	368,2	291,6	76,6
<u>Vaste activa aangehouden voor verkoop</u>	<u>34,4</u>	<u>47,9</u>	<u>-13,5</u>
TOTAAL DER ACTIVA	12.058,1	11.698,4	359,7

Het geheel van de geconsolideerde activa van de NMBS Groep per 31 december 2019 vertegenwoordigt een bedrag van 12.058,1 M€, dit is een evolutie van +359,7 M€ (+3,1 %) ten opzichte van de afsluiting 2018. De NMBS vertegenwoordigt 96,3 % van het totaal van de geconsolideerde activa, en zelfs 99,6% buiten deelnemingen in de vennootschappen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode.

De vaste activa (9.932,4 M€) vertegenwoordigen 82,4 % van de totale activa, namelijk:

- ❖ 7.884,6 M€ (79,4 % van de vaste activa) m.b.t. de *immateriële en materiële vaste activa en de vastgoedbeleggingen*, waarvan 99,6 % van de moedervenootschap komen. De in 2019 door de NMBS uitgevoerde investeringen bedragen 566,0 M€¹, waarvan 331,4 M€ voor de aankoop en de renovatie van rollend materieel, 107,6 M€ voor het onthaal van de reizigers, 52,2 M€ voor de bouw en de inrichting van de werkplaatsen en 74,8 M€ andere investeringen (waaronder IT en gebouwen). Deze investeringen van de moedervenootschap werden gefinancierd met kapitaalsubsidies, behalve 7,8 M€ die met eigen middelen werden gefinancierd. Bovendien werd er als gevolg van de toepassing van de standaard IFRS 16 vanaf 1 januari 2019 de met een gebruiksrecht overeenstemmende activa geboekt in de NMB Groep ten bedrage van 32,5 M€. Behalve IFRS 16, bedragen de jaarlijkse afschrijvingen en de waardeverminderingen van de activa van de moedervenootschap 417,9 M€, waarvan 14,2 M€ netto terugnames van waardeverminderingen als gevolg van een algemene test op waardeverminderingen op terreinen (bevat in de Materiële vaste activa en de Vastgoedbeleggingen) uitgevoerd in 2019 door de interne specialisten van de NMBS² inzake vastgoedwaardering. Deze test wordt driejaarlijks uitgevoerd en werd voor de eerste keer in 2016 gedaan. De evolutie met +156,1 M€ ten opzichte van het vorige boekjaar wordt hoofdzakelijk verklaard door: het voorschot betaald door de NMBS in 2019 aan de groep Bombardier/Alstom voor de aanschaffing van M7-rijtuigen (+100 M€), de eerste toepassing van IFRS 16 in de Groep (+32,5 M€) en de netto terugnames van de in 2019 bij de NMBS geboekte waardeverminderingen (+14,2 M€).
- ❖ 399,3 M€ (4,0 % van de vaste activa) m.b.t. het aandeel in het eigen vermogen van de volgens vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen, ondernemingen waarin de NMBS een invloed van betekenis uitoefent zonder evenwel over de controle te beschikken, waaronder THI Factory (267,0 M€), Eurofima (109,4 M€), HR RAIL (10,6 M€) en BeNe Rail International (6,9 M€). Het verschil ten opzichte van het vorige boekjaar (-9,7 M€) is hoofdzakelijk toe te schrijven aan de uitgekeerde dividenden van de bij de NMBS volgens vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen (-17,5 M€, waarvan THI Factory: 15,6 M€), het verlaten van consolidatiekring door Lineas Group (-16,1 M€) en het aandeel van de volgens vermogensmutatiemethode opgenomen vennootschappen in het netto geconsolideerd resultaat (+25,4 M€, waarvan THI Factory : 20,0 M€).
- ❖ 1.648,6 M€ (16,6 % van de vaste activa) m.b.t. de handelsvorderingen en overige debiteuren, de afgeleide financiële instrumenten, de andere financiële activa en de uitgestelde belastingvorderingen, waarvan 577,8 M€ m.b.t. de Staatstoelagen, 565,2 M€ beleggingen in het raam van het schuldbeheer, 292,8 M€ financiële

---

¹ Exclusief gereserveerd bedrag M7 van 31,6 M€ en terugbetaling van de lening m.b.t. LLN van 7,1 M€

² De analyse heeft betrekking op het volledige patrimonium met uitsluiting van de terreinen gelegen in de driehoek Brussel-Antwerpen-Gent (getest in 2017), bepaalde terreinen gelegen rond stations en waarvoor ontwikkelingsprojecten bestaan (getest in 2017 en 2018) en de terreinen rond het station van Vilvoorde die getest werden in 2019 met behulp van een extern kabinet.

dekkingsinstrumenten, 92,3 M€ deelneming in Eurostar International, 86,4 M€ lange lopende financiële-leasevorderingen en 14,4 M€ uitgestelde belastingvordering geboekt bij de NMBS.

De vlottende activa (2.091,3 M€) vertegenwoordigen 17,3 % van de totale activa en bestaan onder meer uit geldmiddelen en kasequivalenten (368,2 M€), vorderingen op de Staat (585,6 M€), gestorte borgtochten in het raam van de afgeleide financiële instrumenten (373,8 M€), voorraden (227,8 M€ hoofdzakelijk deze van de NMBS), handelsvorderingen op minder dan een jaar (177,9 M€) en terug te vorderen BTW (116,2 M€). De stijging met 236,7 M€ van het ene tot het andere boekjaar vloeit hoofdzakelijk voort uit, +132,1 M€ stijging van de liquide middelen en +59,9 M€ gestorte borgtochten in het raam van de Credit Support Annex.

De vaste activa aangehouden voor verkoop (34,4 M€ of 0,3 % van het totaal van de activa) dalen met 13,5 M€. Deze daling heeft uitsluitend betrekking op de vaste activa van de NMBS hoofdzakelijk als gevolg van de verkoop van gebouwen en terreinen in 2019.

PASSIVA

<i>In miljoen €</i>	<u>31/12/2019</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>Wijziging</u>
<u>Eigen vermogen</u>	<u>-154,0</u>	<u>-239,4</u>	<u>85,4</u>
<u>Langlopende verplichtingen</u>	<u>10.273,1</u>	<u>10.361,0</u>	<u>-88,0</u>
Schulden uit personeelsbeloningen	364,9	329,4	35,5
Voorzieningen	103,4	167,9	-64,5
Financiële schulden	2.413,5	2.770,5	-357,0
Afgeleide financiële instrumenten	515,1	402,0	113,1
Uitgestelde belasting verplichtingen	1,8	1,8	0,0
Handelsschulden	15,9	32,9	-17,0
Subsidies	6.821,0	6.599,0	222,0
Overige schulden	37,6	57,6	-20,0
<u>Kortlopende verplichtingen</u>	<u>1.939,1</u>	<u>1.576,8</u>	<u>362,3</u>
Schulden uit personeelsbeloningen	118,6	121,6	-3,0
Voorzieningen	86,6	81,9	4,7
Financiële schulden	586,9	233,9	353,0
Afgeleide financiële instrumenten	12,6	12,9	-0,3
Belastingenschulden	0,5	3,7	-3,2
Handelsschulden	423,6	385,5	38,1
Sociale schulden	105,6	95,4	10,2
Subsidies	378,8	373,2	5,6
Overige schulden	225,9	268,6	-42,8
<u>Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>	<u>0,0</u>
TOTAAL DER PASSIVA	12.058,1	11.698,4	359,7

Het **geconsolideerd eigen vermogen** is negatief ten bedrage van 154,0 M€. Ten opzichte van 2018 is het eigen vermogen gestegen met 85,4 M€ wat overeenkomt met het geconsolideerd globaal resultaat van het boekjaar. Dit eigen vermogen sluit de kapitaalsubsidies uit die geboekt worden als schuld in IFRS, dit in tegenstelling tot het Belgisch recht waar ze opgenomen zijn in het eigen vermogen.

De **langlopende en kortlopende verplichtingen** bedragen 12.212,2 M€, d.i. +274,3 M€ ten opzichte van het vorige boekjaar. Deze evolutie wordt hoofdzakelijk verklaard door:

- ❖ +280,5 M€ voor de *NMBS*, waarvan hoofdzakelijk +227,6 M€ kapitaalsubsidies voor de financiering van materiële en immateriële vaste activa, +112,8 M€ afgeleide financiële indekkingsinstrumenten, +34,0 M€ actuariële winsten en verliezen geboekt in 2019 op de beloningen na uitdiensttreding, +33,3 M€ stijging van de financiële-lease schulden als gevolg van de toepassing van de standaard IFRS 16 vanaf 1 januari 2019, -52,8 M€ vermindering van de schuld jegens de Staat in het raam van

het GEN-Fonds en -61,1 M€ terugname van de voorziening voor overige juridische geschillen als gevolg van een gunstige evolutie van het dossier.

- ❖ -6,2 M€ voor de *overige vennootschappen van de Groep*, waarvan hoofdzakelijk -5,4 M€ met betrekking tot Eurogare.

II.B. resultatenrekening

<u>In miljoen €</u>	<u>31/12/2019</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>Wijziging</u>
Cash resultaat	57,2	63,4	-6,1
recurrent	42,6	57,0	-14,4
NMBS	35,4	50,7	-15,3
Groep Eurostation*	0,0	3,0	-3,0
Ypto	3,1	1,9	1,2
Eurogare	0,3	-1,6	1,9
Overige entiteiten	3,8	3,0	0,9
niet recurrent	14,6	6,4	8,3
Resultaat niet cash	2,6	-68,1	70,7
NMBS	8,9	-65,9	74,8
Groep Eurostation*	0,0	-1,1	1,1
Ypto	-2,5	-0,7	-1,8
Eurogare	0,0	2,5	-2,5
Overige entiteiten	-3,7	-2,9	-0,9
Aandeel in het resultaat van de ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	25,4	26,8	-1,4
AANDEEL VAN DE GROEP IN HET GLOBAAL RESULTAAT	85,3	22,0	63,3

*Het resultaat 2018 van de Groep Eurostation omvat het resultaat van Eurostation van 01/01/2018 tot 01/07/2018.

Het **cash-resultaat** (recurrent + niet recurrent) bedraagt +57,2 M€, d.i. een verslechtering met 6,1 M€ ten opzichte van 2018, hoofdzakelijk:

- ❖ -7,0 M€ voor de NMBS, waarvan hoofdzakelijk:
  - +34,5 M€ omzet (hoofdzakelijk gegenereerd door het binnenlands verkeer)
  - +33,8 M€ exploitatiesubsidies
  - -15,6 M€ geproduceerde vaste activa
  - +17,4 M€ andere bedrijfsopbrengsten, waarvan +6,8 M€ meerwaarden op de verkopen van materiële vaste activa, +5,5 M€ BTW, boetes en interesten terug te krijgen van de BTW administratie als gevolg van de afwikkeling van een geschil en +1,9 M€ vergoeding van de kosten gedragen door de NMBS in het kader van een informaticaproject.
  - -46,6 M€ stijging van de diensten en de diverse goederen, waarvan -18,2 M€ infrastructuurvergoeding en -20,6 M€ ICT-prestaties
  - -24,8 M€ stijging van de personeelskosten
  - -2,5 M€ overige kosten, waarvan -4,3 M€ minderwaarden als gevolg van de verkoop van 21,12% van de aandelen in Lineas Group.

Het resultaat cash niet recurrent van 2019 van de NMBS van 14,6 M€ bevat onder meer 10,2 M€ meerwaarde als gevolg van de verkoop van vaste activa overgenomen van Eurostation tijdens de fusie, 5,5 M€ terug te krijgen BTW en boetes, -4,3 M€ minderwaarde als gevolg van de verkoop van de aandelen in Lineas Group.

- ❖ +0,9 M€ voor de dochterondernemingen van de Groep

De evolutie van het **non-cash resultaat** (+70,7 M€) komt hoofdzakelijk van de NMBS (+74,8 M€) waarvan +61,1 M€ terugnane van de voorziening voor Overige juridische geschillen, +41,2 M€ aanpassing aan de reële waarde van de deelneming in Eurostar International en -29,0 M€ OCI met betrekking tot de actuariële winsten en verliezen op de personeelsbeloningen na uitdiensttreding ten opzichte van 31 december 2018.

De evolutie van het **aandeel in het resultaat van de volgens vermogensmutatie opgenomen vennootschappen** bedraagt -1,4 M€ waarvan -2,7 M€ voor THI Factory, -3,1 M€ voor Lineas Group, +1,1 M€ voor Eurofima en +2,6 M€ voor BeNe Rail International.

II.C. economische schuld

De economische schuld is gelijk aan :

- ❖ de netto financiële schuld, d.i.
  - de bij de financiële instellingen aangepane schuld;
  - plus de financiële-leaseschulden;
  - min de geldbeleggingen en liquide middelen en de Back to Back vorderingen op de Staat in het raam van de overname van de schuld per 1 januari 2005;
- ❖ plus het saldo van de door de Staat gestorte kapitaalsubsidies waarvoor de investeringen nog moeten uitgevoerd worden;
- ❖ plus of min het saldo van de handelsvorderingen en -schulden;
- ❖ plus of min de ontvangen of gestorte borgtochten in het raam van de Credit Support Annex;
- ❖ plus of min de cofinancieringen, d.w.z. het financieel saldo van de door de NMBS voor rekening van andere overheden uitgevoerde investeringen;
- ❖ min de netto vordering m.b.t. de exploitatiesubsidies.

<i>In miljoen €</i>	<u>31/12/2018</u>	<u>31/12/2018</u>	<u>Wijziging</u>
<u>Financiële netto schuld</u>	<u>2.136,0</u>	<u>2.202,1</u>	<u>-66,1</u>
Kapitaalsubsidies betaald door de Staat voor de nog uit te voeren werken	776,4	718,8	57,6
Bedrijfskapitaal (vordering/handelsschulden + tussenkomsten Staat voor de exploitatie)	-236,8	-271,2	34,4
Waarborgen CSA	-373,8	-304,2	-69,6
Cofinancieringen	-11,9	-0,7	-11,2
Impact IFRS 16 (neutralisatie)	-33,3	0,0	-33,3
ECONOMISCHE SCHULD	2.256,5	2.344,8	-88,3

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum en in toepassing van de continuïteitregels

De crisis van het Coronavirus heeft een organisatorische en financiële impact voor de NMBS Groep. Als gevolg van de huidige gezondheids crisis zijn de huidige en verwachte inkomsten na balansdatum in belangrijke mate gedaald. Uit een analyse van de verwachte financiële gevolgen en in het bijzonder van de huidige liquiditeitspositie, de verwachte financiële stromen en de beschikbare financieringsbronnen, blijkt dat de voortzetting van de activiteiten van de NMBS niet in het gedrang komt. Des te meer dat de NMBS over de mogelijkheid beschikt om beroep te doen op een garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 M€ (de NMBS Groep heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om een beroep te doen op deze garantie). Bijgevolg werd de geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2019 opgesteld in de veronderstelling van continuïteit van de activiteiten van de Groep.

Vermeldingen over de omstandigheden die een invloed van betekenis kunnen hebben op de ontwikkeling van de Groep

Het individueel door de verschillende ondernemingen van de NMBS Groep gepubliceerd jaarverslag rechtvaardigt voor elk ervan de omstandigheden die een invloed van betekenis kunnen hebben op de ontwikkeling.

Behalve de omstandigheden vermeld over de gezondheids crisis, dient er verder opgemerkt te worden dat er momenteel nog geen nieuw beheerscontract met de Staat afgesloten werd. De voorbereidende werkzaamheden met het oog op de opmaak van een nieuw beheerscontract tussen de NMBS en de Staat worden gefinaliseerd. Naast de verplichtingen van de NMBS zal het beheerscontract ook de toelagen bepalen die de NMBS voor haar opdrachten van openbare dienst op het vlak van zowel de investeringen als de exploitatie zal ontvangen, evenals het aanbod, het commercieel beleid en het tarievenbeleid.

In afwachting werd het beheerscontract 2008-2012 verlengd en werden er voorlopige regels die als beheerscontract gelden, vastgesteld bij koninklijk besluit van 3 februari 2019. Dit koninklijk besluit stelt voorlopig de toelage vast die de NMBS in de periode 2016 tot 2020 voor haar opdrachten van openbare dienst op het vlak van zowel de investeringen als de exploitatie zal ontvangen. Daarnaast werden er bij dit koninklijk besluit voor de periode 2016 tot 2020 aan de NMBS subsidies toegekend om de kosten te compenseren van specifieke projecten wat de strijd tegen terrorisme en radicalisme betreft.

Verder zal de NMBS van de Staat ook een deel van het “milliard vertueux” ontvangen dat dient om de GEN-werven te finaliseren zodra het GEN-Fonds opgebruikt is en om strategische investeringen in de Gewesten uit te voeren. Deze investeringen zijn het voorwerp van het Strategisch Meerjareninvesteringsplan 2018-2031.

Toepassing van de in artikel 3:32 van het Wetboek van Vennootschappen voorziene afwijking

Artikel 3:32 van het Wetboek van Vennootschappen bepaalt de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening. In het laatste lid van dit artikel wordt echter gepreciseerd dat *“het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening met het jaarverslag dat is opgesteld op grond van artikel 3:6 mag gecombineerd worden tot één enkel verslag, in zoverre de vereiste gegevens afzonderlijk worden verstrekt voor de consoliderende vennootschap en het geconsolideerde geheel”*.

Voor de andere materies dan die welke in onderhavig verslag zijn besproken, wordt verwezen naar het jaarverslag over de statutaire jaarrekening van de NMBS (= consoliderende vennootschap).

Voor wat specifiek het gebruik van afgeleide financiële instrumenten betreft, verwijzen we naar de toelichtingen in bijlage bij de jaarlijkse financiële verslaggeving, die alle door de normen IAS 39 en IFRS 7 vereiste vermeldingen en informatie bevatten.

2. Geconsolideerd financiële staten

NMBS groep

Geconsolideerde financiële staten 31 december 2019

De toelichtingen 1 tot en met 37 maken integraal deel uit van de geconsolideerde IFRS jaarrekening per 31 december 2019

I. Balans

De toepassing van de nieuwe standaard IFRS 16 op 1 januari 2019 heeft gevolgen voor de boekhoudkundige verwerking van de Materiële vaste activa ('right-of-use asset') en voor de financiële schulden (uit financiële lease). De gepresenteerde informatie voor het jaar 2018 werd niet herwerkt en wordt gepresenteerd volgens IAS 17 leaseovereenkomsten. De gepresenteerde informatie voor het jaar 2019 voldoet aan de standaard IFRS 16. Voor meer informatie verwijzen we naar de toelichting 1. Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels, 6. Materiële vaste activa en 21. Financiële schulden.

Activa

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Vaste Activa			
Immateriële activa en Goodwill	5	223.016.266,21	217.374.724,52
Materiële vaste activa	6	7.221.555.421,79	7.046.336.594,85
<i>A. Terreinen</i>		799.979.255,98	780.224.213,98
<i>B. Gebouwen</i>		1.161.730.488,45	1.093.186.728,97
<i>C. Spoorweginfrastructuur</i>		107.554.015,44	71.884.153,97
<i>D. Rollend spoorwegmaterieel</i>		3.493.529.999,51	3.609.370.276,84
<i>E. Installaties en diverse uitrustingen</i>		350.081.588,48	296.778.221,76
<i>F. Materiële vaste activa in aanbouw</i>		1.308.680.073,93	1.194.892.999,33
Vastgoedbeleggingen	7	439.971.423,38	464.629.917,21
Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	399.275.085,21	409.002.904,46
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	668.557.321,38	719.084.379,17
Afgeleide financiële instrumenten	11	292.833.744,63	267.618.898,36
Overige financiële activa	12	672.791.979,85	658.718.038,40
Uitgestelde belastingvorderingen	22	14.399.087,60	13.106.475,11
Subtotaal van de vaste activa		9.932.400.330,05	9.795.871.932,08
Vlottende Activa			
Vorraden	13	227.781.505,98	217.705.065,03
Handelsvorderingen en overige debiteuren	9	1.441.066.330,42	1.337.391.811,88
Afgeleide financiële instrumenten	11	9.995.250,96	144.142,75
Overige financiële activa	12	40.867.372,67	7.825.612,03
Actuele belastingvorderingen		3.414.150,25	0,00
Geldmiddelen en kasequivalenten	14	368.173.760,27	291.561.419,83
Subtotaal van de vlottende activa		2.091.298.370,55	1.854.628.051,52
Vaste activa aangehouden voor verkoop			
Vaste activa aangehouden voor verkoop	15	34.403.537,63	47.908.292,79
TOTAAL ACTIVA		12.058.102.238,23	11.698.408.276,39

Eigen vermogen en verplichtingen

		31/12/2019	31/12/2018
	<u>Toelichting</u>		
Eigen vermogen			
Kapitaal	17	249.022.345,57	249.022.345,57
Geconsolideerde reserves	18	-405.509.988,04	-490.823.414,40
Eigen vermogen Groep		-156.487.642,47	-241.801.068,83
Minderheidsbelangen		2.460.336,42	2.402.930,07
Totaal eigen vermogen		-154.027.306,05	-239.398.138,76
Langlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	19	364.893.302,46	329.380.494,06
Voorzieningen	20	103.378.211,10	167.880.343,71
Financiële schulden	21	2.413.503.575,56	2.770.466.556,09
Afgeleide financiële instrumenten	11	515.057.465,84	402.000.234,35
Uitgestelde belastingschulden	22	1.820.323,35	1.841.312,10
Handelsschulden	23	15.851.553,77	32.870.060,80
Subsidies	25	6.820.979.366,34	6.598.985.195,89
Overige schulden	26	37.585.583,72	57.595.883,27
Subtotaal langlopende verplichtingen		10.273.069.382,14	10.361.020.080,27
Kortlopende verplichtingen			
Schulden uit personeelsbeloningen	19	118.604.171,45	121.604.864,42
Voorzieningen	20	86.592.452,20	81.942.261,55
Financiële schulden	21	586.876.217,48	233.898.747,82
Afgeleide financiële instrumenten	11	12.619.257,84	12.903.845,39
Actuele belastingverplichtingen		509.083,70	3.744.193,71
Handelsschulden	23	423.622.906,18	385.510.542,51
Sociale schulden	24	105.613.568,50	95.363.874,55
Subsidies	25	378.762.262,18	373.170.603,68
Overige schulden	26	225.860.242,61	268.647.401,25
Subtotaal kortlopende verplichtingen		1.939.060.162,14	1.576.786.334,88
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop			
Verplichtingen in verband met vaste activa aangehouden voor verkoop	15	0,00	0,00
Totaal van de verplichtingen		12.212.129.544,28	11.937.806.415,15
TOTAAL EIGEN VERMOGEN EN VERPLICHTINGEN		12.058.102.238,23	11.698.408.276,39

II. Overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

		31/12/2019	31/12/2018
		<i>Toelichting</i>	
VOORTGEZETTE BEDRIJFSACTIVITEITEN			
Bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies			
Omzet	27	1.175.242.843,45	1.140.975.826,78
Exploitatiesubsidies	25	1.249.852.760,92	1.216.136.951,13
Zelf geproduceerde activa		169.315.043,98	217.820.570,71
Overige bedrijfsinkomsten	27	66.141.008,68	53.977.597,23
Totaal bedrijfsinkomsten vóór kapitaalsubsidies		2.660.551.657,03	2.628.910.945,85
Bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waarde-vermindervingsverliezen			
Aankopen van grondstoffen en handelsgoederen		-108.026.329,50	-108.864.580,60
Diensten en diverse goederen	27	-1.223.549.568,85	-1.259.426.604,36
Personeelskosten	28	-1.160.574.423,80	-1.150.603.355,38
Overige bedrijfskosten	27	-32.854.317,06	-28.588.320,87
Totaal bedrijfskosten vóór afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen		-2.525.004.639,21	-2.547.482.861,21
Bedrijfsresultaat vóór kapitaalsubsidies, afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen		135.547.017,82	81.428.084,64
Kapitaalsubsidies	25	388.061.414,85	376.005.342,30
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindervingsverliezen	5, 6, 7 & 15	-429.195.641,80	-428.613.955,00
Bedrijfsresultaat		94.412.790,87	28.819.471,94
Financiële opbrengsten	29	85.568.539,39	63.963.715,25
Financiële kosten	29	-134.329.218,66	-93.734.159,65
Financieel resultaat - netto		-48.760.679,27	-29.770.444,40
Aandeel in het netto-resultaat van de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	25.435.115,10	26.785.460,43
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten vóór belastingen		71.087.226,70	25.834.487,97
Winstbelastingen	30	5.226.412,83	-11.263.329,75
Netto-resultaat uit de voortgezette bedrijfsactiviteiten		76.313.639,53	14.571.158,22
NETTO-RESULTAAT VAN HET BOEKJAAR		76.313.639,53	14.571.158,22
Niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Actuariële winsten en verliezen	19	-34.009.233,44	4.926.363,26
Belastingen verbonden aan de niet-gerealiseerde resultaten		667.109,31	1.708.061,68
Aandeel van de niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	-1.657.103,53	112.613,26
Eigen kredietrisico		2.867.189,37	1.759.922,44
Aanpassing reële waarde van de financiële activa		41.173.561,38	-619.733,86
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die nooit zullen opgenomen worden in het netto-resultaat		9.041.523,09	7.887.226,78
die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat			
Aandeel van de niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8	23.597,55	-150.313,58
Subtotaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar die later zouden kunnen opgenomen worden in het netto-resultaat		23.597,55	-150.313,58
Totaal van de niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar		9.065.120,64	7.736.913,20
TOTAAL GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN		85.378.760,17	22.308.071,42
		31/12/2019	31/12/2018
Netto-resultaat van het boekjaar toe te rekenen aan			
Aandeelhouders van de Groep		76.248.305,68	14.308.245,54
Minderheidsbelangen		65.333,85	262.912,68
		76.313.639,53	14.571.158,22
Totaal gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan			
Aandeelhouders van de Groep		85.313.426,32	22.045.158,74
Minderheidsbelangen		65.333,85	262.912,68
		85.378.760,17	22.308.071,42

III. Mutatieoverzicht van het eigen vermogen

EUR	Eigen vermogen toerekenbaar aan aandeelhouders van de Groep			Minderheidsbelangen	Totaal eigen vermogen
	Kapitaal	Geconsolideerde reserves	Totaal		
Per 1 januari 2018	249.022.345,57	-508.308.200,09	-259.285.854,52	2.519.792,82	-256.766.061,70
Impact van wijziging in de waardingsregels (IFRS 9)		-4.438.168,94	-4.438.168,94	-53.805,07	-4.491.974,01
Aangepaste eigen vermogen op 01/01/2018	249.022.345,57	-512.746.369,03	-263.724.023,46	2.465.987,75	-261.258.035,71
Netto-resultaat 2018		14.308.245,54	14.308.245,54	262.912,68	14.571.158,22
Niet-gerealiseerde resultaten 2018		7.736.913,20	7.736.913,20		7.736.913,20
Betaalde dividenden aan houders van minderheidsbelangen			0,00	-7.927,50	-7.927,50
Wijzigingen consolidatiekring		-122.204,27	-122.204,27	-318.042,86	-440.247,13
Afrondingen		0,16	0,16		0,16
Per 31 december 2018	17 & 18 249.022.345,57	-490.823.414,40	-241.801.068,83	2.402.930,07	-239.398.138,76
Per 1 januari 2019	249.022.345,57	-490.823.414,40	-241.801.068,83	2.402.930,07	-239.398.138,76
Netto-resultaat 2019		76.248.305,68	76.248.305,68	65.333,85	76.313.639,53
Niet-gerealiseerde resultaten 2019		9.065.120,64	9.065.120,64	0,00	9.065.120,64
Betaalde dividenden aan houders van minderheidsbelangen			0,00	-7.927,50	-7.927,50
Afrondingen		0,04	0,04		0,04
Per 31 december 2019	17 & 18 249.022.345,57	-405.509.988,04	-156.487.642,47	2.460.336,42	-154.027.306,05

IV. Kasstroomoverzicht

		31/12/2019	31/12/2018
	<i>Toelichting</i>		
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN			
Netto-resultaat van het boekjaar		76.313.639,53	14.571.158,22
Aanpassingen voor			
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	5,6,7 & 15	429.314.506,66	427.453.557,70
Waardeverminderingen op voorraden, handelsvorderingen en overige debiteuren	9.2 & 13.2	19.868.726,87	16.153.738,24
Wijzigingen reële waarde van afgeleide financiële instrumenten	11.2	11.471.597,21	750.707,86
Wijzigingen reële waarde en bijzondere waardeverminderingen op andere financiële activa en financiële schulden		211.185,40	-694.318,76
(Meerw aarden) / minderw aarden op de realisatie van materiële en immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	15.2	-20.660.091,34	-12.585.122,87
(Meerw aarden) / minderw aarden op de realisatie van dochterondernemingen en investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	27.2.2	4.290.871,99	0,00
Inresultaatname van de commissies op transacties van alternatieve financiering	27.1.2	-3.512.634,69	-8.333.990,60
Voorzieningen	27.2.1 & 29.2	-59.851.941,96	-5.059.376,32
Personeelsbeloningen		-1.497.118,01	6.392.684,95
Inresultaatname van kapitaalsubsidies	25.1	-388.061.414,85	-376.005.342,30
Rentebaten en -lasten, netto	29	30.410.526,00	34.000.755,76
Aandeel in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	8.2 & 8.3	-25.435.115,10	-26.785.460,43
Winstbelastingen	30	-5.226.412,83	11.263.329,75
Omrekeningsverschillen		-612.035,22	2.334.726,36
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten		67.024.289,66	83.457.047,56
Netto wijziging in de behoefte aan bedrijfskapitaal			
Vorraden		-28.928.024,10	-18.195.842,98
Handelsvorderingen en overige debiteuren		-69.444.306,49	98.986.950,60
Handelsschulden, sociale schulden en overige schulden		-28.635.635,26	-101.720.373,63
		-127.007.965,85	-20.929.266,01
Kasstroom uit operationele activiteiten voor belastingen		-59.983.676,19	62.527.781,55
Betaalde belastingen		-2.065.138,09	-1.654.107,88
NETTO KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN		-62.048.814,28	60.873.673,67

31/12/2019

31/12/2018

KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN

Verwerving van immateriële en materiële vaste activa, en vastgoedbeleggingen	5.1.2, 6.1, 7.1 & 15.1	-614.320.152,29	-434.978.324,16
Verwerving van financiële activa		-22.207.699,36	-25.172.000,63
Verwerving van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		0,00	-40.000,00
Ontvangen kapitaalsubsidies		630.016.308,84	607.309.570,89
Ontvangsten uit realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en activa aangehouden voor verkoop		65.373.592,27	28.851.164,50
Ontvangsten uit realisatie van overige financiële activa		26.324.926,52	39.788.129,46
Ontvangsten uit realisatie van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		8.788.679,00	0,00
Ontvangen interesten		59.447.360,33	63.743.664,47
Ontvangen dividenden	8.2, 8.3 & 12.2	20.819.622,34	2.769.284,60
NETTO KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN		174.242.637,65	282.271.489,13

KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN

Toename van financiële schulden	21.1	219.023.951,28	40.124.162,66
Aflossing van financiële lease schulden	21.1	-10.277.452,35	-3.190.904,18
Aflossing van financiële schulden	21.1	-219.006.832,25	-381.974.724,68
Netto aflossing/betalingen op afgeleide financiële instrumenten	11.2	69.680.634,17	-2.421.750,30
Betaalde interesten	21.1, 11.2	-95.087.863,28	-92.914.269,51
Betaalde dividenden		-7.927,50	-7.927,50
NETTO KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN		-35.675.489,93	-440.385.413,51
(AFNAME) / TOENAME VAN GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT		76.518.333,44	-97.240.250,71
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT BEGIN BOEKJAAR (toelichting 14)		291.561.419,83	388.808.810,99
(Afname) / toename van geldmiddelen, kasequivalenten en voorschotten in rekening-courant		76.518.333,44	-97.240.250,71
Omrekeningsverschillen		94.007,00	-65.615,66
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop	15	0,00	58.475,21
GELDMIDDELEN, KASEQUIVALENTEN EN VOORSCHOTTEN IN REKENING-COURANT EINDE BOEKJAAR (toelichting 14)		368.173.760,27	291.561.419,83

Algemene informatie

Activiteiten

Onder alle ondernemingen die opgenomen zijn in de consolidatiekring van de NMBS Groep, vertegenwoordigt de NMBS op zich 96,34% van het actief op 31 december 2019 (96,17% op 31 december 2018) en 48.250.355,46 EUR (-16.490.619,02 EUR) van het geconsolideerd netto-resultaat (deel Groep) van 76.248.305,68 EUR (14.308.245,54 EUR) op 31 december 2019 (31 december 2018). Het verschil van 27.997.950,22 EUR is voornamelijk afkomstig van het aandeel in het netto-resultaat van de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode van 25.435.115,10 EUR (waarvan 19.971.050,46 EUR voor THI Factory).

De voornaamste activiteiten van de NMBS zijn de activiteiten van openbare dienst zoals beschreven door het Koninklijk Besluit van 11 december 2013:

- het binnenlands vervoer van reizigers met treinen van de gewone dienst, alsook het aandoen van binnenlandse bestemmingen door hogesnelheidstreinen;
- het grensoverschrijdend vervoer van reizigers;
- de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwagematerieel bestemd voor de uitvoering van de taken bedoeld in de punten hierboven;
- de prestaties die de spoorwegonderneming moet leveren voor de behoeften van de Natie;
- het verwerven, het ontwerp, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de stations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden;
- de instandhouding van het historisch patrimonium betreffende de spoorwegexploitatie;
- de veiligheids- en bewakingsactiviteiten op het gebied van de spoorwegen;
- de andere opdrachten van openbare dienst waarmee zij belast is door of krachtens de wet.

Juridisch statuut

De NMBS NV is een naamloze vennootschap van publiek recht waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is in de Frankrijkstraat 56, 1060 Brussel. Ze is ingeschreven onder het ondernemingsnummer 0203.430.576. De laatste wijziging van de gecoördineerde statuten werd op 28 april 2015 in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Jaarrekeningen

De geconsolideerde jaarrekening op 31 december 2019, opgemaakt volgens het IFRS-referentiekader, werden vastgelegd door de Raad van Bestuur van de NMBS op 24 april 2020. De cijfers hernomen in dit document zijn uitgedrukt in euro (EUR), tenzij anders vermeld.

Waarderingsregels

Met uitzondering van de nieuwe normen en aanpassingen die van toepassing zijn, zijn de waarderingsregels op uniforme wijze toegepast van het ene jaar op het andere jaar en voor de volledige NMBS Groep. De geconsolideerde financiële staten zijn voorbereid gebruik makend van homogene waarderingsregels voor transacties of andere gelijkaardige gebeurtenissen in de volledige NMBS Groep.

Raad van Bestuur

Fontinoy Jean-Claude	Voorzitter van de Raad van Bestuur
Dutordoir Sophie	Gedelegeerd Bestuurder
Boelaert Filip	Bestuurder
Cloquet Jean-Jacques	Bestuurder
Descheemaecker Marc	Bestuurder
Durez Martine	Bestuurder
Goldstein Yves	Bestuurder tot 29 november 2019
Glautier Laurence	Bestuurder
Gosselin Ermeline	Bestuurder
Jeurissen Isabelle	Bestuurder
Lauwers Kris	Bestuurder
Mercenier Eric	Bestuurder vanaf 29 november 2019
Schatteman Saskia	Bestuurder
Sterckx Dirk	Bestuurder
Van Camp Bart	Bestuurder

Het mandaat van de bestuurders loopt sinds 14 oktober 2013, met uitzondering van het mandaat van de 3 bestuurders die de Gewesten vertegenwoordigen (mevr. Durez en de heren Boelaert en Goldstein) en van de heer Van Camp, dat loopt sinds 1 januari 2017. Voor mandaten die voortijdig openvallen, worden de bestuurders benoemd om het lopend mandaat te voleindigen. Het mandaat van de gedelegeerd bestuurder loopt sinds 7 maart 2017. Deze mandaten gelden voor een termijn van 6 jaar.

Commissarissen

Leden van het College van Commissarissen:

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door Patrick De Schutter

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA vertegenwoordigd door Felix Fank

V. Toelichtingen

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels	24
Toelichting 2 - Beheer van de middelen	50
Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen	73
Toelichting 4 - Consolidatiekring van de NMBS Groep	77
Toelichting 5 - Immateriële activa	78
Toelichting 6 - Materiële vaste activa	81
Toelichting 7 - Vastgoedbeleggingen	85
Toelichting 8 - Investerings opgenomen volgens vermogensmutatiemethode	88
Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren	93
Toelichting 10 – Activa en passiva voortvloeiende uit contracten met klanten	96
Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten	98
Toelichting 12 - Overige financiële activa	101
Toelichting 13 - Voorraden	104
Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten	105
Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten	106
Toelichting 16 - Bedrijfscombinaties	108
Toelichting 17 - Kapitaal	109
Toelichting 18 - Geconsolideerde reserves	110
Toelichting 19 - Personeelsbeloningen	111
Toelichting 20 - Voorzieningen	118
Toelichting 21 - Financiële schulden	120
Toelichting 22 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden	126
Toelichting 23 - Handelsschulden	128
Toelichting 24 - Sociale schulden	129
Toelichting 25 - Subsidies	130
Toelichting 26 - Overige schulden	132
Toelichting 27 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten	133
Toelichting 28 - Personeelskosten	136
Toelichting 29 - Financiële opbrengsten en financiële kosten	137
Toelichting 30 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	139
Toelichting 31 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen	140
Toelichting 32 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten	141
Toelichting 33 - Transacties van alternatieve financiering	144
Toelichting 34 - Rechten en verplichtingen	146
Toelichting 35 - Informatie betreffende verbonden partijen	147
Toelichting 36 - Erelonen van de commissaris	150
Toelichting 37 - Gebeurtenissen na balansdatum	151

Toelichting 1 - Samenvatting van de belangrijkste waarderingsregels

1.1 Presentatiebasis en conformiteitsverklaring

De geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep per 31 december 2019 werd opgesteld in overeenstemming met de “IFRS” (International Financial Reporting Standards) zoals deze goedgekeurd werden door de Europese Unie en conform de op, deze datum, gepubliceerde standaarden van de International Accounting Standards Board “IASB” en interpretaties van “IFRIC” (International Financial Reporting Interpretations Committee).

Deze geconsolideerde jaarrekening werd opgesteld volgens de volgende waarderingsregels waarbij:

- bepaalde financiële vaste activa en passiva opgenomen worden tegen hun reële waarde: afgeleide financiële instrumenten, eigenvermogensinstrumenten, financiële activa tegen reële waarde via het netto-resultaat en financiële verplichtingen tegen reële waarde via het netto-resultaat;
- bepaalde elementen van het patrimonium opgenomen worden op basis van hun contante waarde: langlopende schulden en vorderingen waarbij er geen of een niet-marktconforme interest aangerekend wordt, evenals langlopende voorzieningen. De gebruikte disconteringsvoet is gebaseerd op de IRS-curve in functie van de onderliggende looptijd, met uitzondering van de schulden als gevolg van de toepassing van IAS 19 voor dewelke de toegepaste disconteringsvoet gebaseerd is op het marktrendement op de afsluitingsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, overeenkomstig hun looptijd;
- andere balanselementen opgenomen worden volgens het kostprijsmodel met uitzondering van bepaalde herwaarderingen van bepaalde materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen voor dewelke de NMBS Groep geopteerd heeft voor de waardering tegen reële waarde op de datum van overgang naar IFRS (1 januari 2014) en het gebruik van deze reële waarde als veronderstelde kostprijs op deze datum van overgang (voornamelijk terreinen).

Sommige nieuwe standaarden en wijzigingen aan standaarden, die verplicht van toepassing zijn vanaf het boekjaar beginnend op 1 januari 2019 en die door de Europese Unie werden goedgekeurd, hebben een impact op de voorbereiding van de geconsolideerde financiële staten 2019 van de NMBS Groep. Vooral de standaard IFRS 16 “*Leaseovereenkomsten*”. Deze standaard vervangt de standaard IAS 17 en voert grote veranderingen in de boekhoudkundige verwerking van leaseovereenkomsten door de leasingnemer in. Deze verplicht de leasingnemer een schuld te erkennen op de balans gelijk aan de toekomstige leasebetalingen en een ‘right-of-use asset’ voor vrijwel alle leaseovereenkomsten. Voor leasinggevers, blijft de boekhoudkundige verwerking bijna geheel hetzelfde. De gepresenteerde informatie voor de eerste helft van het jaar 2019 voldoet aan de standaard IFRS 16. Zie hieronder 1.1.1.

De informatie gepresenteerd in 2019 respecteert eveneens de interpretatie IFRIC 23 'Onzekerheid over de fiscale behandelingen' die in werking getreden is op 1 januari 2019. De NMBS Groep heeft hiermee rekening gehouden bij het bepalen van haar belastbare basis.

Een aantal andere wijzingen aan standaarden en de jaarlijkse verbeteringen aan IFRS standaarden 2015-2017 zullen voor de eerste keer verplicht zijn voor het boekjaar beginnend op 1 januari 2019. Deze werden niet hernomen in deze geconsolideerde financiële staten aangezien ze niet van toepassing of niet materieel zijn voor de NMBS Groep.

De nieuwe standaarden en wijzingen aan de volgende standaarden zijn nog niet verplicht van toepassing voor het boekjaar beginnende op 1 januari 2019 en werden nog niet goedgekeurd door de Europese Unie op 31 december 2019. Ze zijn nu niet materieel voor de NMBS Groep en ze hebben geen invloed op de voorbereiding van de geconsolideerde financiële staten. Het gaat om:

- Wijzigingen aan de verwijzingen naar het *Conceptueel raamwerk in de IFRS-standaarden* (van toepassing vanaf januari 2020)
- Wijzigingen aan IFRS 3 'Bedrijfscombinaties' (van toepassing vanaf 1 januari 2020), die de definitie van een bedrijf herzien om de betrokken partijen die IFRS 3 toepassen te helpen om het verschil tussen een bedrijf en een groep van activa te kunnen maken
- Wijzigingen aan IAS 1 'Presentatie van de jaarrekening' en IAS 8 'Grondslagen voor financiële verslaggeving, schattingswijzigingen en fouten' (van toepassing vanaf 1 januari 2020). De wijzigingen verduidelijken de definitie van 'materieel'. Ze streeft ernaar ondernemingen gemakkelijker toe te laten om de materialiteit te beoordelen. Verder verduidelijkt de wijziging ook de betekenis van 'primaire gebruikers van de jaarrekening voor algemene doeleinden'.

1.1.1. Eerste toepassing van de standaard IFRS 16 Leaseovereenkomsten vanaf 1 januari 2019

De NMBS Groep past de standaard IFRS 16 toe vanaf 1 januari 2019. Ze heeft gevolgen op de boeking door de ondernemingen van

de NMBS Groep van de huurcontracten als leasingnemer. Ze heeft geen invloed gehad op hun boekhoudmethode voor de huurcontracten als leasinggever. Ze heeft eveneens geen impact gehad op alternatieve financieringsstructuren voorheen geboekt overeenkomstig SIC 27 (we verwijzen naar punt 1.6.1. *Transacties van alternatieve financiering* in de waarderingsregels).

De Groep heeft gekozen voor een aangepaste retrospectieve toepassing als overgangsmethode naar IFRS 16, dit wilt zeggen dat de informatie gepresenteerd voor het jaar 2018 niet werd herwerkt en gepresenteerd is volgens de standaard IAS 17 en haar interpretaties. De gecumuleerde impact op de overgangsdatum op 1 januari 2019 is geboekt als een aanpassing van het openingssaldo van de financiële schuld en van de componenten van de Materiële vast activa. We verwijzen naar toelichtingen 6. Materiële vaste activa en 21. Financiële schulden.

Voor de huurcontracten die bestaan op de overgangsdatum past de NMBS Groep de volgende vereenvoudigde maatregelen toe, toegestaan door de standaard:

- niet nazien of bestaande contracten ondertekend voor 1 januari 2019 nog aan de definitie van huurcontracten beantwoorden volgens IFRS 16 (indien huurcontract volgens IAS 17 dan huurcontract volgens IFRS 13).
- Voor de leaseovereenkomsten voorheen ingedeeld als operationele leases is de leaseschuld op de datum van de eerste toepassing van de standaard gelijk aan de geactualiseerde waarde van de resterende leasebetalingen. De actualisatievoet is de marginale rentevoet op deze datum. Voor de leaseovereenkomsten voorheen ingedeeld als financiële leases, erkent de Groep de 'right-of-use asset' en de leaseschuld aan hun boekwaarde volgens de standaard IAS 17 onmiddellijk voor de datum van de eerste toepassing van de standaard IFRS 16. Op de overgangsdatum, bedraagt de boekwaarde van de activa volgens IAS 17 11.623.051,11 EUR. Wij verwijzen naar toelichting 6.2. 'Right-of-use assets';
- toepassing van de twee voorziene uitzonderingen: de huurcontracten op korte termijn (in de praktijk deze waarvan de duurtijd lager of gelijk is aan 12 maanden) en de huurcontracten waarvan het onderliggende goed van lage waarde is (in de praktijk een waarde lager of gelijk aan 5.000 EUR) blijven lineair geboekt worden in de kosten in functie van de looptijd van het huurcontract;
- niet boeken op 1 januari 2019 van de contracten op lange termijn die komen te vervallen 12 maanden na de datum van eerste toepassing van de standaard;
- uitsluiten de initiële directe kosten uit de waardering van het 'Right-of-use asset'. Op de overgangsdatum worden voor het actief en de financiële schuld identieke bedragen geboekt;
- wanneer het onderscheid tussen de huurcomponenten en de dienstencomponenten niet gekend is, maakt de NMBS Groep hier geen onderscheid in en boekt ze als één enkele huurcomponent. In het algemeen is dit onderscheid voor de gebouwen gekend en boekt de NMBS Groep ze apart;
- gebruik maken van haar "kennis achteraf" om de looptijd van een huurcontract te bepalen op de overgangsdatum;
- toepassing van de standaard IAS 37 *Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa* om te bepalen of de contracten verlieslatend zijn eerder dan het uitvoeren van testen op bijzondere waardeverminderingverliezen. De NMBS Groep heeft geen enkele voorziening geboekt voor verlieslatende contracten op 31 december 2018.

De NMBS Groep identificeert de volgende portefeuilles: gebouwen, rollend materieel, bedrijfsvoertuigen en overige activa en gebruikt deze interestvoet voor gedekte leningen (voor gebouwen en rollend materieel) en voor niet gedekte leningen (voor de overige onderliggende activa). Wij verwijzen naar toelichting 21. *Financiële Schuld*;

De reconciliatie tussen de verplichtingen voortvloeiend uit de operationele leases in toepassing van de standaard IAS 17 op 31 december 2018 en de financiële leaseschulden op 1 januari 2019 is als volgt:

Verplichtingen 31/12/2018	3.418.468,80
Niet erkend volgens IFRS 16	-2.645.623,78
Erkend volgens IFRS 16	29.252.810,23
Gebouwen	5.177.875,88
Rollend materieel	22.085.516,63
Installaties en diverse uitrustingen	1.989.417,72
Financiële lease schuld op 01/01/2019	30.025.655,25

Voor meer details, verwijzen we eveneens naar het gedeelte 1.6 van de waarderingsregels.

1.1.2. Voorbereiding van de financiële staten volgens het continuïteitsbeginsel van de voornaamste activiteiten

Het geconsolideerde eigen vermogen van de NMBS Groep per 31 december 2019 is negatief ten bedrage van -154.027.306,05 EUR.

De crisis van het Coronavirus heeft een organisatorische en financiële impact voor de NMBS Groep. Het gaat om een gebeurtenis na balansdatum die geen aanleiding geeft tot een aanpassing van de rekeningen 2019. Als gevolg van de huidige gezondheids crisis zijn de huidige en verwachte inkomsten na balansdatum in belangrijke mate gedaald. Uit een analyse van de verwachte financiële gevolgen en in het bijzonder van de huidige liquiditeitspositie, de verwachte financiële stromen en de beschikbare financieringsbronnen, blijkt dat de voortzetting van de activiteiten van de NMBS Groep niet in het gedrang komt. Des te meer dat de NMBS Groep over de mogelijkheid beschikt om beroep te doen op een garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 M€ (de NMBS heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om een beroep te doen op deze garantie). Bijgevolg werd de jaarrekening over 2019 opgesteld in de veronderstelling van continuïteit van de activiteiten van de NMBS.

We constateren eveneens dat de kapitaalsubsidies (7.199.741.628,52 per 31 december 2019), die bijna de volledige investeringen van de NMBS Groep financieren, geboekt worden als schulden volgens de IFRS-normen.

1.2 Consolidatie

1.2.1. Dochterondernemingen

De activa, passiva, rechten en verplichtingen, baten en lasten van de NMBS en de dochterondernemingen waarover zij zeggenschap uitoefent worden opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening volgens de integrale consolidatiemethode. Er is zeggenschap wanneer de entiteit macht uitoefent op de onderneming (ze bezit rechten die haar toelaten om de relevante activiteiten te leiden), wanneer ze blootgesteld wordt aan variabele opbrengsten omwille van de banden met de onderneming en wanneer ze de bevoegdheid heeft om macht uit te oefenen op de onderneming op zodanige wijze dat ze het bedrag van de opbrengsten dat ze verkrijgt beïnvloedt. Deze zeggenschap wordt verondersteld te bestaan indien de NMBS Groep meer dan 50% van de stemrechten bezit. Deze veronderstelling kan worden weerlegd indien er tastbaar bewijs is van het tegendeel. Er wordt rekening gehouden met het bestaan van uitoefenbare of onmiddellijk converteerbare potentiële stemrechten bij de beoordeling of er wel of geen zeggenschap is. Het aspect “zeggenschap” werd beoordeeld volgens de standaard IFRS 10.

Een dochteronderneming wordt geconsolideerd vanaf de overnamedatum, namelijk de datum waarop de zeggenschap overgedragen wordt aan de overnemende partij. Vanaf deze datum neemt de moedermaatschappij (de overnemende partij) het resultaat van de dochteronderneming op in het geconsolideerd gerealiseerd en niet-gerealiseerd resultaat en neemt zij de activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen verworven tegen hun reële waarde, met inbegrip van een eventuele goodwill voortvloeiend uit de overname, op in de geconsolideerde balans. Een dochteronderneming wordt niet langer geconsolideerd vanaf de datum waarop de NMBS Groep niet langer de zeggenschap heeft. In het geval van verlies van zeggenschap over een dochteronderneming, worden haar activa en passiva niet langer

opgenomen in de geconsolideerde financiële staten, het aandeel dat behouden wordt in de voormalige dochteronderneming wordt gewaardeerd aan reële waarde op het moment van het verlies van zeggenschap en het resultaat of het verlies verbonden aan het verlies van de zeggenschap wordt geboekt.

Bedrijfscombinaties onder gezamenlijke zeggenschap worden verwerkt volgens de boekhoudmethode van de voorganger.

Voor consolidatiedoeleinden dienen de intra-groepsaldi en -transacties 100% geëlimineerd te worden. De niet-gerealiseerde intra-groepswinsten en -verliezen worden herwerkt.

De geconsolideerde jaarrekening wordt opgesteld gebruikmakend van homogene waarderingsregels voor de transacties of andere gelijkaardige gebeurtenissen binnen de NMBS Groep.

1.2.2. Entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend en geassocieerde deelnemingen

De entiteiten waarover de NMBS Groep samen met één of meerdere andere partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefent, krachtens een contractuele afspraak met hen, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de NMBS Groep een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode. Indien de onderneming rechtstreeks of onrechtstreeks tussen 20% en 50% van de stemrechten van een onderneming aanhoudt, wordt ze verondersteld een aanzienlijke invloed uit te oefenen tenzij er duidelijk aangetoond kan worden dat dit niet het geval is.

De deelneming in een geassocieerde onderneming of joint-venture wordt geboekt aan kostprijs tijdens de eerste verwerking, vervolgens wordt de boekwaarde verhoogd of verlaagd om het aandeel van de entiteit in het netto-resultaat van de onderneming te boeken na de verwervingsdatum. Het aandeel van de entiteit in het netto-resultaat van de onderneming wordt geboekt in het netto-resultaat van de entiteit.

1.2.3. Goodwill en negatieve consolidatieverschillen

In het geval van een overname van een entiteit, wordt het verschil vastgesteld op de overnamedatum tussen de kostprijs van het belang en de reële waarde van de identificeerbare verworven activa, passiva en voorwaardelijke verplichtingen, opgenomen als goodwill onder de activa (in het geval van een positief verschil) of onmiddellijk opgenomen in het netto-resultaat (in het geval van een negatief verschil).

Goodwill wordt niet afgeschreven maar wordt jaarlijks onderworpen aan een test op bijzondere waardevermindervers verliezen.

1.2.4. Omrekening van de jaarrekeningen van dochterondernemingen opgesteld in vreemde valuta

Alle monetaire en niet-monetaire activa en passiva worden omgerekend in de geconsolideerde jaarrekening gebruikmakend van de slotkoersmethode. De baten en lasten worden omgerekend gebruikmakend van de gemiddelde koers voor de beschouwde periode. De omrekeningsverschillen worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten.

1.2.5. Minderheidsbelangen

Belangen die geen aanleiding geven tot zeggenschap vertegenwoordigen het gedeelte van het resultaat en de netto-activa niet in het bezit van de NMBS Groep en worden apart voorgesteld in de geconsolideerde jaarrekening en de geconsolideerde balans, onder het eigen vermogen, in een andere rubriek dan het eigen vermogen toerekenbaar aan de NMBS Groep. Het aspect “zeggenschap” werd beoordeeld volgens de standaard IFRS 10.

De NMBS Groep beschouwt transacties met minderheidsaandeelhouders als transacties met aandeelhouders van de NMBS Groep. Voor aankopen van minderheidsbelangen wordt het verschil tussen de prijs die betaald werd en het overeenstemmende verworven belang tegen de boekwaarde van de netto-activa van de dochteronderneming opgenomen in het eigen vermogen.

1.3. Transacties in vreemde valuta

De jaarrekening van elke entiteit van de NMBS Groep wordt voorgesteld in de valuta van de primaire economische omgeving in dewelke de entiteit haar activiteiten uitoefent (functionele valuta). De geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep wordt uitgedrukt in de functionele valuta van de moedermaatschappij, te weten de euro, die de presentatievaluta van de geconsolideerde jaarrekening is.

De transacties in vreemde valuta worden omgezet in de functionele valuta van de entiteiten, gebruikmakend van de wisselkoers van kracht op de datum van de transacties. De wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de afwikkeling van dergelijke transacties en uit de omrekening van monetaire activa en passiva uitgedrukt in vreemde deviezen aan de wisselkoersen van toepassing bij de afsluiting, worden erkend in het netto-resultaat.

1.4. Immateriële activa

Een immaterieel actief wordt opgenomen in de balans indien de volgende voorwaarden zijn vervuld:

1. het actief is identificeerbaar, dit betekent dat het ofwel afscheidbaar is (indien het individueel verkocht, verplaatst of verhuurd kan worden), ofwel voortvloeit uit contractuele of juridische rechten;
2. het is waarschijnlijk dat het actief economische voordelen zal genereren voor de NMBS Groep;
3. de NMBS Groep heeft zeggenschap over het actief;
4. de kostprijs van het actief kan betrouwbaar bepaald worden.

De immateriële activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen.

De initiële kostprijs van de immateriële activa:

- die **afzonderlijk verworven** zijn omvat kosten die direct toerekenbaar zijn aan de transactie (aankoopprijs na aftrek van handelskortingen en andere kortingen), met uitsluiting van de indirecte kosten;
- die **intern gegenereerd** worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 38, namelijk vanaf het moment dat de NMBS Groep kan aantonen (1) dat het project technisch uitvoerbaar is, (2) dat er een intentie is om het actief te gebruiken of te verkopen, (3) hoe het actief toekomstige economische voordelen genereert, (4) dat er adequate middelen bestaan om het project te voltooien en (5) dat de uitgaven betrouwbaar gewaardeerd kunnen worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van opleidingskosten en de kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog gedeeltelijk in dienst is).

Wat de intern gegenereerde software betreft, worden enkel de ontwikkelingskosten geactiveerd, de onderzoekskosten worden onmiddellijk opgenomen in het netto-resultaat. De ontwikkelingskosten omvatten enkel: (a) het ontwerp (functionele en technische blueprint), (b) het programmeren en configureren, (c) het ontwikkelen van interfaces, (d) technische documentatie voor intern gebruik, (e) de integratie van de hardware en (f) het testen.

Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het netto-resultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien;

- die **verworven worden als onderdeel van een bedrijfscombinatie** is de reële waarde op de overnamedatum.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de immateriële activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de NMBS Groep, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

Immateriële activa worden lineair afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur. Het af te schrijven bedrag omvat de kost, waarbij de restwaarde aan nul wordt gelijkgesteld. De weerhouden gebruiksduren zijn:

Categorieën	Waarschijnlijke gebruiksduur
Ontwikkelingskosten ERP	10 jaar
Ontwikkelingskosten overige software	5 jaar
Websites	3 jaar
Software verworven van derden	5 jaar
Goodwill	NVT, jaarlijkse bijzondere waardeverminderingstest

De afschrijving vangt aan vanaf het ogenblik dat het actief beschikbaar is voor gebruik.

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van immateriële activa met een beperkte gebruiksduur worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang van het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De immateriële activa zijn onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen indien er indicaties zijn die erop wijzen dat de boekwaarde mogelijk niet kan gerealiseerd worden uit hun gebruik of hun verkoop. De immateriële activa die nog niet klaar zijn voor gebruik worden jaarlijks op de balansdatum onderworpen aan een test op bijzondere waardeverminderingen.

1.5. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel, zijnde aan initiële kostprijs verminderd met de lineaire geaccumuleerde afschrijvingen en de eventuele geaccumuleerde bijzondere waardeverminderingverliezen. De initiële kostprijs omvat:

- de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de aankooptransactie na aftrek van handelskortingen en andere kortingen;
- de rechtstreeks toerekenbare kosten om het actief op de locatie en in de staat te krijgen die noodzakelijk is om te functioneren op de door de NMBS Groep beoogde wijze;
- de initiële schatting van de kosten van ontmanteling en verwijdering van het actief of het herstel van het terrein waar het actief zich bevindt (verplichting dat de NMBS Groep deze kosten oploopt hetzij bij de aankoop hetzij bij de vervaardiging).

De kostprijs omvat dus niet de studiekosten en de kosten van haalbaarheidsstudies opgelopen in het kader van de vervaardiging van materiële vaste activa (stations, sites, enz.), de kosten van de directie en algemene administratie evenals de salariskosten en andere werkingskosten die niet kunnen toegerekend worden aan een investeringsactiviteit.

De initiële kostprijs van de materiële vaste activa die intern gegenereerd worden is gelijk aan de som van de uitgaven gedaan vanaf het moment dat de activa voor het eerst voldoen aan de opnamecriteria zoals voorzien in IAS 16, namelijk indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de NMBS Groep zullen vloeien en indien de kost van het actief betrouwbaar kan bepaald worden. Deze uitgaven omvatten de directe kosten evenals de werkingskosten van de operationele diensten (uitgezonderd de afschrijvingen van gesubsidieerde activa). In de berekening van het uurtarief wordt rekening gehouden met alle kosten van kortetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van opleidingskosten en de kosten met betrekking tot de veiligheid, evenals met alle kosten van andere langetermijnpersoneelsbeloningen, vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen (voor zover ze betrekking hebben op personeel dat nog deeltijds in dienst is). Bovendien worden de latere uitgaven na de initiële opname opgenomen in het netto-resultaat, behalve indien men kan aantonen dat er nieuwe belangrijke economische voordelen uit voortvloeien.

De kosten van onderhoud en herstellingen die de waarde van de materiële vaste activa enkel handhaven, en deze niet verhogen, worden opgenomen in het netto-resultaat. De kosten van groot onderhoud en grote herstellingen die de toekomstige economische voordelen dat het actief genereert verhogen, worden echter geïdentificeerd als een afzonderlijk onderdeel van de kostprijs. De kostprijs van de materiële vaste activa wordt gesplitst over substantiële componenten. Deze substantiële (sub)componenten, die vervangen worden met regelmatige tussenpozen, en die bijgevolg een gebruiksduur hebben verschillend van die van het hoofdactief, worden afgeschreven over hun specifieke gebruiksduur. In het geval van een vervanging, wordt het actief niet langer opgenomen in de balans en wordt het nieuwe actief afgeschreven over zijn eigen gebruiksduur.

De waarde van het actief omvat bovendien financieringskosten indien de materiële vaste activa pas na één jaar klaar zijn voor gebruik of verkoop. Het activeringspercentage is ofwel gelijk aan dat van een specifieke lening, ofwel gelijk aan het gewogen gemiddelde van de financieringskosten die van toepassing zijn op de uitstaande leningen van de NMBS Groep, met uitsluiting van de leningen die specifiek aangegaan zijn.

De materiële vaste activa worden volledig afgeschreven over hun waarschijnlijke gebruiksduur, volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Het af te schrijven bedrag is meestal gelijk aan de kostprijs. De weerhouden gebruiksduren zijn de volgende:

Materiële vaste activa	Waarschijnlijke gebruiksduur
Terreinen	Niet van toepassing
Administratieve gebouwen	60 jaar
Componenten van administratieve gebouwen	10 tot 30 jaar
Industriële gebouwen	50 jaar
Componenten van industriële gebouwen	15 tot 20 jaar
Woningen	50 jaar
Componenten van woningen	15 tot 20 jaar
Stations	100 jaar
Componenten van stations	10 tot 40 jaar
Parkings	100 jaar
Componenten van parkings	10 tot 20 jaar
Sporen en hun bijhorende componenten	25 tot 100 jaar
Kunstwerken en hun bijhorende componenten	20 tot 120 jaar
Overwegen en hun bijhorende componenten	10 tot 25 jaar
Signalisatie infrastructuur	7 tot 35 jaar
Diverse spoorweginfrastructuur	7 tot 50 jaar
Rollend spoorwegmaterieel, exclusief wagons	25 tot 60 jaar
Component "Mid-life" van het rollend spoorwegmaterieel	15 tot 30 jaar
Wagons	30 jaar
Revisie van wagons	9 jaar
Overige installaties en diverse uitrustingen	4 tot 30 jaar
Meubilair	10 jaar
ICT	4 tot 10 jaar
Wegvoertuigen	2 tot 10 jaar
Verbeteringswerken van gehuurde materiële vaste activa	Zie Toelichting 1.6.2.

De gebruiksduur en de afschrijvingsmethode van materiële vaste activa worden jaarlijks op de balansdatum herzien. De wijzigingen in de geschatte gebruiksduur of in de verwachte consumptie van de toekomstige economische voordelen gegenereerd door het actief worden in rekening gebracht bij het wijzigen van de gebruiksduur of de afschrijvingsmethode, naargelang van het geval, en worden behandeld als schattingswijzigingen.

De concessies in de stations worden opgenomen onder de materiële vaste activa.

1.6. Leaseovereenkomsten

1.6.1. Transacties van alternatieve financiering

Verscheidene financieringsstructuren ("sale and leaseback"-transacties, "sale and rentback"-transacties, "lease and leaseback"-transacties, "rent and rentback"-transacties of "concession and concessionback"-transacties) worden door de NMBS Groep hoofdzakelijk voor de aankoop van rollend materieel opgezet. Deze transacties worden opgenomen op basis van hun economische substantie volgens de bepalingen van IFRS 16 en IFRS 15. Indien het niet om een verkoop krachtens de bepalingen van IFRS 15 gaat, blijven de materiële vaste activa opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep. De investeringsrekeningen en de betalingsverplichtingen ten opzichte van de geldschieters worden opgenomen in de geconsolideerde balans, met uitzondering van de investeringsrekeningen aangegaan met een overheid met een superieure kredietwaardigheid, met een organisme met een superieure kredietwaardigheid, of met de tegenpartij van de transacties. De verkregen commissies in het kader van deze transacties worden gespreid over de duur van deze transacties.

1.6.2. Leaseovereenkomsten waarvoor de Vennootschap leasingnemer is

Alle huurcontracten van de leasingnemers worden getoond op de balans met uitzondering van de huurcontracten waarvan de looptijd één jaar of minder is en de huurcontracten waarvan het onderliggende goed van lage waarde is. In deze twee gevallen worden de huurbetalingen in het kader van het huurcontract lineair in de kosten geboekt gedurende de looptijd van het huurcontract. Voor alle andere huurcontracten boekt de NMBS Groep een actief die het gebruiksrecht van het onderliggende goed vertegenwoordigt en een verplichting die de toekomstige huurbetalingen vertegenwoordigt.

Op de begindatum van het contract worden het actief en de leaseschuld geboekt op het actief en het passief voor een waarde gelijk aan de geactualiseerde waarde van de huurbetalingen die nog niet betaald werden gebruik makend van de impliciete interestvoet van het huurcontract of in voorkomend geval de marginale rentevoet. De huurbetalingen waarmee rekening gehouden wordt voor de waardering van de leaseverplichting zijn de vaste huurbetalingen (verminderd met alle ontvangen lease-incentives), de variabele huurbetalingen in functie van een index of rentevoet, de sommen die men verwacht te moeten betalen als leasingnemer aan de leasinggever in het kader van de garanties op de restwaarde, de uitoefenprijs van de aankoopoptie die de leasingnemer met redelijk zekerheid zal uitoefenen en de gevraagde boetes in geval van beëindiging van de leaseovereenkomst. De kost van het actief omvat eveneens de initiële indirecte kosten aangegaan door de leasingnemer en, indien hiervoor een dergelijke verplichting bestaat, omvat hij eveneens een

inschatting van de door de leasingnemer te maken kosten van ontmanteling of verwijdering van het onderliggende actief. De leaseschuld wordt geboekt binnen de Financiële schulden en de activa worden geboekt binnen de Materiële vaste activa in functie van hun aard.

Elke huurbetaling wordt verdeeld tussen de financiële kost en de afschrijving van de schuld. Voor elke periode opgenomen in de looptijd van het huurcontract zijn de interesten op de huurverplichting gelijk aan een constante interestvoet toegepast op het resterende saldo van de huurverplichting. De materiële vaste activa aangehouden door de NMBS Groep als leasingnemer worden afgeschreven over de looptijd van het contract of over de gebruiksduur indien deze laatste korter is wanneer het huurcontract niet voorziet in een transfer van het eigendom van het onderliggende goed naar de NMBS Groep tijdens de looptijd het huurcontract of wanneer de NMBS Groep geen rekening heeft gehouden met de toekomstige aankoopoptie in de kostprijs van het actief.

1.6.3. Leaseovereenkomsten waarvoor de NMBS Groep leasinggever is

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een financiële lease als de leasingnemer nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkrijgt. Financiële leases worden geboekt als een overdracht gepaard met een financiering. Op de begindatum wordt het actief wordt uitgeboekt uit de balans (met meer- of minderwaarde geboekt in het netto-resultaat) en de NMBS Groep boekt een vordering die de te ontvangen kasstromen vertegenwoordigt. De leasevorderingen worden opgenomen onder de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

De boeking van de financiële opbrengsten worden uitgevoerd op basis van een formule dat een constante periodieke rentevoet toepast op het verschuldigde saldo van de vordering in de operationele lease. Elke ontvangen leasebetaling doet de hoofdsom van de vordering en het bedrag van de niet verworven financiële opbrengsten afnemen.

Een leaseovereenkomst wordt geboekt als zijnde een operationele lease indien niet nagenoeg alle risico's en voordelen die aan de eigendom verbonden zijn verkregen worden door de leasingnemer. Activa die het onderwerp zijn van een operationele lease worden opgenomen als materiële vaste activa in de balans. Ze worden afgeschreven op basis van hun waarschijnlijke gebruiksduur. De huurgelden worden lineair opgenomen over de looptijd van het contract.

1.7. Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is een onroerend goed (terrein of gebouw) dat wordt aangehouden (door de eigenaar of leasingnemer op grond van een financiële lease) om huuropbrengsten of een waardestijging te realiseren, en niet voor:

- gebruik in de productie of de levering van goederen of diensten of voor bestuurlijke doeleinden; of
- verkoop in het kader van de normale bedrijfsvoering.

IAS 40 is enkel van toepassing op de vastgoedbeleggingen voor gemengd gebruik in het geval dat:

- het deel aangehouden met het oog op het realiseren van huuropbrengsten of waardeverhogingen en het deel aangehouden voor eigen gebruik afzonderlijk verkoopbaar zijn;
- het deel aangehouden voor eigen gebruik minder dan 5% van het geheel bedraagt.

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd volgens het kostprijsmodel. Alle waarderegels met betrekking tot de materiële vaste activa zijn dus eveneens van toepassing op de vastgoedbeleggingen.

1.8. Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode

De entiteiten waarover de NMBS Groep samen met één of meerdere partijen gezamenlijke zeggenschap uitoefent, krachtens een contractuele afspraak met deze partijen, evenals de geassocieerde deelnemingen waarover de NMBS Groep een invloed van betekenis uitoefent zonder zeggenschap uit te oefenen, worden opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode.

Een bijzonder waardevermindingsverlies op de investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode wordt geboekt van zodra de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. De investeringen opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode worden onderworpen aan een test op bijzondere waardevermindingsverliezen op het niveau van het individueel actief (met inbegrip van de goodwill betaald om de investering te verwerven), indien er een objectieve indicatie bestaat dat het belang mogelijk een bijzonder waardevermindingsverlies heeft ondergaan.

1.9. Bijzondere waardevermindingsverliezen op activa

Een bijzondere waardevermindingsverlies op immateriële activa (met inbegrip van goodwill) en op materiële vaste activa wordt opgenomen zodra de boekwaarde van een actief hoger is dan zijn realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief is de hoogste waarde van:

1. de reële waarde minus verkoopkosten (zijnde het bedrag dat de NMBS Groep zou ontvangen bij verkoop van het actief); en
2. de bedrijfswaarde (zijnde het bedrag dat de NMBS Groep zou genereren door het actief verder te gebruiken).

Wanneer mogelijk wordt deze test uitgevoerd op het niveau van elk individueel actief. Indien dit actief echter geen onafhankelijke instroom van kasmiddelen genereert, dient de test uitgevoerd te worden op het niveau van de kasstroom genererende eenheid ("cash generating unit" of "CGU") waartoe het actief behoort (CGU = de kleinste identificeerbare groep activa die een instroom van kasmiddelen genereert die in ruime mate onafhankelijk is van de instroom van kasmiddelen van andere activa/CGU's).

Indien goodwill toegerekend wordt aan een CGU, dient jaarlijks een test op bijzondere waardevermindingsverliezen uitgevoerd te worden, of wanneer er een indicatie is die wijst op een bijzonder waardevermindingsverlies. In het geval er geen goodwill toegerekend is aan de CGU, dient er enkel een test op een bijzonder waardevermindingsverlies uitgevoerd te worden indien er een indicatie is die wijst op een bijzonder waardevermindingsverlies. In een bedrijfscombinatie verworven goodwill wordt toegerekend aan de verworven dochterondernemingen en, indien het geval zich voordoet, aan de CGU's die naar verwachting voordeel zullen halen uit de synergiën in de bedrijfscombinatie.

Als er een bijzonder waardevermindingsverlies wordt vastgesteld, wordt dit eerst toegerekend aan de goodwill. Het eventuele surplus hierna dient toegerekend te worden aan de andere materiële vaste activa van de CGU naar rato van hun boekwaarde, maar dit enkel voor zover dat de toerekening de boekwaarde van de activa niet verder verlaagt dan de reële waarde minus verkoopkosten. Een bijzonder waardevermindingsverlies op goodwill mag nooit in een latere periode worden teruggenomen. Een bijzonder waardevermindingsverlies op materiële vaste activa wordt teruggenomen indien de omstandigheden dit rechtvaardigen.

Het is mogelijk een bijzonder waardevermindingsverlies op te nemen indien er met betrekking tot dit individueel actief een indicatie van bijzonder waardevermindingsverlies is (bijvoorbeeld ten gevolge van een beschadiging), ongeacht of het actief al dan niet (volledig of gedeeltelijk) gesubsidieerd is.

Er kunnen geen bijzondere waardevermindingsverliezen opgenomen worden met betrekking tot activa die deel uitmaken van een volledig gesubsidieerde CGU. Indien er bijzondere waardevermindingsverliezen worden vastgesteld met betrekking tot CGU's die gedeeltelijk gesubsidieerd zijn, dienen deze proportioneel aan alle activa (en de daaraan verbonden kapitaalsubsidies) te worden toegewezen.

1.10 Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of tegen de opbrengstwaarde indien deze lager is.

De kostprijs van vervangbare voorraden wordt bepaald door de methode van de gewogen gemiddelde prijs toe te passen. De voorraden die van minder belang zijn en waarvan de waarde en samenstelling stabiel blijft gedurende de periode worden opgenomen in de balans tegen een vaste waarde.

De kostprijs van de voorraden omvat de aanschaffingsprijs alsook alle kosten die nodig zijn om de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat te brengen. De kostprijs van geproduceerde voorraden omvat de directe en indirecte productiekosten, met uitzondering van de financieringskosten en de overheadkosten die niet bijdragen tot het brengen van de voorraden op hun huidige locatie en in hun huidige staat.

Een waardevermindering wordt opgenomen indien de opbrengstwaarde van een element van de voorraad op de balansdatum lager is dan de kostprijs. De reserveonderdelen die traag roteren zijn onderhevig aan waardeverminderingen op basis van de technische en economische criteria.

1.11. Handelsvorderingen en overige debiteuren

De vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen nominale waarde en na de initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs.

De vorderingen worden individueel gewaardeerd. Waardeverminderingen worden opgenomen indien de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is. De handelsvorderingen en de overige debiteuren die deel uitmaken van het toepassingsgebied van IFRS 9 vallen onder het algemeen model van waardevermindering opgelegd door IFRS 9 om de verwachte verliezen op één jaar te schatten. Om het niveau van de verwachte verliezen op deze financiële activa te ramen, heeft de Groep een controlesysteem opgezet gebaseerd op de rating van de tegenpartijen, de historische gegevens van terugbetaling of op het geschatte risiconiveau op basis van de juridische status.

De erkenning van de verwachte kredietverliezen volgens IFRS 9 geschiedt op basis van de volgende principes :

- de NMBS Groep maakt gebruik van de vereenvoudigde benadering voor handelsvorderingen of contractactiva binnen het toepassingsgebied van IFRS 15 en die geen significante financieringscomponent bevatten. De vereenvoudigde benadering voorziet in de onmiddellijke erkenning van de tijdens de looptijd van het actief te verwachten kredietverliezen.
- voor de handelsvorderingen en de overige debiteuren (met uitzondering van de leasevorderingen) die binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 vallen, bepaalt de NMBS Groep de te erkennen voorziening van elke vordering op basis van de waarschijnlijkheid van wanbetaling volgens de volgende regels :
  - elke vordering waarvan de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is wordt beschouwd als in gebreke zijnde. Een inning van de vordering na dit tijdstip is nog steeds mogelijk maar gelet op de lage waarschijnlijkheid wordt een waardevermindering van 100% toegepast.
  - met het oog op het doen evolueren van de voorziening in functie van de ouderdom van de vordering worden er waarschijnlijkheden op wanbetaling opgesteld voor verschillende tijdsintervallen.
  - de waarschijnlijkheden van wanbetaling worden bepaald op basis van de betalingshistoriek van de handelsvorderingen over de laatste 2 jaren waarbij de het laatste factuurjaar wordt uitgesloten om de bekomen waarschijnlijkheden niet te beïnvloeden.

De voorafbetalingen, sommen betaald als waarborg en verworven opbrengsten, met uitzondering van deze verbonden aan overige financiële activa of afgeleide financiële instrumenten, worden tevens onder deze rubriek opgenomen.

1.12. Afgeleide financiële instrumenten

De NMBS Groep maakt gebruik van afgeleide financiële instrumenten (renteswaps, deviezenswaps, termijncontracten, opties,...) om mogelijk ongewenste evoluties van de rentevoeten, wisselkoersen, inflatie of energieprijzen af te dekken. De NMBS Groep maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden.

Afgeleide financiële instrumenten worden bij de eerste opname gewaardeerd tegen reële kostprijs en opgenomen in de balans als actief of passief. Toerekenbare transactiekosten worden als last in het netto-resultaat opgenomen wanneer zij worden gemaakt. Na de eerste opname worden afgeleide financiële producten tegen reële waarde gewaardeerd op iedere balansdatum. De wijzigingen in de reële waarde worden opgenomen in het netto-resultaat. De afgeleide financiële instrumenten worden ingedeeld als langlopend of kortlopend op basis van hun finale vervaldag.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten wordt bepaald op basis van waarderingstechnieken zoals de waarderingsmodellen weerhouden voor opties of door gebruik te maken van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De reële waarden die rekening houden met de veronderstellingen gebaseerd op marktgegevens, zoals gedefinieerd in de paragrafen 81 en 82 van IFRS 13, vastgesteld op de balansdatum behoren tot niveau 2 van de waarderingshiërarchie. De reële waarden die deels gebaseerd zijn op niet-waarneembare gegevens behoren tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie.

De NMBS Groep heeft beslist geen gebruik te maken van de boekhoudkundige verwerking van afdekkingstransacties (hedge accounting).

1.13. Overige financiële activa

Overige financiële activa omvatten investeringen in eigenvermogensinstrumenten van ondernemingen waarover de NMBS Groep noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis uitoefent en vastrentende vorderingen (effecten, deposito's en de "Back-to-Back" transacties met de Staat).

De overige financiële activa worden initieel aan de reële waarde gewaardeerd van datgene dat werd uitgegeven om ze te verwerven en dit, met uitzondering voor de financiële activa die tegen reële waarde worden verwerkt in de resultatenrekening, met inbegrip van de transactiekosten.

De overige financiële activa worden ondergebracht in aparte categorieën afhankelijk van zowel :

- het zakenmodel van de NMBS Groep voor het beheer van de financiële activa; en
- de karakteristieken van de contractuele kasstromen van de financiële activa.

De NMBS Groep hanteert, in overeenstemming met zijn financiële politiek, een economisch model waarbij de financiële activa aangehouden worden tot op hun vervaldag met de bedoeling de contractuele kasstromen te innen. Niettegenstaande het voorgaande zijn incidentele verkopen mogelijk. De financiële politiek verbiedt echter het doorvoeren van verrichtingen met het vooruitzicht ze op korte termijn om te keren met winst.

De financiële activa waarvan de kasstromen de SPPI-test (enkel hoofdsom en interesten op hoofdsom) doorstaan worden gewaardeerd aan hun geamortiseerde kostprijs en dit met uitzondering van de activa waarvoor de NMBS Groep heeft beslist ze op vrijwillige basis in te delen als financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met de verwerkingen van de waardeveranderingen in het netto-resultaat op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking.

De financiële activa waarvan de kasstromen de SPPI-test niet doorstaan worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten.

De overige financiële activa worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die vervallen binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

De reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten wordt bepaald in functie van financiële criteria die het meest aansluiten bij de eigen situatie van elke onderneming. Algemeen aanvaarde criteria zijn de marktwaarde of het aandeel in het eigen vermogen en de uitzichten op rentabiliteit bij gebrek aan beschikbare marktwaarde. De reële waarde van de eigenvermogensinstrumenten, waarvoor geen marktwaarde bestaat, behoort tot niveau 3 van de waarderingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13. De reële waarde van de vastrentende vorderingen wordt geëvalueerd aan de hand van marktgegevens en door het gebruik van de methode van de verdisconteerde kasstromen op basis van relevante rentecurves en de "credit spreads" van elke uitgever van deze instrumenten. De reële waarden van deze vorderingen behoren tot niveau 1 (marktwaarde) en 2 (overige marktgegevens) van de waarderingshiërarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

De NMBS Groep erkent een voorziening voor de te verwachten kredietverliezen in toepassing van IFRS 9 volgens de algemene benadering, zoals gedefinieerd in IFRS 9, voor de financiële activa die niet ogenomen worden tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat. De algemene benadering voorziet in de erkenning van de binnen 12 maanden te verwachten kredietverliezen sinds de eerste opname van het actief.

Voor de instrumenten met een leningkarakter wordt een voorziening erkend bij de eerste opname van het actief in functie van hun waarschijnlijkheid op wanbetaling op dat tijdstip. Voor de activa die een rating bezitten, wordt de waarschijnlijkheid op wanbetaling vastgesteld op basis van deze rating. Voor de activa die niet over een rating beschikken baseert de NMBS Groep zich op algemene economische indicatoren, individuele indicatoren van de financiële gezondheid van de tegenpartij en haar kennis van de markt voor het bepalen van de waarschijnlijkheid op wanbetaling.

De genormaliseerde aan- en verkoop van financiële activa worden verwerkt op de datum van betaling.

1.14. Geldmiddelen en kasequivalenten

Deze rubriek omvat de kas, banktegoeden, te incasseren vervallen waarden, kortlopende beleggingen (met een initiële looptijd van ten hoogste 3 maanden); uiterst liquide, kortetermijnbeleggingen, die eenvoudig omzetbaar zijn in een gekend geldbedrag en die nauwelijks onderhevig zijn aan waardeveranderingen; evenals de bankvoorschotten in rekening-courant. Deze laatste worden opgenomen onder de financiële schulden op de passiefzijde van de balans.

De geldmiddelen en kasequivalenten worden in de balans opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs.

1.15. Vaste activa aangehouden voor verkoop

Een vast actief (of een groep activa) wordt geclassificeerd als aangehouden voor verkoop indien de boekwaarde ervan hoofdzakelijk zal worden gerealiseerd in een verkooptransactie en niet door het voortgezette gebruik. Dit betekent dat het actief onmiddellijk beschikbaar is voor verkoop in zijn huidige staat en dat de verkoop zeer waarschijnlijk is (officiële beslissing tot verkoop, actieve zoektocht naar een koper, verkoop hoogstwaarschijnlijk binnen de 12 maanden).

Het actief wordt op het moment van de classificatie als aangehouden voor verkoop gewaardeerd aan de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. Het actief wordt eveneens niet langer afgeschreven.

De groepen vaste activa aangehouden voor uitkeringen aan eigenaren in het kader van een transactie onder gezamenlijke zeggenschap worden geboekt aan hun boekwaarde.

1.16. Beëindigde bedrijfsactiviteiten

Een beëindigde bedrijfsactiviteit is een activiteit die ofwel voldoet aan de criteria om geclassificeerd te worden als aangehouden voor verkoop, ofwel afgestoten is, en die daarnaast voldoet aan de volgende criteria:

- de kasstromen van deze activiteit kunnen onderscheiden worden als operationeel enerzijds, en voor de financiële verslaggeving anderzijds;
- deze activiteit is belangrijk op operationeel of geografisch gebied;
- ze maakt deel uit van één enkel gecoördineerd plan tot verkoop of wordt aangekocht met de bedoeling te worden verkocht.

1.17. Kapitaal en uitgiftepremies

De gewone aandelen worden geclassificeerd onder de rubriek 'Kapitaal'. Het kapitaal bestaat uit twee categorieën:

- geplaatst kapitaal, bestaande uit de bedragen waartoe de aandeelhouders zich verbonden hebben om deze te volstorten;
- niet-opgevraagd kapitaal, het gedeelte van het geplaatst kapitaal dat door de raad van bestuur van één van de consoliderende entiteiten nog niet opgevraagd werd.

1.18. Personeelsbeloningen

1.18.1. Kortetermijnspersoneelsbeloningen

De kortetermijnspersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (met uitzondering van ontslagvergoedingen) die naar verwachting volledig vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht. De kortetermijnspersoneelsbeloningen worden in kosten opgenomen naar rato van de door de personeelsleden gepresteerde diensten.

1.18.2. Vergoedingen na uitdiensttreding

De vergoedingen na uitdiensttreding zijn personeelsbeloningen (andere dan ontslagvergoedingen en kortetermijnspersoneelsbeloningen) die verschuldigd zijn na de voltooiing van het dienstverband.

De vergoedingen na uitdiensttreding kunnen worden onderverdeeld in twee categorieën:

- toegezegde-bijdragenregelingen: het zijn regelingen waarbij de NMBS Groep bijdragen afdraagt aan een aparte entiteit, en de NMBS Groep geen in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft om bijkomende bijdragen te betalen. Deze bijdragen worden opgenomen in kosten over de periodes waarin de diensten verricht worden door de personeelsleden. Indien er bijdragen op voorhand betaald werden (nog niet gestort werden) worden deze opgenomen op de actiefzijde (respectievelijk passiefzijde) van de balans;
- toegezegd-pensioenregelingen: dit zijn alle regelingen die geen toegezegde-bijdragenregelingen zijn.

De vergoedingen na uitdiensttreding die behoren tot de categorie toegezegd-pensioenregelingen worden gewaardeerd volgens een actuariële waarderingsmethode. Ze worden opgenomen (verminderd met eventuele tegoeden in de regeling) voor zover de NMBS Groep een verplichting heeft de kosten te dragen die voortvloeien uit de prestaties verricht door de personeelsleden. Deze verplichting kan voortvloeien uit een wet, contract of uit de verworven rechten door een gedragslijn in het verleden (feitelijke verplichting). De weerhouden actuariële waarderingsmethode is de methode van de geprojecteerde kredieteenheden.

De verdisconteringsvoet die gebruikt wordt is gebaseerd op het markttrendement op de berekeningsdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie, met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen. De overige actuariële hypothesen (sterftcijfer, toekomstige niveaus van lonen, inflatie, enz.) geven de beste schattingen van de NMBS Groep weer.

Aangezien er gebruik gemaakt wordt van actuariële hypothesen om deze verbintenissen te waarderen, ontstaan er onvermijdelijk actuariële verschillen, deze resulteren uit wijzigingen in de actuariële hypothesen van het ene boekjaar naar het volgende, alsook uit verschillen tussen de gebruikte actuariële hypothesen en de werkelijkheid. De actuariële verschillen van de vergoedingen na uitdiensttreding worden opgenomen in de niet-gerealiseerde resultaten.

1.18.3. Andere langetermijnpersoneelsbeloningen

De andere langetermijnpersoneelsbeloningen zijn personeelsbeloningen (andere dan vergoedingen na uitdiensttreding en ontslagvergoedingen) die naar verwachting niet vereffend zullen zijn binnen twaalf maanden na het einde van de jaarlijkse verslagperiode waarin de werknemers de gerelateerde prestaties hebben verricht.

Het bedrag dat opgenomen wordt in de balans is gelijk aan de contante waarde van de verplichting, desgevallend verminderd met de marktwaarde van de fondsbeleggingen op de balansdatum. De berekeningen worden gedaan volgens de methode van de geprojecteerde kredieteenheden. De actuariële verschillen worden opgenomen in het netto-resultaat.

1.18.4. Ontslagvergoedingen

De ontslagvergoedingen zijn de vergoedingen die betaalbaar zijn omwille van een beslissing van de NMBS Groep om het arbeidscontract van één of meerdere personeelsleden op te zeggen voor de normale pensioendatum, of omwille van een beslissing van een personeelslid om vrijwillig de NMBS Groep te verlaten in ruil voor deze vergoedingen.

Een schuld, gewaardeerd op actuariële basis, wordt opgenomen voor deze vergoedingen voor zover de NMBS Groep een manifeste verbintenis heeft. De schuld wordt verdisconteerd indien ze betaalbaar is na twaalf maanden.

Voor al deze personeelsbeloningen (met uitzondering van de kortetermijns personeelsbeloningen), vertegenwoordigt de rentekost het tijdsverloop. Deze wordt opgenomen onder de financiële kosten.

1.19. Voorzienen

Een voorziening wordt enkel opgenomen indien:

1. de NMBS Groep een bestaande verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk) heeft om uitgaven te maken ten gevolge van een gebeurtenis uit het verleden;
2. het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen vereist zal zijn; **en**
3. het bedrag van de verplichting op betrouwbare wijze kan worden geschat.

Indien significant (voornamelijk voor voorzieningen op lange termijn) dient de voorziening verdisconteerd te worden. Het effect van de tijdswaarde van geld op de voorziening wordt opgenomen in de financiële kosten. De verdisconteringsvoet is de IRS-voet volgens de looptijd van de toekomstige kasstromen.

Een voorziening voor verplichtingen met betrekking tot het milieu (bodemsanering, enz.) wordt enkel opgenomen indien de NMBS Groep een feitelijke of juridische verplichting heeft.

Indien de NMBS Groep een verlieslatend contract heeft, wordt er een voorziening aangelegd. Voordat een voorziening voor verlieslatende contracten opgenomen wordt, neemt de NMBS Groep de eventuele bijzondere waardeverminderingverliezen op ten aanzien van de activa, die gebruikt worden bij de uitvoering van het betreffende contract.

Voorzieningen voor toekomstige exploitatieverliezen zijn verboden.

Een voorziening voor reorganisatiekosten wordt enkel opgenomen indien aangetoond kan worden dat de NMBS Groep een feitelijke verplichting heeft om te reorganiseren en dit ten laatste op de balansdatum. Deze verplichting dient aangetoond te worden door:

- het bestaan van een gedetailleerd formeel plan waarin de belangrijkste kenmerken van de reorganisatie geïdentificeerd worden; **en**
- het begin van de uitvoering van het plan of de mededeling van de belangrijkste kenmerken van het plan aan de betrokken personen.

1.20. Financiële schulden

De financiële schulden omvatten leningen aangaan bij financiële instellingen, uitgegeven obligatieleningen, leaseschulden, financiële schulden aangaan bij andere dan financiële instellingen en bankvoorschotten in rekening-courant.

De financiële schulden worden initieel gewaardeerd aan hun geamortiseerde kostprijs met uitzondering van deze waarvan de NMBS-groep op vrijwillige basis heeft beslist om ze, bij de initiële boekhoudkundige verwerking, onherroepelijk aan te wijzen als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat om inconsistenties in de waardering te elimineren of te beperken.

De financiële schulden worden ingedeeld als langlopend met uitzondering van deze die opeisbaar zijn binnen 12 maand en ingedeeld worden als kortlopend.

Leaseschulden worden initieel gewaardeerd tegen de geactualiseerde waarde van de leasebetalingen die op dat moment nog niet werden verricht. De leasebetalingen worden gediscoteerd gebruik makend van de impliciete interestvoet van het huurcontract of in voorkomend geval de marginale rentevoet.

De initiële waarde van de financiële schulden gewaardeerd tegen de reële waarde wordt bepaald door gebruik te maken van waarderingstechnieken zoals de waarderingmodellen die van toepassing zijn voor opties of door het gebruik van de methode van de verdisconteerde kasstromen. De modellen nemen hypothesen in aanmerking die gebaseerd zijn op marktgegevens, vastgesteld op balansdatum, en op gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten. Het gebruik van gegevens die niet waarneembaar zijn op de markten maakt dat de reële waarde van de financiële schulden behoort tot niveau 3 van de waarderingshierarchie zoals gedefinieerd in IFRS 13.

In toepassing van IFRS 9, wordt de component van het kredietrisico eigen aan de NMBS in de aanpassing van de reële waarde van de financiële schulden via de niet-gerealiseerde resultaten geboekt in plaats van via het netto resultaat.

1.21. Winstbelastingen – Uitgestelde belastingvorderingen – en schulden

De winstbelastingen omvatten zowel de courante als de uitgestelde belastingen. De courante belasting bestaat uit de te betalen (te recupereren) belastingen op het belastbaar resultaat van het afgelopen boekjaar, evenals elke aanpassing aan de betaalde (te recupereren) belastingen met betrekking tot voorafgaande boekjaren.

De uitgestelde belasting op de tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van een actief of passief en de boekwaarde in de geconsolideerde IFRS-jaarrekening, wordt berekend volgens de balansmethode "*liability method*". De uitgestelde belasting wordt gewaardeerd op basis van de verwachte belastingvoet bij realisatie van het actief of afwikkeling van het passief. In de praktijk wordt meestal de belastingvoet toegepast die van kracht is op de balansdatum.

Niettemin zijn er geen uitgestelde belastingen op:

1. de initiële opname van goodwill die niet fiscaal afschrijfbaar is,
2. de initiële opname van activa en passiva (uitgezonderd de verwerving van dochterondernemingen) die geen invloed hebben op de boekhoudkundige winst noch de fiscale winst, en
3. de tijdelijke verschillen verband houdend met deelnemingen in dochterondernemingen en joint ventures voor zover dat het niet waarschijnlijk is dat er dividenden zullen uitgekeerd worden in de nabije toekomst.

Uitgestelde belastingvorderingen worden enkel opgenomen in zoverre het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee het bestaande verrekenbare tijdelijke verschil kan worden verrekend in toekomstige rapporteringsperioden, bijvoorbeeld diegene

die resulteren uit recupereerbare fiscale verliezen. Dit criterium wordt op elke balansdatum getoetst.

Zowel de courante als de uitgestelde belastingen worden berekend op het niveau van iedere fiscale entiteit. De uitgestelde belastingvorderingen en de uitgestelde belastingschulden die toebehoren aan de verschillende dochterondernemingen mogen niet gecompenseerd worden.

1.22. Handelsschulden

De handelsschulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

1.23. Sociale schulden

De sociale schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs.

1.24. Subsidies

De kapitaalsubsidies toegekend aan de NMBS Groep, voor investeringen in immateriële en materiële vaste activa, worden initieel erkend als een schuld op de passiefzijde van de balans. De monetaire subsidies worden erkend tegen hun nominale waarde en de niet-monetaire subsidies worden erkend tegen hun reële waarde. De kapitaalsubsidies worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in het bedrijfsresultaat (rubriek 'kapitaalsubsidies') a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. In geval van verkoop van een gesubsidieerd actief, zullen de hieraan verbonden subsidies geannuleerd worden via het bedrijfsresultaat en vervolgens opnieuw geboekt worden als niet toegewezen subsidies eveneens via het bedrijfsresultaat. Daarenboven zal een interest berekend worden ten behoeve van de investeringen van de niet toegewezen subsidies en de niet toegewezen voorschotten aan dochterondernemingen.

De exploitatiesubsidies worden, in de mate dat zeker is dat zij zullen worden ontvangen, systematisch opgenomen in het bedrijfsresultaat (rubriek 'Bedrijfsinkomsten vóór de kapitaalsubsidies') op basis van hun contractuele nominale waarde over de perioden die nodig zijn om deze subsidies toe te rekenen aan de gerelateerde kosten die ze beogen te compenseren. Een subsidie die wordt ontvangen als compensatie voor al opgelopen lasten of verliezen of met het oog op het verlenen van onmiddellijke financiële steun zonder toekomstige gerelateerde kosten, wordt opgenomen als baten van de periode waarin ze wordt ontvangen. De exploitatiesubsidies die ontvangen worden vooraleer aan de gekoppelde voorwaarden wordt voldaan, worden initieel erkend als op een schuld op de passiefzijde van de balans.

De financiële subsidies verworven in het kader van leningen worden systematisch opgenomen op basis van hun contractueel bepaalde nominale waarde in het financieel resultaat over de perioden die nodig zijn om deze subsidies toe te rekenen aan de gerelateerde financiële kosten die ze beogen te compenseren. De financiële subsidies worden in mindering gebracht van de financiële kosten. De financiële subsidies die ontvangen worden vooraleer aan de gekoppelde voorwaarden wordt voldaan, worden initieel erkend als schuld op de passiefzijde van de balans.

1.25. Overige schulden

De overige schulden worden initieel gewaardeerd tegen de nominale waarde, en na initiële opname tegen geamortiseerde kostprijs, namelijk tegen de contante waarde van de toekomstige te betalen kasstromen (behalve indien de impact van de verdiscontering niet significant is).

De dividenden die de NMBS Groep moet uitkeren aan haar aandeelhouders worden opgenomen onder de 'Overige schulden' in de loop van de periode waarin ze goedgekeurd werden. De sommen ontvangen als waarborg en de over te dragen opbrengsten, dit wil zeggen het aandeel van de vooraf ontvangen opbrengsten tijdens het boekjaar of tijdens een vorig boekjaar, met uitzondering van deze verbonden aan afgeleide financiële instrumenten of financiële schulden, worden eveneens opgenomen onder de 'Overige schulden'.

1.26. Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

Krachtens de norm IFRS 15 worden de inkomsten geboekt op het ogenblik van de overdracht van de controle over de goederen of diensten naar de klanten. De opbrengsten worden gewaardeerd op basis van de tegenprestatie waarop de NMBS-Groep recht verwacht te hebben in een overeenkomst met een klant en sluit de voor rekening van derden geïnde sommen uit.

Voor de belangrijkste inkomstenbronnen van de NMBS-Groep zal de omzet geboekt blijven wanneer de klant de bij het verlenen van de dienst door de Groep aangeboden voordelen ontvangt en verbruikt, dat wil zeggen: voor de reizigersvervoeractiviteiten gebeurt de controleoverdracht op het ogenblik waarop de vervoerprestatie wordt uitgevoerd. De betaling van de prijs van de transactie is onmiddellijk invorderbaar op het ogenblik waarop de klant de prestatie ontvangt.

Voor de andere types overeenkomsten (activiteiten van bouw, beheer van het patrimonium en andere diensten), zullen de opbrengsten in de loop der tijd blijven opgenomen worden, volgens de methode van de voortgang van de werken.

De opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden dienen respectievelijk te worden opgenomen als opbrengsten en kosten naar rato van het stadium van voltooiing. In het geval van een verwachte negatieve marge, dient een last opgenomen te worden ten belope van de totale verwachte verliezen. De mate waarin prestaties zijn verricht wordt bepaald op basis van de tot dat moment in het kader van de verrichte prestaties gemaakte kosten in verhouding tot de totale geschatte kosten van het project. De saldi van de activa en de passiva voortvloeiend uit met de klanten afgesloten overeenkomsten (zoals gedefinieerd door IFRS 15) weerspiegelen de stand van vordering van de werken alsook de van de klanten ontvangen voorschotten. De saldi van de overeenkomsten worden in de geconsolideerde financiële staten van de NMBS-Groep gepresenteerd in de toelichting "Activa en passiva voortvloeiend uit de contracten met de klanten".

Een opbrengst uit de verkoop van de goederen wordt geboekt wanneer de prestatieverplichtingen vervuld zijn, d.w.z. wanneer de Groep de controle over het goed aan de klant overdraagt. Meer bepaald volgt de boeking van de opbrengsten de volgende benadering in 5 stappen :

- identificatie van de overeenkomsten met een klant
- identificatie van de prestatieverplichtingen in de overeenkomsten
- vaststelling van de prijs van de transactie
- verdeling van de transactieprijs tussen de prestatieverplichtingen
- boeking van de opbrengst wanneer de prestatieverplichtingen vervuld zijn

De opbrengsten uit de verkoop van goederen worden gewaardeerd op het bedrag dat de beste raming van de in ruil voor die goederen verwachte tegenprestatie weerspiegelt. De met de klanten afgesloten overeenkomsten bevatten niet de commerciële kortingen, de volumekortingen of andere vormen van variabele tegenprestaties.

De kosten verbonden aan de levering van diensten of de verkoop van goederen worden opgenomen onder de bedrijfskosten.

1.27. Financiële opbrengsten en financiële kosten

De financiële opbrengsten omvatten de interestopbrengsten op geïnvesteerde gelden en afgeleide financiële instrumenten, winsten op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd aan de reële waarde, terugnames van bijzondere waardevermindervers verliezen, de winsten uit wisselkoersverschillen, de ontvangen dividenden en overige financiële opbrengsten.

De financiële kosten omvatten de interestkosten op financiële verplichtingen (inclusief afgeleide financiële instrumenten en de schulden verbonden aan personeelsbeloningen), verliezen op financiële activa en verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde, bijzondere waardevermindervers verliezen, de verliezen uit wisselkoersverschillen en overige financiële kosten.

De opbrengsten voortvloeiend uit interesten worden opgenomen in het netto-resultaat zodra ze verworven worden gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De dividenden worden opgenomen in het netto-resultaat vanaf het moment dat de NMBS Groep het recht verwerft om de betalingen te innen. De financieringskosten die niet onmiddellijk toewijsbaar zijn aan de aanschaffing, vervaardiging of productie van een in aanmerking komend actief worden opgenomen in het netto-resultaat gebruikmakend van de effectieve-rentemethode. De winsten en verliezen uit wisselkoersverschillen worden opgenomen op netto-basis.

1.28. Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De rechten en verplichtingen die niet opgenomen worden in de balans worden vermeld per categorie indien deze een belangrijke invloed kunnen hebben op de jaarrekening.

Het betreft hier rechten en verplichtingen voortvloeiend uit gemaakte of ontvangen bestellingen, termijnovereenkomsten, borgsommen, waarborgen of garanties, zakelijk of niet, aangegaan door de NMBS Groep ten gunste van derden, voor ontvangst in bewaargeving of onder garantie van waarden die eigendom zijn van derden.

1.29. Kasstroomoverzicht

De kasstromen verbonden aan de operationele activiteiten worden volgens de indirecte methode getoond, waarbij het netto-resultaat wordt aangepast via het effect van transacties zonder kasstroombeweging, de bewegingen met betrekking tot het bedrijfskapitaal en de elementen van opbrengsten of kosten verbonden aan de kasstromen met betrekking tot investerings- en financieringsactiviteiten.

Toelichting 2 - Beheer van de middelen

2.1. Beheer van de middelen

De politiek van de NMBS Groep op het vlak van het beheer van de middelen bestaat erin om een financiële structuur te verzekeren die voldoende is voor het behoud van een goede rating bij de internationale ratingagentschappen en die haar toelaat om een kwaliteitsvolle service aan haar cliënteel te blijven leveren. Daartoe heeft de NMBS Groep zich tot doel gesteld om haar schuldpositie te verminderen met het oog op het realiseren van een optimale kapitaalstructuur die een strategische financiële flexibiliteit waarborgt voor haar toekomstige groei. Met het oog hierop volgt de NMBS Groep van nabij het niveau van haar netto-schuldpositie en van haar economische schuld.

Netto-schuld en economische schuld

Onder netto-schuldpositie verstaat de NMBS Groep:

- 1) saldo van de nominale waarde van de schulden en vorderingen (inclusief de afgeleide financiële instrumenten) bij een financiële instelling of verhandeld op de kapitaalmarkten en de beschikbare kasmiddelen.
- 2) minus het saldo van de “Back-to-Back” transacties zoals beschreven in het Koninklijk Besluit van 30 december 2004 – Bijlage 4 bij het Belgisch Staatsblad van 31 december 2004.

De netto-schuldpositie per 31 december 2019 en 2018 is als volgt:

Netto-schuldpositie		31/12/2019	31/12/2018
Balansrubriek	Toelichting		
Afgeleide financiële instrumenten	11	47.879.143,12	148.892.283,93
Overige financiële activa	2.1	564.870.215,69	597.246.017,13
Subtotaal van de vaste activa		612.749.358,81	746.138.301,06
Afgeleide financiële instrumenten	11	9.291.004,33	0,00
Overige financiële activa	2.1	40.240.249,67	7.355.198,37
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.1	299.739.623,96	170.252.085,64
Subtotaal van de vlottende activa		349.270.877,96	177.607.284,01
Totaal activa		962.020.236,77	923.745.585,07
Financiële schulden	21	2.360.328.005,81	2.717.837.244,85
Afgeleide financiële instrumenten	11	162.681.448,17	186.947.345,83
Subtotaal langlopende verplichtingen		2.523.009.453,98	2.904.784.590,68
Financiële schulden	21	575.038.182,92	221.026.325,52
Afgeleide financiële instrumenten	11	0,00	0,00
Subtotaal kortlopende verplichtingen		575.038.182,92	221.026.325,52
Totaal verplichtingen		3.098.047.636,90	3.125.810.916,20
Netto-schuldpositie		2.136.027.400,13	2.202.065.331,13
Wijzigingen in de netto-schuldpositie		-66.037.931,00	

De netto-schuldpositie geeft echter niet altijd een correct economisch beeld van de schuld van de NMBS Groep. Om tot een correct economisch beeld van de financiële schuld van de NMBS Groep te komen worden een aantal elementen toegevoegd aan de netto-schuldpositie. Het betreft hier:

- de niet aangewende voorschotten (cofinancieringen) en investeringssubsidies (FOD) waarvoor de NMBS Groep zich geëngageerd heeft om deze in de nabije toekomst aan te wenden minus de vorderingen (cofinancieringen) in het geval de NMBS Groep reeds meer heeft uitgegeven dan zij als voorschotten heeft ontvangen;
- de courante handelsschulden die de NMBS Groep verplicht is te betalen minus de courante handelsvorderingen die de NMBS Groep denkt te ontvangen;
- de waarborgen betaald of ontvangen door de NMBS Groep in het kader van CSA-overeenkomsten; en
- de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) waarvoor de Belgische Staat zich geëngageerd heeft maar die de NMBS Groep nog niet ontvangen heeft.

Om de vergelijkbaarheid met het verleden te behouden, worden de schulden, erkend bij toepassing van IFRS 16, in mindering gebracht.

De onderstaande tabel geeft de reconciliatie van de netto-schuldpositie met de economische schuld per 31 december 2019 en 2018 weer:

<i>Economische schuld</i>	31/12/2019	31/12/2018
Netto-schuldpositie	2.136.027.400,13	2.202.065.331,13
Regionale cofinancieringen	-11.936.760,07	-748.403,29
Niet aangewende ontvangen investeringstoelagen FOD	776.358.753,33	718.848.768,42
Impact IFRS 16 (neutralisering)	-33.279.836,64	
Netto saldo handelsschulden en -vorderingen	242.622.398,75	206.027.271,01
Netto saldo verworven exploitatiesubsidies FOD	-479.455.883,12	-477.179.122,20
Netto saldo waarborgen (CSA)	-373.797.202,00	-304.167.049,29
Totaal van de economische correcties	120.511.470,25	142.781.464,65
Economische schuld	2.256.538.870,38	2.344.846.795,78

Reconciliatie van de netto-schuldpositie met de balansposten

De bedragen opgenomen in de berekening van de netto-schuldpositie zijn de nominale bedragen ('hoofdsom') van de financiële instrumenten en dus exclusief reële waarde aanpassingen en gelopen interesten. De voorziening voor verwachte kredietverliezen op de 'Overige financiële activa' wordt in onderstaande tabel mee opgenomen in de kolom 'Reële waarde aanpassing'. De onderstaande tabellen laten toe de reconciliatie te maken tussen de verschillende balansrubrieken en de bedragen weerhouden voor de berekening van de netto-schuldpositie.

- Overige financiële activa:

Overige financiële activa		31/12/2019					TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		294.171.281,84	3.458.144,53	8.202.746,87	0,00	0,00	305.832.173,24
Back-to-back		270.698.933,85	0,00	820.992,33	0,00	0,00	271.519.926,18
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	95.439.880,43	95.439.880,43
Subtotaal van de vaste activa		564.870.215,69	3.458.144,53	9.023.739,20	0,00	95.439.880,43	672.791.979,85
Viottende activa							
Vorderingen		32.524.103,66	0,00	455.174,66	0,00	0,00	32.979.278,32
Back-to-back		7.896.146,01	0,00	-8.051,66	0,00	0,00	7.888.094,35
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal van de viottende activa		40.420.249,67	0,00	447.123,00	0,00	0,00	40.867.372,67
Totaal overige financiële activa		605.290.465,36	3.458.144,53	9.470.862,20	0,00	95.439.880,43	713.659.352,52

Overige financiële activa		31/12/2018					TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere		
		Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere	
Vaste activa	Toelichting						
Vorderingen		330.504.254,86	1.864.681,08	7.561.173,61	0,00	0,00	339.930.109,55
Back-to-back		266.741.762,27	0,00	780.137,89	0,00	0,00	267.521.900,16
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	51.266.028,69	51.266.028,69
Subtotaal van de vaste activa		597.246.017,13	1.864.681,08	8.341.311,50	0,00	51.266.028,69	658.718.038,40
Viottende activa							
Vorderingen		7.355.198,37	0,00	476.741,34	0,00	0,00	7.831.939,71
Back-to-back		0,00	0,00	-6.327,68	0,00	0,00	-6.327,68
Eigenvermogensinstrumenten	12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Subtotaal van de viottende activa		7.355.198,37	0,00	470.413,66	0,00	0,00	7.825.612,03
Totaal overige financiële activa		604.601.215,50	1.864.681,08	8.811.725,16	0,00	51.266.028,69	666.543.650,43

De vorderingen, opgenomen in de netto-schuldpositie, omvatten hoofdzakelijk de investeringen verricht door de NMBS Groep in het kader van de transacties van alternatieve financiering. Deze werden aangegaan, hetzij op vraag van de investeerder, hetzij in het kader van het beheer van de financiële kasstromen. Deze activa compenseren, in economische betekenis, de financiële schulden aangegaan in het kader van deze operaties.

De lijn "back-to-back" omvat het uitstaande saldo van de vorderingen op de Staat ontstaan uit de overname van de schuld op 1 januari 2005.

– Geldmiddelen en kasequivalenten:

Geldmiddelen en kasequivalenten						31/12/2019	TOTAAL
	Netto-schuldpositie			Andere			
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere		
Thesauriebew ijzen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termijnrekeningen	1.000,00	0,00	0,00	68.434.127,23	0,00	68.435.127,23	68.435.127,23
Zichtrekeningen	296.492.387,65	0,00	0,00	9,08	0,00	296.492.396,73	296.492.396,73
Contanten en cheques	3.246.236,31	0,00	0,00	0,00	0,00	3.246.236,31	3.246.236,31
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	299.739.623,96	0,00	0,00	68.434.136,31	0,00	368.173.760,27	368.173.760,27

Geldmiddelen en kasequivalenten						31/12/2018	TOTAAL
	Netto-schuldpositie			Andere			
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Fondsen beheerd voor rekening van derden	Andere		
Thesauriebew ijzen	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Termijnrekeningen	1.329.212,77	0,00	370,05	121.255.251,51	0,00	122.584.834,33	122.584.834,33
Zichtrekeningen	166.918.730,87	0,00	0,00	9,08	0,00	166.918.739,95	166.918.739,95
Contanten en cheques	2.004.142,00	0,00	0,00	0,00	53.703,55	2.057.845,55	2.057.845,55
Totaal geldmiddelen en kasequivalenten	170.252.085,64	0,00	370,05	121.255.260,59	53.703,55	291.561.419,83	291.561.419,83

De kolom 'Fondsen beheerd voor rekening van derden' omvat de middelen geïnvesteerd in het kader van het GEN Fonds voor rekening van de Belgische Staat. Het GEN Fonds werd opgericht door de Belgische Staat in 2001 met als objectief de financiering van de werken voor de aanleg van het 'Gewestelijk Expresnet' (GEN). In het beheerscontract van de ex-NMBS Holding voor de jaren 2005-2008, heeft de Belgische Staat het beheer van de financiële middelen, beschikbaar in het GEN Fonds, toevertrouwd aan de NMBS. Het geheel van de middelen waarvan het beheer is overgedragen aan de NMBS wordt door de NMBS Groep beschouwd als een schuld ten opzichte van publieke overheden (opgenomen onder de rubriek 'Overige schulden'). In uitvoering van de wet houdende diverse fiscale en financiële bepalingen van 21 december 2013 (artikelen 113 tot en met 121) worden de beschikbare gelden van het GEN Fonds aangehouden op een rekening bij een door de Staat aangewezen instelling, rechtstreeks belegd bij de Schatkist of belegd in financiële instrumenten uitgegeven door de Federale overheid.

Het detail van de afgeleide financiële instrumenten en de financiële schulden wordt gegeven in de toelichtingen 11 en 21.

2.2. Beheer van financiële risico's

Financiële instrumenten zijn overeenkomsten die leiden tot een financieel actief bij één partij en een financiële verplichting bij een andere partij. Hieronder vallen zowel traditionele financiële instrumenten (vorderingen, schulden en effecten) als afgeleide financiële instrumenten opgenomen in de financiële staten maar ook vorderingen en verplichtingen, voornamelijk met betrekking tot alternatieve financieringen, die buiten de balans opgenomen zijn.

Financiële instrumenten brengen in beginsel risico's mee. Bij de NMBS Groep gaat het voornamelijk om het marktrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Het risicobeleid van de NMBS Groep heeft als doel risico's waarmee de Groep zich geconfronteerd ziet in kaart te brengen en te analyseren, passende risicolimieten en -controles te bepalen en de naleving van de limieten te bewaken. De Raad van Bestuur van de NMBS wordt op regelmatige tijdstippen geïnformeerd over de verschillende risico's en ontvangt een overzicht van alle

financiële instrumenten. Beleid en systemen voor financieel risicobeheer worden regelmatig geëvalueerd en, waar nodig, aangepast aan de veranderingen in de marktomstandigheden en de activiteiten van de NMBS Groep.

De Raad van Bestuur van de NMBS heeft de principes voor het beheer van de financiële risico's ('financiële politiek') gedefinieerd die van toepassing zijn op de moedermaatschappij en via de "Corporate Governance"-regels op haar dochterondernemingen. Deze principes vallen samengevat uiteen in drie delen: het beheer van de *schuldpositie*, het beheer van de *kasmiddelen* en het beheer van de *afgeleide financiële instrumenten*. De toepassing en rapportering over deze principes wordt verzekerd door de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij, in samenwerking met de verschillende dochterondernemingen, terwijl de controle op de toepassing verzekerd wordt door de Interne Audit van de moedermaatschappij. Dezelfde principes zijn eveneens van toepassing op de middelen die beheerd worden voor rekening van derden (GEN Fonds) en op de instrumenten die buiten de balans opgenomen zijn. Het doorvoeren van verrichtingen met het vooruitzicht ze op korte termijn om te keren met winst is niet toegestaan.

Beheer van de schuldpositie

De schuldpositie omvat het geheel van de financiële schulden en activa, andere dan de afgeleide financiële instrumenten en de kasmiddelen, opgenomen in de netto-schuldpositie van de NMBS Groep. De NMBS Groep doet hierbij beroep op de uitgifte van bankleningen, obligatieleningen en alternatieve financieringen, en de verwerving van termijndeposito's en vastrentende effecten op verschillende termijnen en in verschillende munten.

Het beheer van de schuldpositie, rekening houdende met de impact van de afgeleide financiële instrumenten, vereist dat:

- In de mate van het mogelijke, de netto-schuldaflissingen afgestemd worden op de verwachte evolutie van de toekomstige kasstromen met als doel het zo goed als mogelijk beperken van kassaldi;
- De langlopende netto-schuldpositie van de NMBS Groep voor 75% tot 90% wordt aangegaan met instrumenten aan een vaste rentevoet en voor 10% tot 25% met instrumenten aan een variabele rentevoet. Elke overschrijding van deze maximale drempelwaarden moet goedgekeurd worden door de beheersorganen.
- De gewogen gemiddelde resterende looptijd van de langlopende netto-schuldpositie van de NMBS Groep minimum 5 jaar bedraagt.
- De vervaltermijnen van de netto-schuldpositie worden gespreid in de tijd in functie van het liquiditeits- en interestrisico.
- Elke aangegane schuld of belegging waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, onmiddellijk en volledig omgezet wordt naar EUR, om zowel het wisselkoersrisico op de hoofdsom als op de interesten te elimineren.
- De kasstromen van elke aangegane schuld of belegging uitsluitend samengesteld zijn uit betalingen van de hoofdsom en rente op de uitstaande hoofdsom. Beleggingen in risicodragend kapitaal zijn niet toegestaan.
- Plaatsingslimieten worden gerespecteerd voor de aangegane beleggingen.

Beheer van de kasmiddelen

Het beheer van de kasmiddelen omvat het gecentraliseerd thesauriebeheer van de kasstromen op minder dan één jaar van de NMBS Groep.

Voornaamste punten van het beheer van de kasmiddelen:

- Alle structureel overtollige kasmiddelen dienen, in de mate van het mogelijke, aangewend te worden om de netto-schuldpositie te verminderen.
- Het structureel tekort aan kasmiddelen dient gefinancierd te worden door langlopende leningen.
- De kasoverschotten dienen bij voorkeur belegd te worden bij dochterondernemingen met kastekorten.
- Plaatsingslimieten dienen gerespecteerd te worden indien er tijdelijk overtollige kasmiddelen zijn nadat middelen aangewend werden voor leasingtransacties.
- Elke significante kaspositie waaraan een wisselkoersrisico verbonden is moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR om het wisselkoersrisico te elimineren zowel op de hoofdsom als op de interesten.
- Om de resterende kastekorten te financieren, doet de NMBS Groep een beroep op kredietlijnen (geconfirmeerde en niet-geconfirmeerde kredietlijnen) en geeft ze thesauriebewijzen in EUR of soortgelijke instrumenten op korte termijn uit.

Beheer van afgeleide financiële instrumenten

De NMBS Groep gebruikt de volgende afgeleide financiële instrumenten voor het beheer van haar risico's: swaps, opties en wisseltermijncontracten met als onderliggend element interestvoeten, wisselkoersen, inflatie, energieproducten of een krediet.

Voornaamste punten van het beheer van de afgeleide producten:

- Iedere verrichting op afgeleide financiële instrumenten moet op gelijk welk ogenblik kunnen gesteld worden tegenover een bestaande financiële schuld, belegging, commercieel contract of vordering op de Belgische Staat en/of de Gewesten in het kader van een prefinanciering.
- Het kredietrisico op de tegenpartijen moet gespreid en systematisch afgedekt worden door het afsluiten van CSA's ("Credit Support Annex").

Instrumenten die niet beantwoorden aan de definitie van financieel instrument

De analyses in deze toelichting beperken zich tot de instrumenten die beantwoorden aan de definitie van financieel instrument: *"Activa (zoals vooruitbetaalde lasten) waarvan een toekomstig economisch voordeel bestaat uit de ontvangst van goederen of afname van diensten, en niet zozeer het recht om geldmiddelen of een ander financieel actief te ontvangen zijn geen financiële activa"* (IAS 32 – TL 11) *"Verplichtingen of activa die niet uit een contract voortvloeien, zoals winstbelastingen die ontstaan als gevolg van door overheden opgelegde wettelijke vereisten, zijn geen financiële verplichtingen of financiële activa"* (IAS 32 – TL 12). De totalen hernomen per de rubriek in de tabellen komen dus niet noodzakelijk overeen met de totalen van de balansrubrieken.

De onderstaande tabellen geven de reconciliatie tussen de totalen van de verschillende balansrubrieken en de saldi van de instrumenten weerhouden in de verschillende analyses.

	31/12/2019		Totaal
	IFRS 7	Niet IFRS 7	
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.850.798.307,17	258.825.344,63	2.109.623.651,80
Afgeleide financiële instrumenten	302.828.995,59	0,00	302.828.995,59
Overige financiële activa	713.659.352,52	0,00	713.659.352,52
Geldmiddelen en kasequivalenten	368.173.760,27	0,00	368.173.760,27
Totaal financiële activa	3.235.460.415,55	258.825.344,63	3.494.285.760,18
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.000.379.793,04	0,00	3.000.379.793,04
Afgeleide financiële instrumenten	527.676.723,68	0,00	527.676.723,68
Handelsschulden	409.116.021,40	30.358.438,55	439.474.459,95
Overige schulden	103.768.472,06	159.677.354,27	263.445.826,33
Totaal financiële verplichtingen	4.040.941.010,18	190.035.792,82	4.230.976.803,00

	31/12/2018		Totaal
	IFRS 7	Niet IFRS 7	
Financiële activa			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.164.088,91	242.312.102,14	2.056.476.191,05
Afgeleide financiële instrumenten	267.763.041,11	0,00	267.763.041,11
Overige financiële activa	666.543.650,43	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	291.561.419,83	0,00	291.561.419,83
Totaal financiële activa	3.040.032.200,28	242.312.102,14	3.282.344.302,42
Financiële verplichtingen			
Financiële schulden	3.004.365.303,91	0,00	3.004.365.303,91
Afgeleide financiële instrumenten	414.904.079,74	0,00	414.904.079,74
Handelsschulden	378.072.567,15	40.308.036,16	418.380.603,31
Overige schulden	165.763.832,67	160.479.451,85	326.243.284,52
Totaal financiële verplichtingen	3.963.105.783,47	200.787.488,01	4.163.893.271,48

2.2.1. Marktrisico: wisselkoersrisico's

De wisselkoersrisico's waaraan de NMBS Groep onderhevig is vinden hun oorsprong hoofdzakelijk in de financieringsactiviteiten in deviezen, en meer bepaald in de transacties van alternatieve financiering.

Elke significante schuldtransactie, zelfs op korte termijn, waaraan een wisselkoersrisico verbonden is, moet onmiddellijk en volledig omgezet worden naar EUR (hoofdsom en interesten) door het gebruik van afgeleide financiële producten. De omzetting in EUR is niet verplicht indien de terugbetaling van de kasstromen uit de schuld verzekerd worden door een

instroom van kasmiddelen in vreemde deviezen. De afgedekte positie kan gepaard gaan met een vaste of variabele interestvoet. De passiva en activa verbonden aan alternatieve financieringen zijn in een aantal gevallen in USD, maar de NMBS Groep is niet blootgesteld aan de hieraan verbonden wisselkoersrisico's.

Met het oog op het minimaliseren van de wisselkoersrisico's dienen de dochterondernemingen alle significante wisselkoersrisico's af te dekken via de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij die deze op haar beurt afdekt op de financiële markten. Behoudens uitzonderingen goedgekeurd door het Directiecomité van de NMBS, is het de dochterondernemingen niet toegestaan financiële producten te onderschrijven.

a. Financiële instrumenten per munteenheid

	31/12/2019				Totaal
	EUR	USD	GBP	Andere	
Financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.850.650.893,55	0,00	147.413,62	0,00	1.850.798.307,17
Afgeleide financiële instrumenten	200.724.368,69	102.104.626,90	0,00	0,00	302.828.995,59
Overige financiële activa	488.331.307,88	225.328.044,64	0,00	0,00	713.659.352,52
Geldmiddelen en kasequivalenten	366.788.558,66	80.960,78	1.264.619,63	39.621,20	368.173.760,27
Totaal financiële activa	2.906.495.128,78	327.513.632,32	1.412.033,25	39.621,20	3.235.460.415,55
Financiële verplichtingen					
Financiële schulden	2.665.393.970,82	334.985.822,22	0,00	0,00	3.000.379.793,04
Afgeleide financiële instrumenten	562.463.188,13	-34.786.464,45	0,00	0,00	527.676.723,68
Handelsschulden	408.895.090,00	68.653,90	151.843,38	434,12	409.116.021,40
Overige schulden	103.768.472,06	0,00	0,00	0,00	103.768.472,06
Totaal financiële verplichtingen	3.740.520.721,01	300.268.011,67	151.843,38	434,12	4.040.941.010,18
Afdekkingsverschil		27.245.620,65	1.260.189,87	39.187,08	

	31/12/2018				Totaal
	EUR	USD	GBP	Andere	
Financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.006.966,58	0,00	153.476,81	3.645,52	1.814.164.088,91
Afgeleide financiële instrumenten	173.509.422,61	94.253.618,50	0,00	0,00	267.763.041,11
Overige financiële activa	457.264.560,34	209.279.090,09	0,00	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	289.710.331,47	214.143,43	1.611.468,54	25.476,39	291.561.419,83
Totaal financiële activa	2.734.491.281,00	303.746.852,02	1.764.945,35	29.121,91	3.040.032.200,28
Financiële verplichtingen					
Financiële schulden	2.691.686.880,39	312.678.423,52	0,00	0,00	3.004.365.303,91
Afgeleide financiële instrumenten	442.327.997,53	-27.423.917,79	0,00	0,00	414.904.079,74
Handelsschulden	377.837.731,21	105.547,35	129.288,59	0,00	378.072.567,15
Overige schulden	165.763.832,67	0,00	0,00	0,00	165.763.832,67
Totaal financiële verplichtingen	3.677.616.441,80	285.360.053,08	129.288,59	0,00	3.963.105.783,47
Afdekkingsverschil		18.386.798,94	1.635.656,76	29.121,91	

Het hierboven getoonde detail toont de blootstelling in deviezen van de financiële activa en passiva van de NMBS Groep. Behalve de euro vormt de Amerikaanse Dollar het belangrijkste devies voor de NMBS Groep. De blootstelling in USD vloeit voort uit de alternatieve financieringstransacties. Het hieraan verbonden wisselkoersrisico in USD werd afgedekt met swap-overeenkomsten zoals getoond in punt b hierna. Het getoonde afdekkingsverschil in USD is het gevolg van een verschil in waarderingsmethode van de derivaten (reële waarde) en de ermee afgedekte financiële activa en schulden (geamortiseerde kostprijs).

b. Wisselkoersderivaten

	31/12/2019		31/12/2018	
	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde	Totale marktwaarde	Totale nominale waarde
Aangekochte deviezen				
USD	168.836.137,36	128.706.319,19	153.158.387,12	122.380.716,94
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Aangekochte deviezen - Totaal	168.836.137,36	128.706.319,19	153.158.387,12	122.380.716,94
Verkochte deviezen				
USD	31.945.046,01	31.315.072,17	31.480.850,83	30.599.947,60
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Verkochte deviezen - Totaal	31.945.046,01	31.315.072,17	31.480.850,83	30.599.947,60
Opties				
USD	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00
Opties - Totaal	0,00	0,00	0,00	0,00

De wisselkoersderivaten afgesloten door de NMBS Groep zijn swap-overeenkomsten die uitsluitend worden afgesloten in het raam van de schulden en vorderingen die voortvloeien uit alternatieve financieringstransacties. Deze overeenkomsten werden afgesloten met het oog op het beheer van de kasstromen in deviezen. De NMBS Groep heeft evenwel de keuze gemaakt om geen 'hedge accounting' toe te passen in de zin van IFRS 9 en de afgeleide instrumenten worden bijgevolg niet als afdekkingsinstrument erkend. De afgeleide financiële instrumenten worden erkend tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat.

c. Gevoeligheidsanalyse

IFRS 7 vereist een gevoeligheidsanalyse om de impact te illustreren van theoretische variaties in de wisselkoersen op netto-resultaat en het eigen vermogen. De gevoeligheidsanalyse werd uitgevoerd door de NMBS Groep op het einde van de verslagperiode. Voor wat betreft het wisselkoersrisico gaat de gevoeligheidsanalyse de impact op de IFRS jaarrekening na van een wijziging met +/- 10% van de slotkoers voor de wisselkoersen van de USD en de GBP (of andere significante munten) tegenover de EUR.

Variatie wisselkoersen	Impact op het netto-resultaat	Impact op de niet-gerealiseerde resultaten
2019		
USD + 10%	3.027.291,18	0,00
USD - 10%	-2.476.874,60	0,00
GBP + 10%	140.021,10	0,00
GBP - 10%	-114.562,72	0,00
2018		
USD + 10%	2.042.977,66	0,00
USD - 10%	-1.671.527,18	0,00
GBP + 10%	181.739,64	0,00
GBP - 10%	-148.696,07	0,00

2.2.2. Marktrisico: interestvoetrisico

a. Interestvoetrisico

De NMBS Groep wordt geconfronteerd met 3 types interestvoetrisico. Een eerste type houdt verband met het effect van wijzigingen in de variabele rentevoeten op de *kasstromen*. Dit risico wordt constant gemonitord voor de netto-schuldpositie waarbij, al dan niet via het gebruik van renteswaps, wordt getracht dit te laten evolueren binnen de goedgekeurde risicolimieten. Het Directiecomité van de NMBS kan voorzien in afwijkingen van deze limieten indien deze verantwoord worden door specifieke (markt)omstandigheden. Een tweede type houdt verband met effect van wijzigingen in de actualisatierentevoeten op de *reële waarde*. Aangezien de NMBS Groep steeds de intentie heeft om haar vorderingen en schulden af te wikkelen op de voorziene vervaldagen, wordt hier geen specifieke afdekking voor voorzien. De wijzigingen in de actualisatierentevoeten kunnen een significante impact hebben op de allocatie van het resultaat voor een bepaalde periode maar hebben geen invloed op het resultaat over de volledige duurtijd van de transactie. Een derde type risico is het *herfinancieringsrisico*. Via een spreiding van de vervaldagen van de vastrentende financieringen in de tijd tracht de NMBS Groep haar blootstelling aan plotse wijzigingen in de marktvoorwaarden te beperken.

Per 31 december 2019 was gemiddeld 19,12% (2018: 23,89%) van de rentedragende netto financiële verplichtingen (voor impact van de afgeleide financiële instrumenten) van de NMBS Groep aangegaan tegen variabele rentevoeten en 80,88 % (2018: 76,11%) door middel van vaste rentevoeten. Indien rekening wordt gehouden met de afgesloten afgeleide financiële instrumenten wordt de ratio variabel-vast per 31 december 2019 - 10,90%/110,90% (2018: -17,03%/117,03%).

	31/12/2019	31/12/2018
	Boekwaarde	Boekwaarde
Vaste interestvoet		
Financiële activa	1.051.276.793,95	1.087.167.336,39
Handelsvorderingen en overige debiteuren	727.161.386,61	773.174.447,95
Overige financiële activa	324.115.407,34	313.992.888,44
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	0,00
Financiële verplichtingen	-2.194.425.088,73	-2.176.594.966,41
Financiële schulden	-2.194.425.088,73	-2.176.594.966,41
Handelsschulden	0,00	0,00
Overige schulden	0,00	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	-521.500.406,87	-610.342.488,60
Renteswaps	-556.039.714,42	-635.601.375,86
Deviezenswaps	34.539.307,55	25.258.887,26
Totaal vaste interestvoet	-1.664.648.701,65	-1.699.770.118,62
Vlottende interestvoet		
Financiële activa	604.197.370,02	616.715.136,97
Handelsvorderingen en overige debiteuren	373.875.805,39	313.945.652,68
Overige financiële activa	161.887.437,40	180.184.649,96
Geldmiddelen en kasequivalenten	68.434.127,23	122.584.834,33
Financiële verplichtingen	-874.375.853,26	-958.712.604,41
Financiële schulden	-805.941.704,31	-827.757.337,50
Handelsschulden	0,00	0,00
Overige schulden	-68.434.148,95	-130.955.266,91
Afgeleide financiële instrumenten	433.746.316,09	589.319.792,96
Renteswaps	481.670.984,65	636.550.304,09
Deviezenswaps	-47.924.668,56	-47.230.511,13
Totaal variabele interestvoet	163.567.832,85	247.322.325,52
Totaal	-1.501.080.868,80	-1.452.447.793,10

Ingevolge de overname van de schuld door de Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De gekapitaliseerde interesten en de verworven opbrengsten onder deze swapovereenkomsten worden samen met de “Back-to-Back” vorderingen geboekt in de rubriek ‘Overige financiële activa’. Omwille van de consistentie wordt de impact van deze swapovereenkomsten eveneens opgenomen als renteswaps in bovenstaande tabel.

De voornaamste blootstellingen aan interestvoeten voor de NMBS Groep zijn het gevolg van financieringen in EUR en USD.

De gevoeligheid aan renterisico's in de punten b. en c. wordt bepaald op basis van een theoretische parallelle verschuiving van de rentecurve met 100 basispunten.

b. Gevoeligheidsanalyse van de kasstromen

Een stijging met 100 basispunten van de variabele interestvoeten (afgeleide financiële instrumenten inbegrepen) zou leiden tot een daling met 1.859.765,14 (2018: daling met 1.776.248,28 EUR) van de netto interesten betaald door de NMBS Groep in 2019.

c. Gevoeligheidsanalyse van de reële waarde

De evolutie van de interestvoeten op de markt beïnvloedt zowel de reële waarde van de niet-afgeleide financiële instrumenten, die de NMBS Groep heeft aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat, als de afgeleide instrumenten. De gevoeligheidsanalyse van het netto-resultaat houdt rekening met deze evolutie.

De gevoeligheidsanalyse van de reële waarde werd door de NMBS Groep uitgevoerd op het einde van de verslagperiode. Een stijging met 100 basispunten leidt tot een positieve verandering met 35.549.145,40 EUR (2018: 34.039.648,28 EUR) van het resultaat op 31 december 2019, waarvan 1.138.041,47 EUR (2018: 1.322.771,48 EUR) via de niet-gerealiseerde resultaten. Deze positieve verandering wordt voornamelijk veroorzaakt door het karakter van de rentederivaten afgesloten door de NMBS Groep waarbij een vaste rente betaald wordt, en een vlottende rente ontvangen wordt.

De impact via de niet-gerealiseerde resultaten is het gevolg van de verwerking van de component ‘kredietrisico eigen aan de NMBS Groep’ in toepassing van IFRS 9.

2.2.3. Marktrisico: prijsrisico's grondstoffen

Op het vlak van grondstoffen is de NMBS Groep voornamelijk blootgesteld aan prijsrisico's op de energieprijzen (elektriciteit, aardgas en gasolie). Binnen de NMBS Groep is elke maatschappij afzonderlijk verantwoordelijk voor de inkoop van energie. Aangezien de voornaamste blootstelling aan prijsrisico's afkomstig is van de inkoop van energie voor tractiedoeleinden, hetgeen de belangrijkste energie post vertegenwoordigt, valt het prijsrisico van de NMBS Groep grotendeels samen met dit van de moedermaatschappij ('NMBS').

De moedermaatschappij maakt in haar aankoopcontracten, waar mogelijk, gebruik van een clicksysteem waarbij de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd. Deze inkoopstrategie laat toe om de prijsrisico's te spreiden in de tijd en in te spelen op marktopportunities. De Raad van Bestuur van de NMBS keurt voor elk contract de limietwaarden van de betreffende strategie goed.

Voor wat betreft elektriciteit treedt de infrastructuurbeheerder (Infrabel) op als “lead-buyer”. De NMBS heeft mandaat gegeven aan Infrabel voor het afsluiten van raamovereenkomsten tot en met 2022 voor het contract ‘tractie’ (alle elektriciteit afgenomen via tractieonderstations, voornamelijk voor tractie rollend materieel) en tot en met 2024 voor het contract ‘distributie’ (voor alle elektriciteit niet afgenomen via tractieonderstations). In het contract ‘tractie’ wordt sinds het leveringsjaar 2018 door de NMBS gewerkt met een clicksysteem (vrije prijsclicks), in combinatie met ‘forward’ prijzen en de ‘spot-’ of dagprijs (dagdagelijkse clicks). In het contract ‘distributie’ wordt om technische redenen enkel gewerkt met een combinatie van gemiddelde prijzen en de dagprijs.

Voor wat betreft aardgas (verwarming) en gasolie (tractie en verwarming) treedt de NMBS op als “lead-buyer” voor een aantal deelnemende vennootschappen binnen het Belgische spoorweglandschap. De prijzen worden hierbij onderhandeld door de NMBS in naam van de deelnemende vennootschappen, maar de facturatie van de ingekochte energie geschiedt rechtstreeks aan de individuele vennootschappen. De NMBS hanteert hierbij volgende strategieën:

- Aardgas: Toepassing van het clicksysteem waarbij, binnen limietwaarden, goedgekeurd door de Raad van Bestuur de prijs op verschillende tijdstippen wordt vastgelegd voor een gedeelte van het volume. De finale prijs is het gemiddelde van de verschillende aankoopmomenten in combinatie met de ‘spot-’ of dagprijs voor het resterende volume. Op deze manier wordt het risico gespreid, kan zelf bepaald worden wanneer een deel van de prijs wordt vastgelegd, en kan ingespeeld worden op marktopportunities. Om de bevoorrading te verzekeren besliste de Raad van Bestuur van de NMBS om raamovereenkomsten af te sluiten tot en met 2020. Deze raamovereenkomst werd éénmalig hernieuwd tot en met 2021.
- Gasolie: Het clicksysteem kan hier niet worden toegepast. Daarom combineert de NMBS hier de inkoop van gasolie aan dagprijs met het afsluiten van afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps). Het gebruik van de afgeleide financiële instrumenten biedt de mogelijkheid om in te spelen op marktopportunities en de onzekerheid betreffende de toekomstige kasstromen te verminderen. De Raad van Bestuur van de NMBS heeft beslist om voor de periodes 2018-2019, 2020-2021 en 2022-2023 een maximaal volume af te dekken gebaseerd op 55% à 60% van het gemiddelde geschatte verbruik voor de betreffende jaren.

De kosten verbonden aan de levering van energie worden opgenomen onder de bedrijfskosten. De wijzigingen in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten (dieselswaps) worden opgenomen als financiële opbrengsten en kosten. Het effect van het clicksysteem wordt niet gescheiden van het basiscontract gelet op het nauw verband tussen de economische kenmerken en risico's van het in contract besloten derivaat en de economische kenmerken en risico's van het basiscontract.

2.2.4. Marktrisico: prijsrisico's 'Overige financiële activa'

De rentedragende financiële activa (deposito's en vastrentende effecten) opgenomen in de rubriek 'Overige financiële activa' worden door de NMBS Groep uitsluitend aangehouden met het oog op het innen van de contractuele kasstromen en maken deel uit van de afdekking van de contractuele verplichtingen voortvloeiende uit de 'Financiële schulden' (hoofdzakelijk alternatieve financieringen). Sommige van deze activa worden op vrijwillige basis gewaardeerd aan reële waarde om een inconsistentie in de opname te elimineren. De NMBS Groep besluit dat zij bijgevolg niet onderhevig is aan marktrisico op deze activa.

2.2.5. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies voor de NMBS Groep indien een handelspartner of tegenpartij van een financieel instrument de aangegane contractuele verplichtingen niet nakomt. De kredietrisico's van de NMBS Groep vloeien voort uit vorderingen op klanten, vastrentende vorderingen en afgeleide financiële instrumenten. De NMBS Groep maakt momenteel geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten om kredietrisico's af te dekken.

Verwachte kredietverliezen

De NMBS Groep is verplicht verwachte kredietverliezen te erkennen op financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs of gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten. De waarderingsregels van de NMBS Groep voorzien in een 100% waardevermindering van elke vordering waarvan de kasinning, volledig of deels, dubieus of onzeker is. Voor de overige vorderingen ('Handelsvorderingen en overige debiteuren' en 'Overige financiële activa') worden kredietverliezen erkend op basis van de tijd dat zij al vervallen zijn. Voor de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' zonder financieringscomponent worden de kredietverliezen bepaald via een matrix die rekening houdt met de verschillende tijdsintervallen en het type tegenpartij. De kredietverliezen voor de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' met financieringscomponent en de 'Overige financiële activa' worden op individuele basis, in functie van de individuele kredietwaardigheid en de juridische status van de tegenpartij, berekend. Voor de berekening van de kredietverliezen worden vorderingen zonder specifieke vervaltijd beschouwd als 'niet vervallen'. De onderstaande tabel geeft een aansluiting tussen de boekwaarde van de opgenomen vorderingen, de gecumuleerde voorziening voor kredietverliezen en hun bruto boekwaarde per tijdsinterval. Aangezien alle vorderingen opgenomen onder de 'Overige financiële activa' niet vervallen zijn werd hiervoor geen uitsplitsing gemaakt per tijdsinterval.

	Netto boekwaarde	Bruto boekwaarde	Voorziening voor verwachte kredietverliezen
31 december 2019			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.850.719.703,78	1.853.593.872,71	2.874.168,93
Niet vervallen	1.830.571.890,05	1.831.466.369,47	894.479,42
0 - 3 maanden vervallen	15.224.770,94	15.376.317,28	151.546,34
3 - 6 maanden vervallen	2.124.610,27	2.480.342,96	355.732,69
meer dan 6 maanden vervallen	2.798.432,52	4.270.843,00	1.472.410,48
Overige financiële activa	373.799.765,59	373.799.765,59	0,00
Totaal	2.224.519.469,37	2.227.393.638,30	2.874.168,93
31 december 2018			
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.814.085.485,52	1.818.220.435,27	4.134.949,75
Niet vervallen	1.785.768.160,69	1.787.757.861,10	1.989.700,41
0 - 3 maanden vervallen	23.998.757,12	24.630.882,20	632.125,08
3 - 6 maanden vervallen	1.319.163,83	1.463.684,61	144.520,78
meer dan 6 maanden vervallen	2.999.403,88	4.368.007,36	1.368.603,48
Overige financiële activa	388.299.446,79	388.338.782,07	39.335,28
Totaal	2.202.384.932,31	2.206.559.217,34	4.174.285,03

Geografische spreiding

De financiële activa aangehouden door de NMBS Groep zijn als volgt verdeeld over de verschillende geografische zones:

	België	Eurozone	Europa - overige	Verenigde Staten	Rest van de wereld	Totaal
31 december 2019						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.457.066.944,60	389.507.964,08	2.636.991,51	1.500.990,00	85.416,98	1.850.798.307,17
Afgeleide financiële instrumenten	238.902.618,22	13.501.775,43	44.760.898,51	5.753.703,43	0,00	302.918.995,59
Overige financiële activa	282.413.560,89	32.024.629,43	318.933.427,13	80.287.735,07	0,00	713.659.352,52
Geldmiddelen en kasequivalenten	368.173.760,27	0,00	0,00	0,00	0,00	368.173.760,27
Totaal	2.346.556.883,98	435.034.368,94	366.331.317,15	87.542.428,50	85.416,98	3.235.550.415,55
31 december 2018						
Handelsvorderingen en overige debiteuren	1.479.839.082,40	329.299.231,62	2.298.159,83	2.704.696,46	22.918,60	1.814.164.088,91
Afgeleide financiële instrumenten	200.876.454,62	13.970.673,32	47.800.935,46	5.114.977,61	0,00	267.763.041,01
Overige financiële activa	286.470.955,43	31.345.144,00	274.106.184,74	74.621.366,26	0,00	666.543.650,43
Geldmiddelen en kasequivalenten	291.561.468,38	0,00	0,00	2.951,45	0,00	291.564.419,83
Totaal	2.258.747.960,83	374.615.048,94	324.205.280,03	82.443.991,78	22.918,60	3.040.035.200,18

Kredietrisico op de handelsvorderingen en overige debiteuren

De handelsvorderingen en overige debiteuren betreffen in 2019 voor 60,75% (2018: 63,68%) de vorderingen op de Belgische Staat ingevolge de prefinanciering van investeringen, de vorderingen betreffende de kapitaalsubsidies en de netto vorderingen betreffende de exploitatiesubsidies (FOD) en voor 20,20 % (2018: 17,30%) de waarborgen betaald aan financiële instellingen in het kader van CSA-overeenkomsten. De overige handelsvorderingen en overige debiteuren (2019: 19,05 %; 2018: 19,02%) zijn gespreid over een veelvoud van derden.

Kredietrisico van de 'Overige financiële activa' en 'Geldmiddelen en kasequivalenten'

De 'Overige financiële activa' van de NMBS Groep bestaan enerzijds uit eigenvermogensinstrumenten (aandelen) en rentedragende vorderingen (effecten, deposito's en de "Back-to-Back"-transacties met de Staat).

De NMBS Groep beperkt haar kredietrisico op de rentedragende vorderingen door uitsluitend te investeren in tegenpartijen die voldoen aan de criteria van de financiële politiek. De vorderingen moeten een leningskarakter hebben en mogen niet in risicodragend kapitaal gebeuren. Plaatsingen zijn onderworpen aan strikte voorwaarden aangaande de minimale kredietwaardigheid van de tegenpartijen, in functie van de duurtijd van de investering. De NMBS Groep heeft plaatsingslimieten opgesteld per tegenpartij. Deze limieten gelden niet met betrekking tot investeringen in instrumenten uitgegeven of gewaarborgd door de Belgische Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, noch voor US Treasuries of deposito's aangehouden bij Eurofima. Gezien de kredietwaardigheid van de tegenpartijen verwacht de NMBS Groep dat de tegenpartijen aan de verplichtingen zullen voldoen. De investeringen worden continu opgevolgd en jaarlijks wordt aan de Raad van Bestuur een beslissing gevraagd over het al dan niet vervangen tegenpartijen die niet langer voldoen aan de gestelde criteria.

De NMBS Groep beschouwt de boekwaarde van haar investeringen gewaardeerd tegen reële waarde als een correcte inschatting van de maximale blootstelling aan het kredietrisico. In de onderstaande tabel wordt, voor de investeringen gewaardeerd tegen reële waarde, het onderscheid getoond tussen de contractuele waarde (nominaal en verkregen opbrengsten) en de reële waarde aanpassing. Voor presentatiedoeleinden worden de erkende voorzieningen voor verwachte kredietverliezen mee opgenomen in de kolom 'Reële waarde aanpassing'.

De eigenvermogensinstrumenten waarin de NMBS Groep geïnvesteerd heeft betreffen operationele deelnemingen in ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van dochteronderneming, joint venture of geassocieerde onderneming. Voor een meer gedetailleerde analyse van deze activa wordt verwezen naar toelichting 12.

De 'Geldmiddelen en kasequivalenten' betreffen hoofdzakelijk tegoeden aangehouden op zichtrekeningen en termijndeposito's op minder dan drie maand bij Belgische financiële instellingen of de Belgische schatkist en financiële instrumenten uitgegeven door Belgische federale of regionale overheden.

De aandelen, vastrentende effecten en deposito's waarin de NMBS Groep heeft geïnvesteerd genieten van de volgende kredietwaardigheid ("Standard & Poor's"):

Rating	31/12/2019					
	Nominaal		Reële waarde	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa	aanpassing	Vaste activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	660.929.829,98	40.420.249,67	2.838.410,67	9.023.739,20	447.123,00	713.659.352,52
AA+	102.066.967,76	0,00	3.196.906,99	2.422.756,40	0,00	107.686.631,15
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	102.066.967,76	0,00	3.196.906,99	2.422.756,40	0,00	107.686.631,15
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	270.698.933,85	7.896.146,01	0,00	820.992,33	-8.051,66	279.408.020,53
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	270.698.933,85	7.896.146,01	0,00	820.992,33	-8.051,66	279.408.020,53
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	80.843.162,97	32.524.103,66	0,00	0,00	116.140,29	113.483.406,92
<i>Financiële instellingen</i>	80.843.162,97	32.524.103,66	0,00	0,00	116.140,29	113.483.406,92
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	31.315.072,17	0,00	261.237,54	0,00	339.034,37	31.915.344,08
<i>Financiële instellingen</i>	31.315.072,17	0,00	261.237,54	0,00	339.034,37	31.915.344,08
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	79.946.078,94	0,00	0,00	5.779.990,47	0,00	85.726.069,41
<i>Financiële instellingen</i>	79.946.078,94	0,00	0,00	5.779.990,47	0,00	85.726.069,41
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	96.059.614,29	0,00	-619.733,86	0,00	0,00	95.439.880,43
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Aandelen en deelnemingen</i>	96.059.614,29	0,00	-619.733,86	0,00	0,00	95.439.880,43
<i>Andere</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rating	31/12/2019					
	Nominaal		Reële waarde	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa	aanpassing	Vaste activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	368.173.760,27	0,00	0,00	0,00	368.173.760,27
A-1+	0,00	68.434.127,23	0,00	0,00	0,00	68.434.127,23
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	68.434.127,23	0,00	0,00	0,00	68.434.127,23
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	299.739.633,04	0,00	0,00	0,00	299.739.633,04
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	1.000,00	0,00	0,00	0,00	1.000,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zichtrekeningen</i>	0,00	292.276.607,90	0,00	0,00	0,00	292.276.607,90
<i>Contanten en cheques</i>	0,00	7.462.025,14	0,00	0,00	0,00	7.462.025,14

Rating	31/12/2018					
	Nominaal		Reële waarde	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa	aanpassing	Vaste activa	Vlottende activa	
Overige financiële activa	690.305.341,06	7.355.198,37	-39.928.614,16	8.341.311,50	470.413,66	666.543.650,43
AA+	96.041.737,72	0,00	1.636.888,05	2.258.879,12	0,00	99.937.504,89
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	96.041.737,72	0,00	1.636.888,05	2.258.879,12	0,00	99.937.504,89
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA	266.741.762,27	0,00	0,00	780.137,89	-6.327,68	267.515.572,48
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	266.741.762,27	0,00	0,00	780.137,89	-6.327,68	267.515.572,48
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
AA-	112.053.311,67	7.355.198,37	0,00	36.097,66	88.218,52	119.532.826,22
<i>Financiële instellingen</i>	112.053.311,67	7.355.198,37	0,00	36.097,66	88.218,52	119.532.826,22
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A+	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A	103.439.477,32	0,00	248.659,73	5.266.196,83	387.251,32	109.341.585,20
<i>Financiële instellingen</i>	103.439.477,32	0,00	248.659,73	5.266.196,83	387.251,32	109.341.585,20
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
A-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	112.029.052,08	0,00	-41.814.161,94	0,00	1.271,50	70.216.161,64
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	18.969.728,15	0,00	-20.866,70	0,00	1.271,50	18.950.132,95
<i>Aandelen en deelnemingen</i>	93.059.323,93	0,00	-41.793.295,24	0,00	0,00	51.266.028,69
<i>Andere</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Rating	31/12/2018					
	Nominaal		Reële waarde	Verkregen opbrengsten		Totaal
	Vaste activa	Vlottende activa	aanpassing	Vaste activa	Vlottende activa	
Geldmiddelen en kasequivalenten	0,00	291.561.049,78	0,00	0,00	370,05	291.561.419,83
A-1+	0,00	121.255.251,51	0,00	0,00	0,00	121.255.251,51
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Overheid</i>	0,00	121.255.251,51	0,00	0,00	0,00	121.255.251,51
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
NR	0,00	170.305.798,27	0,00	0,00	370,05	170.306.168,32
<i>Financiële instellingen</i>	0,00	1.329.212,77	0,00	0,00	370,05	1.329.582,82
<i>Overheid</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Corporate</i>	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Zichtrekeningen</i>	0,00	166.918.739,95	0,00	0,00	0,00	166.918.739,95
<i>Contanten en cheques</i>	0,00	2.057.845,55	0,00	0,00	0,00	2.057.845,55

De bedragen hierboven opgenomen als “Corporate” zonder rating (NR) zijn uitsluitend verbonden aan ondernemingen binnen de invloedssfeer van de NMBS Groep. De zichtrekeningen betreffen voornamelijk zichtrekeningen aangehouden bij financiële instellingen gevestigd in België met A-1 of A-2 als korte termijn rating.

Afdekking van het kredietrisico op afgeleide financiële instrumenten

Het kredietrisico op tegenpartijen waarmee afgeleide financiële instrumenten werden afgesloten dient systematisch verdeeld en afgedekt te worden door het afsluiten van CSA's (“Credit Support Annex”). Bij overeenkomsten van dit type wordt er op regelmatige basis een berekening gemaakt van het netto bedrag dat, hetzij door de NMBS Groep, hetzij door de tegenpartij verschuldigd is, in het geval dat het geheel van de afgeleide financiële instrumenten tussen de verschillende partijen vereffend zou worden. In uitvoering van de afgesloten CSA's heeft de NMBS Groep waarborgen gestort aan en ontvangen van tegenpartijen waarvan de reële waarde van de portefeuille van afgeleide financiële instrumenten de vooraf bepaalde drempelwaarden hebben overschreden. Deze drempelwaarden worden, in functie van de kredietwaardigheid (“rating”) van elke tegenpartij afzonderlijk, gedefinieerd in de afgesloten CSA's.

Met tegenpartijen die een negatieve “credit watch” status hebben mogen geen nieuwe overeenkomsten worden afgesloten gedurende de periode van negatieve “credit watch”. De betaalde en ontvangen waarborgen in het kader van de CSA's worden opgenomen in respectievelijk de rubrieken ‘Handelsvorderingen en overige debiteuren’ en ‘Overige schulden’.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de blootstellingen aan kredietrisico's op afgeleide financiële instrumenten voor en na toepassing van de gestorte waarborgen. Zoals blijkt uit de onderstaande tabellen heeft de NMBS Groep slechts op een beperkt aantal tegenpartijen een blootstelling.

Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten						31/12/2019
Tegenpartij	Rating	Kredietrisico	Gestorte w aarborgen	Ontvangen w aarborgen	Netto-positie	
152	A+	-7.108.741,89	1.400.000,00	0,00	-5.708.741,89	
154	A-	-417.423.296,88	366.697.202,00	0,00	-50.726.094,88	
155	A+	2.180,05	0,00	0,00	2.180,05	
156	A+	-7.530.405,74	0,00	0,00	-7.530.405,74	
158	A+	9.859.774,43	0,00	0,00	9.859.774,43	
159	A+	-1.395.756,24	1.500.000,00	0,00	104.243,76	
160	A-	-17.749.423,79	0,00	0,00	-17.749.423,79	
161	A+	-21.440.441,20	0,00	0,00	-21.440.441,20	
162	AA-	3.445.462,99	0,00	0,00	3.445.462,99	
163	A	-13.071.891,33	4.200.000,00	0,00	-8.871.891,33	
166	A	-12.212.847,04	0,00	0,00	-12.212.847,04	
Met CSA		-484.625.386,64	373.797.202,00	0,00	-110.828.184,64	
Belgische Staat	AA	238.365.100,27	0,00	0,00	238.365.100,27	
Eurofima	AA+	21.412.558,28	0,00	0,00	21.412.558,28	
Zonder CSA		259.777.658,55	0,00	0,00	259.777.658,55	
Totaal		-224.847.728,09	373.797.202,00	0,00	148.949.473,91	

Afdekking kredietrisico afgeleide financiële instrumenten						31/12/2018
Tegenpartij	Rating	Kredietrisico	Gestorte w aarborgen	Ontvangen w aarborgen	Netto-positie	
152	A+	4.436.005,26	0,00	-9.700.000,00	-5.263.994,74	
154	A-	-361.854.115,94	311.167.049,29	0,00	-50.687.066,65	
155	A	-357.052,00	0,00	0,00	-357.052,00	
156	A+	-10.343.127,69	0,00	0,00	-10.343.127,69	
158	A+	9.962.349,01	0,00	0,00	9.962.349,01	
159	A+	-2.631.925,43	2.700.000,00	0,00	68.074,57	
160	A-	-1.836.163,50	0,00	0,00	-1.836.163,50	
161	A	-5.997.420,39	0,00	0,00	-5.997.420,39	
162	AA-	1.136.956,67	0,00	0,00	1.136.956,67	
163	A	2.395.665,88	0,00	0,00	2.395.665,88	
166	A	5.320.893,35	0,00	0,00	5.320.893,35	
Met CSA		-359.767.934,78	313.867.049,29	-9.700.000,00	-55.600.885,49	
Belgische Staat	AA	194.703.171,16	0,00	0,00	194.703.171,16	
Eurofima	AA+	17.923.724,99	0,00	0,00	17.923.724,99	
Zonder CSA		212.626.896,15	0,00	0,00	212.626.896,15	
Totaal		-147.141.038,63	313.867.049,29	-9.700.000,00	157.026.010,66	

2.2.6. Saldering van wederzijdse vorderingen en schulden

De NMBS Groep saldeert, met uitzondering van het hierna vermelde geval, geen wederzijdse vorderingen en schulden op een systematische wijze. Punctuele salderingen zijn mogelijk indien voldaan wordt aan de vereiste criteria (IAS 32.42).

De NMBS Groep maakt, samen met andere Europese spoorwegondernemingen, deel uit van een multilateraal compensatiemechanisme (BCC). Deze organisatie bepaalt periodiek, op basis van de aan haar aangemelde wederzijdse vorderingen en verplichtingen, de bedragen die door elke partij verschuldigd of opeisbaar zijn tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen. Zodra de BCC deze bedragen heeft meegedeeld aan haar leden, beschikken deze over een afdwingbaar juridisch recht om deze bedragen te salderen.

De onderstaande tabel geeft het detail van de bedragen van het erkende saldo alsmede van de vorderingen en verplichtingen met de andere leden van de organisatie die nog niet werden aangemeld op 31 december 2019 en 2018.

	31/12/2019	31/12/2018
	Boekwaarde	Boekwaarde
Gesaldeerde bedragen	1.104.546,58	256.961,15
Handelsvorderingen en overige debiteuren	2.828.646,18	345.404,47
Overige schulden	-1.724.099,60	-88.443,32
Bedragen die in aanmerking komen voor saldering	-519.509,05	-1.639.239,20
Handelsvorderingen en overige debiteuren	4.097.782,70	4.353.077,42
Overige schulden	-4.617.291,75	-5.992.316,62
Totaal	585.037,53	-1.382.278,05

De NMBS Groep sluit al haar afgeleide financiële instrumenten af onder de “International Swaps and Derivatives Association (ISDA)” kaderovereenkomst. Onder deze overeenkomsten is het mogelijk om alle wederzijdse verplichtingen in een gegeven munt en dag te salderen tot één bedrag verschuldigd door één partij aan de andere partij. Onder bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer zich een kredietgebeurtenis voordoet zoals een faillissement, worden alle transacties onder de kaderovereenkomst beëindigd en wordt er één te betalen of ontvangen bedrag bepaald tot voldoening van alle wederzijdse verplichtingen.

De ISDA-kaderovereenkomst voldoet niet aan de criteria tot saldering van financiële activa en verplichtingen. Dit omwille van het feit dat de NMBS Groep momenteel niet over een juridisch afdwingbaar recht beschikt om de erkende bedragen te salderen. Dit recht is enkel afdwingbaar nadat een toekomstige gebeurtenis, zoals een faillissement, zich voordoet.

De bruto bedragen van de afgeleide financiële instrumenten per type contract worden getoond in toelichting 11. De netto bedragen per tegenpartij en rekening houdende met de ontvangen en betaalde waarborgen worden getoond onder punt 2.2.5 hierboven.

2.2.7. Liquiditeitsrisico's

Het risico dat de NMBS Groep niet aan haar financiële verplichtingen kan voldoen, is beperkt omdat de NMBS Groep:

- Over voldoende liquide middelen beschikt. De NMBS Groep beschikt eind 2019 over 299.739.623,96 EUR (2018: 170.306.159,24 EUR) die niet beheerd worden voor derden.
- Over voldoende geconfirmeerde (2019: 175 miljoen EUR; 2018: 75 miljoen EUR) en niet-geconfirmeerde kredietlijnen (2019: 35 miljoen EUR; 2018: 35 miljoen EUR) beschikt aangevuld met (niet-geconfirmeerde) Commercial Paper programma's (2019: 4 miljard EUR; 2018: 4 miljard EUR).
- Een kredietlijn (2019: 600 miljoen EUR; 2018: 600 miljoen EUR) heeft met de Europese Investeringsbank die haar toelaat langlopende financieringen af te sluiten.
- De mogelijkheid heeft om de Staatswaarborg te vragen voor financieringen uitgegeven door de moedermaatschappij voor een bedrag van 1.138.007.506,22 EUR.
- Een spreiding in de tijd van de aflossing van haar netto-schulden voorziet overeenkomstig haar financiële politiek. Overeenkomstig deze laatste mag maximaal 20% van de schuld geconcentreerd zijn in hetzelfde jaar met een maximum van 10% van de schuld per trimester.

Op het einde van 2019 heeft de NMBS Groep 50.008.753,17 EUR (2018: 0,00 EUR) opgenomen onder haar Commercial Paper programma's en heeft zij voor een bedrag van 100 miljoen EUR een beroep gedaan op de beschikbare kredietlijnen (2018: 0,00 EUR).

De NMBS Groep verwacht de investeringsverplichtingen en de netto-verplichtingen op langere termijn te financieren uit de verwachte kasstromen uit operationele-, investerings- en financieringsactiviteiten. De in het beheerscontract van de NMBS voorziene exploitatie- en kapitaalsubsidies spelen hierbij een belangrijke rol voor de financiering van de operationele- en investeringsactiviteiten van de moedermaatschappij. De NMBS Groep beheert haar kasmiddelen op basis van een periodiek opgebouwde liquiditeitsprognose. Op basis van die prognoses worden voor de ondernemingen binnen de NMBS Groep financieringslimieten gedefinieerd. Deze liquiditeitsprognose stelt de dienst Thesaurie van de moedermaatschappij in staat de kasstromen optimaal te beheren.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de niet-geactualiseerde contractueel overeengekomen terugbetaling van de financiële verplichtingen, inclusief de geschatte rentebetalingen en rekening houdende met de kasstromen uit rentedragende vorderingen, de "Back-to-Back"- vordering, terugbetalingen door de Staat voor specifiek overeengekomen operaties, en afgeleide financiële instrumenten. De bedragen opgenomen in de lijn 'Geldmiddelen en kasequivalenten' betreffen de Fondsen beheerd voor derden die aangewend mogen worden voor de verbonden 'Overige schulden'.

	Boekwaarde	Contractuele kasstromen*	< 6 maanden	6 - 12 maanden	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	> 5 jaar
* interesten inbegrepen							
31 december 2019							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	489.251.210,37	650.715.000,00	11.891.000,00	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	441.085.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	302.828.995,59	57.383.325,09	-2.698.499,24	4.932.785,51	91.618.761,00	-32.216.484,80	-4.253.237,38
Overige financiële activa	618.219.472,09	970.197.513,70	8.039.731,20	38.340.990,04	70.909.064,66	128.925.413,54	723.982.314,26
Geldmiddelen en kasequivalenten	68.434.136,31	68.434.136,31	68.434.136,31	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.478.733.814,36	1.746.729.975,10	85.666.368,27	73.308.775,55	204.453.825,66	222.486.928,74	1.160.814.076,88
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.000.379.793,04	3.442.422.051,22	537.740.553,59	73.224.465,54	215.503.227,71	1.061.092.958,12	1.554.860.846,26
Afgeleide financiële instrumenten	527.676.723,68	506.782.117,47	12.033.027,07	27.208.803,06	69.589.889,60	94.465.578,84	303.484.818,90
Handelsschulden	409.116.021,40	409.116.021,40	408.930.055,90	185.078,29	887,21	0,00	0,00
Overige schulden	103.768.472,06	103.768.472,06	56.204.766,21	26.777.912,78	16.882.861,96	0,00	3.902.931,11
Totaal financiële verplichtingen	4.040.941.010,18	4.462.088.662,15	1.014.908.402,77	127.396.259,67	301.976.866,48	1.155.558.536,96	1.862.248.596,27
Totaal	-2.562.207.195,82	-2.715.358.687,05	-929.242.034,50	-54.087.484,12	-97.523.040,82	-933.071.608,22	-701.434.519,39

	Boekwaarde	Contractuele kasstromen*	< 6 maanden	6 - 12 maanden	1 - 2 jaar	2 - 5 jaar	> 5 jaar
* interesten inbegrepen							
31 december 2018							
Financiële activa							
Handelsvorderingen en overige debiteuren	511.889.129,56	692.641.000,00	11.891.000,00	30.035.000,00	41.926.000,00	125.778.000,00	483.011.000,00
Afgeleide financiële instrumenten	267.763.041,11	149.036.425,30	-1.658.092,25	56.198.768,94	-14.259.037,52	14.327.360,07	94.427.426,06
Overige financiële activa	596.327.488,79	974.672.593,91	5.101.315,45	8.133.556,62	46.708.530,96	197.747.846,27	716.981.344,61
Geldmiddelen en kasequivalenten	121.255.260,59	121.255.260,59	121.255.260,59	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal financiële activa	1.497.234.920,05	1.937.605.279,80	136.589.483,79	94.367.325,56	74.375.493,44	337.853.206,34	1.294.419.770,67
Financiële verplichtingen							
Financiële schulden	3.004.365.303,91	3.882.928.348,37	579.445.186,00	30.835.536,07	452.141.459,35	1.183.845.742,06	1.636.660.424,89
Afgeleide financiële instrumenten	414.904.079,74	504.371.325,86	4.063.302,41	9.424.422,91	25.309.812,37	71.313.250,25	394.260.537,92
Handelsschulden	378.072.567,15	378.072.567,15	378.067.426,50	0,00	0,00	5.140,65	0,00
Overige schulden	165.763.832,67	165.763.832,67	83.084.876,73	44.985.941,89	33.781.374,79	2.800,00	3.908.839,26
Totaal financiële verplichtingen	3.963.105.783,47	4.931.136.074,05	1.044.660.791,64	85.245.900,87	511.232.646,51	1.255.166.932,96	2.034.829.802,07
Totaal	-2.465.870.863,42	-2.993.530.794,25	-908.071.307,85	9.121.424,69	-436.857.153,07	-917.313.726,62	-740.410.031,40

2.2.8. « Fair value » risico

De tabel hieronder verdeelt de financiële instrumenten die opgenomen tegen hun reële waarde volgens de drie niveaus van de waarderingshierarchie. Deze zijn als volgt gedefinieerd:

- Niveau 1: noteringen/marktprijzen voor identieke activa of verplichtingen in een actieve markt.
- Niveau 2: andere gegevens dan noteringen/marktprijzen opgenomen onder niveau 1, welke rechtstreeks (bijvoorbeeld prijzen) of onrechtstreeks (bijvoorbeeld, informatie afgeleid van een prijs) voor de activa of verplichtingen waarneembaar zijn.
- Niveau 3: gegevens over activa en verplichtingen welke niet onderbouwd zijn door waarneembare marktgegevens (niet observeerbare data).

	31/12/2019			TOTAAL
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	
Activa				
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat				
Deposito's	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	80.287.735,07	31.915.344,08	0,00	112.203.079,15
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	283.533.447,16	19.295.548,43	302.828.995,59
Overige vorderingen	0,00	132.295.230,74	0,00	132.295.230,74
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-geraliseerde resultaten				
Eigenvermogensinstrumenten	0,00	0,00	95.439.880,43	95.439.880,43
Overige instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	80.287.735,07	447.744.021,98	114.735.428,86	642.767.185,91
Verplichtingen				
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat				
Financiële schulden	0,00	0,00	138.619.181,27	138.619.181,27
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	529.793.733,53	-2.117.009,85	527.676.723,68
Overige financiële verplichtingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	0,00	529.793.733,53	136.502.171,42	666.295.904,95

	31/12/2018			TOTAAL
	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	
Activa				
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat				
Deposito's	0,00	0,00	0,00	0,00
Vastrentende effecten	74.621.366,26	31.235.858,65	0,00	105.857.224,91
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	251.836.830,10	15.926.211,01	267.763.041,11
Overige vorderingen	0,00	121.199.553,43	0,00	121.199.553,43
Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-geraliseerde resultaten				
Eigenvermogensinstrumenten	0,00	0,00	51.266.028,69	51.266.028,69
Overige instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	74.621.366,26	404.272.242,18	67.192.239,70	546.085.848,14
Verplichtingen				
Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat				
Financiële schulden	0,00	0,00	132.534.157,17	132.534.157,17
Afgeleide financiële instrumenten	0,00	416.901.593,72	-1.997.513,98	414.904.079,74
Overige financiële verplichtingen	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	0,00	416.901.593,72	130.536.643,19	547.438.236,91

De vastrentende effecten (en schulden) gewaardeerd aan reële waarde omvatten de investeringen (en financieringen) waarvoor de NMBS Groep op het moment van de initiële boekhoudkundige verwerking beslist heeft deze op vrijwillige basis te classificeren als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat'. De overige vorderingen gewaardeerd aan reële waarde omvatten de gekapitaliseerde en gelopen interesten op swapovereenkomsten met de Belgische Staat als onderdeel van de "Back-to-Back" vorderingen die samen met de afgeleide financiële instrumenten de financiële instrumenten vormen die aangehouden worden voor handelsdoeleinden.

De eigenvermogensinstrumenten gewaardeerd aan reële waarde omvatten de operationele deelnemingen in ondernemingen die niet voldoen aan de criteria van dochteronderneming, joint venture of geassocieerde onderneming en waarvoor geen rechtstreeks observeerbare bronnen bestaan die een waardering mogelijk maken. Deze financiële activa staan gewaardeerd aan hun historische aanschaffingswaarde. Op het einde van elke verslagperiode worden deze instrumenten onderworpen aan een bijzondere waardeverminderingstest.

Als gevolg van de reorganisatie van 1 januari 2014 beschikt de NMBS Groep niet langer over een representatief aantal genoteerde vastrentende effecten (obligaties). De NMBS Groep beschikt sindsdien niet langer over rechtstreeks waarneembare data op de markten, zoals gedefinieerd in paragraaf 81 en 82 van IFRS 13, om de schulden die op vrijwillige basis geclassificeerd werden als 'tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat' en de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een CSA, te waarderen aan hun reële waarde. De reële waarden van deze instrumenten wordt bijgevolg vanaf 1 januari 2014 ingedeeld als niveau 3 van de waarderingshierarchie onder IFRS 13. Op basis van periodieke marktbevragingen vormt de NMBS Groep zich een beeld van de kredietmarge die op haar van toepassing is ten opzichte van de financieringskost van de Belgische Staat en die haar toelaten een realistische inschatting te maken van de waardingscurve voor deze instrumenten.

Wijzigingen in de financiële instrumenten van niveau 3	
	EUR
Activa	
Per 1 januari	67.192.239,70
Betalingen	940.283,92
Inlastname via het netto-resultaat	2.429.053,50
Terugname van bijzondere waardeverminderv verliezen via de overige elementen van het resultaat	41.173.561,38
Overdracht van een andere rubriek	3.000.290,36
Per 31 december	114.735.428,86
Verplichtingen	
Per 1 januari	130.536.643,19
Betalingen	506.341,30
Inlastname via het netto-resultaat	8.326.376,30
Wijzigingen in de reële waarde via de overige elementen van het resultaat (eigen kredietrisico)	-2.867.189,37
Per 31 december	136.502.171,42

Een stijging van de kredietmarge van NMBS Groep met 10 basis punten zou op het einde van de huidige verslagperiode geleid hebben tot een positieve verandering van het resultaat met 444.271,90 EUR (2018: 545.832,08) waarvan 652.242,08 (2018: 741.263,10) via de niet gerealiseerde resultaten. Het verschil tussen beide bedragen is het resultaat van de variatie in de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een "CSA" en waarvoor de financieringskost van de NMBS Groep wordt gebruikt voor bepaling van de reële waarde.

Toelichting 3 - Significante inschattingen en beoordelingen

Het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening in overeenstemming met de IFRS-normen houdt in dat de NMBS Groep op een oordeelkundige wijze inschattingen en veronderstellingen moet toepassen die een invloed hebben op de toepassing van de waarderingsregels evenals op de bedragen opgenomen als activa, verplichtingen, baten en lasten en die bij voorbaat een bepaalde mate van onzekerheid met zich meebrengen. Deze inschattingen zijn gebaseerd op ervaringen en veronderstellingen waarbij door de NMBS Groep wordt aangenomen dat ze redelijk zijn in de desbetreffende omstandigheden. Per definitie kunnen en zullen de uiteindelijke resultaten vaak afwijken van de gemaakte inschattingen. Herzieningen van de boekhoudkundige inschattingen worden opgenomen in de verslagperiode waarop de herzieningen betrekking hebben en op alle toekomstige betrokken verslagperiodes. Inschattingen en veronderstellingen hebben voornamelijk betrekking op de volgende domeinen:

3.1. Bijzondere waardeverminderingen op vaste activa

De realiseerbare waarde van elk actiefbestanddeel of CGU wordt bepaald hetzij als de hoogste waarde van de reële waarde van het actief of CGU minus de verkoopkosten, hetzij als de bedrijfswaarde van een actief of een CGU, indien deze hoger is. Deze berekeningen maken gebruik van inschattingen en veronderstellingen zoals disconteringsvoeten, groeipercentages, toekomstige kapitaalbehoeftes en toekomstige operationele resultaten.

Bepaalde materiële vaste activa van de NMBS Groep, evenals bepaalde vastgoedbeleggingen van de NMBS Groep (hoofdzakelijk terreinen) werden gewaardeerd aan reële waarde tijdens de overgang naar IFRS op 1 januari 2014. De materiële vaste activa worden onderworpen aan een test op bijzondere waardevermindervers verliezen indien er een indicatie is dat zij een bijzonder waardevermindervers verliez hebben. Een bijzonder waardevermindervers verliez wordt geboekt indien de boekwaarde hoger is dan de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een terrein komt overeen met de reële waarde min de verkoopkosten.

De Raad van Bestuur van de NMBS heeft beslist om elke 3 jaar een algemene test op bijzondere waardevermindervers verliezen op terreinen uit te voeren. Deze algemene test werd voor de eerste keer uitgevoerd in 2016.

In 2019 werd een tweede algemene test op bijzondere waardevermindervers verliezen van terreinen uitgevoerd door interne experts van vastgoedwaardering. De analyse heeft betrekking op het volledige patrimonium, met uitsluiting van de terreinen gelegen in de driehoek Brussel-Antwerpen-Gent (getest in 2017), bepaalde terreinen gelegen rond stations en waarvoor er ontwikkelingsprojecten bestaan ("Grote Projecten" getest in 2017 en 2018) en de terreinen rond het station van Vilvoorde die getest werden in 2019 met de hulp van een extern kabinet. Deze Grote Projecten worden enkel getest indien er wijzigingen zijn in de masterplans.

Indien de marktwaarde van een terrein hoger blijkt te zijn dan de boekwaarde, wordt een bijzonder waardevermindervers verliez teruggenomen op voorwaarde dat de boekwaarde niet hoger is dan de geherwaardeerde waarde op 1 januari 2014. De analyse heeft geleid tot een herwaardering naar boven (zonder de waarde op 1 januari 2014 te overschrijden) of naar beneden van bepaalde terreinen, hoofdzakelijk als gevolg van verduidelijkingen en verfijningen van de methodologieën gebruikt in 2019 ten opzichte van deze gebruikt in 2016, dankzij onder andere nieuwe informaticamiddelen en human resources. We verwijzen naar toelichting 6.1 voor meer informatie over de test op bijzondere waardevermindervers verliezen van de vaste activa.

3.2. Reële waarde van afgeleide producten en andere financiële instrumenten

De reële waarde van financiële producten die niet verhandeld worden op een actieve markt (zoals de “over the counter” verhandelde afgeleide producten) is bepaald met behulp van waarderingstechnieken. De NMBS Groep kiest methodes en weerhoudt veronderstellingen die haar het meest aangepast lijken, zich voornamelijk steunend op de bestaande marktomstandigheden bij het einde van elke verslagperiode.

De NMBS Groep waardeert:

- de vastrentende effecten en rentedragende financiële activa die niet verhandeld worden op een actieve markt aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen;
- de overige, niet-rentedragende financiële activa aan hun historische kostprijs en onderwerpt deze op het einde van elke verslagperiode aan een bijzondere waardeverminderingstest;
- de afgeleide financiële instrumenten aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen, aangevuld met waarderingsmodellen voor opties;
- de financiële schulden aan de hand van de methode van de verdisconteerde kasstromen.

De waardering van de individuele afgeleide financiële instrumenten wordt gecorrigeerd voor het, eventuele kredietrisico dat bestaat op het niveau van de tegenpartij, rekening houdende met alle instrumenten afgesloten met deze tegenpartij en met de verstrekte en/of ontvangen waarborgen. Deze correctie wordt berekend rekening houdende met de gemiddelde resterende looptijd van de instrumenten en de kredietwaardigheid van de tegenpartij.

Voor het bepalen van de toekomstige kasstromen baseert de NMBS Groep zich op de termijnkoersen voor interestvoeten afgeleid van de rentecurve (Euribor, Libor, ...) voor de relevante deviezen en termijnen.

Voor de bepaling van de verdisconteringsvoeten wordt gekeken naar het type van het te waarderen instrument, de resterende looptijd en de munt waarin het instrument wordt uitgegeven. De NMBS Groep hanteert de volgende verdisconteringsvoeten ;

- de risico-neutrale rentecurve (EONIA, FED Funds, ...) voor het waarderen van de afgeleide financiële instrumenten die het voorwerp uitmaken van een “CSA”;
- de risico-neutrale rentecurve verhoogd met een sector of tegenpartij specifieke kredietmarge voor het waarderen van vastrentende vorderingen die niet verhandeld worden op een actieve markt;
- de OLO rentecurve verhoogd met een kredietmarge eigen aan de NMBS Groep voor het waarderen van de financiële schulden en de afgeleide financiële instrumenten die niet het voorwerp uitmaken van een “CSA”.

Wij verwijzen naar toelichting 2.2.2. voor de sensitiviteitsanalyses van de kasstromen en de reële waarde van de financiële instrumenten aan het interestvoetrisico.

3.3. Personeelsbeloningen

De schuld voor personeelsbeloningen is op actuariële basis vastgesteld waarbij er gebruik gemaakt wordt van een aantal financiële en demografische veronderstellingen. Elke wijziging van de toegepaste veronderstellingen heeft een impact op deze schuld. Een belangrijke veronderstelling, met een grote impact op de schuld, is de verdisconteringsvoet. Bij elke balansdatum wordt deze verdisconteringsvoet door de NMBS Groep vastgelegd op basis van het marktrendement op balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties, dewelke een gelijkaardige looptijd hebben als de verplichtingen. De voornaamste andere veronderstellingen zijn gebaseerd op marktgegevens of geven de best mogelijke inschatting van de NMBS Groep weer.

3.4. Reële waarde verminderd met de verkoopkosten van vaste activa aangehouden voor verkoop

De vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd aan de laagste waarde van hun boekwaarde en hun reële waarde verminderd met de verkoopkosten. De reële waarde op 30 juni 2018 en op 31 december 2017 wordt bepaald op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen. Deze berekeningen gebruiken schattingen en veronderstellingen betreffende groeipercentages, verdisconteringsvoeten en toekomstige kasstromen.

3.5. Gebruiksduur van materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan voornamelijk uit rollend spoorwagematerieel, spoorweginfrastructuur en stations. Afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode vanaf de datum van ingebruikname en dit over de verwachte economische gebruiksduur. De verwachte economische gebruiksduur van een actief wordt door de directie bepaald naargelang de periode gedurende dewelke een actief naar verwachting voor de NMBS Groep beschikbaar is voor gebruik. De verwachte gebruiksduur houdt rekening met het verwachte gebruik van het actief door de NMBS Groep, de verwachte fysieke slijtage die afhangt van operationele factoren zoals het onderhoudsprogramma, de technische of economische veroudering en de juridische of soortgelijke beperkingen (bijvoorbeeld de looptijd van financiële leases). Voor meer informatie aangaande de verwachte gebruiksduur van de materiële vaste activa verwijzen we naar toelichting 1.5. De werkelijke gebruiksduur kan omwille van verschillende factoren afwijken, wat kan leiden tot een kortere of langere gebruiksduur. Indien de geschatte gebruiksduur niet correct lijkt, of indien de omstandigheden op een dusdanige wijze veranderen dat de geschatte gebruiksduur dient herzien te worden, kan er een bijzonder waardeverminderingverlies of een verhoogde of verlaagde afschrijvingskost opgenomen worden in de toekomstige periodes. De gebruiksduur wordt bij elke jaarafsluiting nagekeken en indien nodig toekomstgericht aangepast.

3.6. Uitgestelde belastingen: recupereerbaarheid van uitgestelde belastingvorderingen

De uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen voor verrekening van de tijdelijke verschillen en de overdraagbare verliezen als het waarschijnlijk is dat belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die kunnen worden aangewend om die verschillen en verliezen te compenseren en als de fiscale verliezen beschikbaar zullen blijven, rekening houdend met hun oorsprong, de periode waarin ze voorkomen, en hun conformiteit met de wetgeving met betrekking tot hun recupereerbaarheid. De capaciteit van de NMBS Groep om de uitgestelde

belastingvorderingen te recupereren wordt beoordeeld aan de hand van een analyse die onder meer gebaseerd is op ondernemingsplannen, op onvoorziene omstandigheden verbonden aan de economische conjunctuur en op onzekerheden van de markten waarop de NMBS Groep actief is. Gezien de verschillende onzekerheden zoals hierboven omschreven, heeft de NMBS Groep zich in haar analyse gebaseerd op een tijdshorizon van drie jaar. De onderliggende veronderstellingen van deze analyse worden jaarlijks herzien.

3.7. Voorzieningen

De NMBS-groep legt voorzieningen aan wanneer er een wettelijke of feitelijke verplichting jegens een derde partij die zal resulteren in een uitstroom van middelen en die op een betrouwbare basis kan worden geschat. De geboekte bedragen zijn gebaseerd op de best mogelijke schatting van de analyses die worden uitgevoerd bij het afsluiten van de rekeningen.

Voorziening voor bodemsanering

Zijn gedekt door de voorziening voor bodemsanering: de kosten die de NMBS Groep juridisch gezien of met het oog op haar algemeen beleid moet dragen om bodemattesten te leveren of om de saneringsverplichtingen na te komen. Deze voorziening wordt uitgesplit naar aard van uitgaven en per terrein en wordt berekend op basis van technieken die gebruikt worden voor de sanering van het milieu en op basis van de best mogelijke ramingen van de NMBS Groep in termen van verplichte kosten en timing van de realisatie.

Voorziening voor juridische geschillen

De voorziening voor juridische geschillen komt overeen met de contante waarde van de beste schatting van de uitstroom van middelen die economische voordelen met zich meebrengen als gevolg van juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep. Ze wordt aangepast op de afsluitingsdatum op basis van een herschatting door de juridische dienst van de NMBS Groep van de risico's gelopen in het kader van lopende geschillen en van de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige stromen volgens de IRS-curve.

Toelichting 4 - Consolidatiekring van de NMBS Groep

De dochterondernemingen van de NMBS Groep zijn de volgende:

Naam	Quotum van de Groep in het stemrecht in %		Quotum in het stemrecht voor de houders van deelnemingen die geen controle uitoefenen in de stemrechten in %		Netto (geconsolideerd) resultaat toegewezen aan de houders van de deelnemingen die geen controle uitoefenen		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018		
B-Parking	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0899.438.834
De Leewe II	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0476.491.021
Eurogare	75,00	75,00	25,00	25,00	84.672,53	236.513,24	Liège	BE 0451.150.562
Publifer	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0402.695.993
Railtour	95,44	95,44	4,56	4,56	16.117,42	10.729,02	Brussel	BE 0402.698.765
Schelde-Landschapspark (SLP)	50,00	50,00	50,00	50,00	-34.269,20	-8.284,35	Bornem	BE 0824.816.833
Train World	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0632.739.017
YPTO	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0821.220.410

Zonder impact op de consolidatiekring: de NMBS hield 100 aandelen aan in de dochteronderneming De Leewe II (1 aandeel gekocht van Eurostation in 2016 en 99 aandelen als gevolg van de fusie door opslorping van Eurostation in 2018). In 2019 heeft ze 1 aandeel aan B-Parking verkocht.

De ondernemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode zijn de volgende:

Naam	Quotum in het stemrecht in % op		Quotum in het stemrecht van de houders van de deelnemingen die geen		Netto (geconsolideerd) resultaat toegewezen aan de houders van de		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer
	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018	31/12/2019	31/12/2018		
Belgian Mobility Card	(*) 25,00	25,00	(*) 0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0822.658.483
BeNe Rail International	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0479.863.354
Eurofima Joint-Stock Cie (Zwitsers recht)	9,80	9,80	0,00	0,00	0,00	0,00	Bazel	-
Groep Lineas	-	31,12	-	0,00	-	0,00	Brussel	BE 0822.966.806
Hasselt stationsomgeving	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Hasselt	BE 0862.570.223
K. EUR Development	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Antwerpen	BE 0651.617.195
Optimobil Belgium	24,01	24,01	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0471.868.277
Railteam (Nederlands recht)	10,00	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Amsterdam	NL 818547182B01
Terminal Athus	25,42	25,42	0,00	0,00	0,00	0,00	Athus	BE 0419.149.074
Thalys International	30,00	30,00	0,0456	0,0456	148,06	69,81	Brussel	BE 0455.370.557
THI Factory	40,00	40,00	0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0541.696.005
HR Rail	(**) 20,00	20,00	(**) 0,00	0,00	0,00	0,00	Brussel	BE 0541.691.352

(*) 18,60% van het kapitaal aangehouden, maar 25% stemrechten (unanieme stemming). De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 18,60%.

(**) 49% van het kapitaal aangehouden maar 20% van de stemrechten door een aandeelhoudersovereenkomst. De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 49%

Sinds 2015 is de **Groep Lineas** (met Lineas Goup als moedervenootschap) opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode op geconsolideerde basis met een controlepercentage van 31,12%. In 2019, in toepassing van de "Investment Shareholder Agreement" afgesloten in juni 2015, heeft de andere aandeelhouder zijn call optie uitgeoefend en 21,12% van de aandelen van de NMBS in Lineas Group gekocht. Als gevolg van deze operatie, werden de beslissingsmechanismen binnen de vennootschap gewijzigd en blijkt dat de NMBS geen invloed van betekenis meer heeft. Lineas Group (en haar dochterondernemingen) is geen geassocieerde onderneming meer en de opname volgens vermogensmutatiemethode stopt op de aankoopdatum. De overgebleven deelneming van 10% wordt geboekt als eigen vermogensinstrument in de Overige financiële activa. We verwijzen naar toelichtingen 8.3. *Investeringen in geassocieerde ondernemingen* en 12. *Overige financiële activa*.

Opmerking:

Eurofima, aangehouden voor 9,80% door de NMBS, wordt opgenomen volgens vermogensmutatiemethode in de geconsolideerde rekeningen van de NMBS Groep daar de NMBS er een aanzienlijke invloed op uitoefent krachtens standaard IAS 28 §6.

Toelichting 5 - Immateriële activa

5.1. Immateriële activa

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Goodwill	840.896,43	840.896,43
Immateriële activa - overige - intern gegenereerd	221.256.988,69	215.535.898,60
Immateriële activa - overige - verworven van derden	918.381,09	997.929,49
Netto boekwaarde op	223.016.266,21	217.374.724,52

Waarvan :

EUR	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	222.512.733,74	216.989.412,85
Dochterondernemingen	503.532,47	385.311,67
Netto boekwaarde	223.016.266,21	217.374.724,52

5.1.1. Immateriële activa – goodwill

	Goodwill - integrale consolidatie	Goodwill - overige	Totaal
Per 31 december 2018			
Aanschaffingswaarde	2.094.213,53		2.094.213,53
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-1.253.317,10		-1.253.317,10
Netto boekwaarde per 31 december 2018	840.896,43	0,00	840.896,43
Per 30 juni 2019			
Aanschaffingswaarde	2.094.213,53		2.094.213,53
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-1.253.317,10		-1.253.317,10
Netto boekwaarde per 31 december 2019	840.896,43	0,00	840.896,43

Tijdens de terugkoopoperatie (in 2017) van 50% van de aandelen aangehouden in Publifer door de andere aandeelhouder, heeft de NMBS een goodwill van 840.896,43 M€ gegenereerd. Volgens de standaard IAS 36 dient er minstens jaarlijks een test op bijzondere waardevermindingsverliezen uitgevoerd te worden. De deelneming in Publifer werd per 31 december 2019 gewaardeerd. De test heeft geen aanleiding gegeven tot een bijzonder waardevermindingsverlies, de boekwaarde van Publifer was lager dan de realiseerbare waarde.

5.1.2. Immateriële activa – overige

	Intern gegenereerd			Verworven van derden		
	Software	Overige	Totaal	Software	Overige	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	216.535.116,68	0,00	216.535.116,68	626.457,81	813.008,24	1.439.466,05
Individuele aanschaffingen	15.416.653,64		15.416.653,64	232.650,28		232.650,28
Zelf geproduceerde activa	39.064.528,24		39.064.528,24			0,00
Overdrachten			0,00	-6.398,61	-14.864,00	-21.262,61
Overboekingen naar:						
andere categorie binnen deze rubriek	104.317,86		104.317,86	-104.317,86		-104.317,86
naar/van immateriële en materiële vaste activa	-7.935,37		-7.935,37	135.375,00		135.375,00
overige overboekingen			0,00		15.405,03	15.405,03
Bijzondere w waardeverminderingverliezen	-1.217.022,17		-1.217.022,17			0,00
Afschrijvingen tijdens het boekjaar	-54.359.760,28		-54.359.760,28	-498.454,95	-200.931,45	-699.386,40
Netto boekwaarde per 31 december 2018	215.535.898,60	0,00	215.535.898,60	385.311,67	612.617,82	997.929,49
Netto boekwaarde per 1 januari 2019	215.535.898,60	0,00	215.535.898,60	385.311,67	612.617,82	997.929,49
Individuele aanschaffingen	18.883.509,87		18.883.509,87	65.340,00	155.940,63	221.280,63
Zelf geproduceerde activa	37.713.176,56		37.713.176,56			0,00
Overdrachten			0,00		-18.070,00	-18.070,00
Overboekingen naar:						
activa aangehouden voor verkoop	120.000,00		120.000,00			0,00
naar/van vastgoedbeleggingen			0,00	37.860,00		37.860,00
overige overboekingen			0,00		21.232,25	21.232,25
Bijzondere w waardeverminderingverliezen	-45.000,00		-45.000,00			0,00
Afschrijvingen tijdens het boekjaar	-50.950.596,34		-50.950.596,34	-140.919,83	-200.931,45	-341.851,28
Netto boekwaarde per 31 december 2019	221.256.988,69	0,00	221.256.988,69	347.591,84	570.789,25	918.381,09

De overige overdrachten van immateriële activa per 31 december 2019 (21.232,25 EUR) hebben betrekking op groenestroomcertificaten verkregen door de NMBS in ruil voor de installatie van zonnepanelen. In 2019, 229 groenestroomcertificaten van een boekwaarde van 18.070,00 EUR werden verkocht.

	Intern gegenereerd			Verworven van derden		
	Software	Overige	Totaal	Software	Overige	Totaal
Per 31 december 2018						
Aanschaffingsw aarde	585.851.760,31		585.851.760,31	6.564.121,26	1.806.171,29	8.370.292,55
Geaccumuleerde afschrijvingen	-346.332.635,27		-346.332.635,27	-6.178.809,59	-1.193.553,47	-7.372.363,06
Geaccumuleerde bijzondere w waardeverminderingverliezen	-23.983.226,44		-23.983.226,44			0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2018	215.535.898,60	0,00	215.535.898,60	385.311,67	612.617,82	997.929,49
Per 31 december 2019						
Aanschaffingsw aarde	625.011.612,76		625.011.612,76	6.667.321,26	1.965.274,17	8.632.595,43
Geaccumuleerde afschrijvingen	-397.120.520,95		-397.120.520,95	-6.319.729,42	-1.394.484,92	-7.714.214,34
Geaccumuleerde bijzondere w waardeverminderingverliezen	-6.634.103,12		-6.634.103,12			0,00
Netto boekwaarde per 31 december 2019	221.256.988,69	0,00	221.256.988,69	347.591,84	570.789,25	918.381,09

De NMBS Groep heeft geen immateriële activa met onbepaalde gebruiksduur.

5.1.3. Immateriële activa – financiële leases

	Software	Totaal in financiële lease
Per 31 december 2018		
Aanschaffingsw aarde	1.059.956,16	1.059.956,16
Geaccumuleerde afschrijvingen	-1.059.956,16	-1.059.956,16
Netto boekwaarde per 31 december 2018	0,00	0,00
Per 31 december 2019		
Aanschaffingsw aarde	1.059.956,16	1.059.956,16
Geaccumuleerde afschrijvingen	-1.059.956,16	-1.059.956,16
Netto boekwaarde per 31 december 2019	0,00	0,00

De software aangehouden als financiële leases betreft de dochteronderneming YPTO.

5.1.4. Bijkomende informatie aangaande immateriële activa

Boekwaarde van immateriële activa	31/12/2019	31/12/2018
Verworven dankzij subsidies		
Software - intern gegenereerd	212.613.513,24	205.313.258,20
Totaal	212.613.513,24	205.313.258,20

Op 31 december 2019 is 95,3 % van de immateriële activa van de NMBS Groep gesubsidieerd en betreft uitsluitend de NMBS.

De waarde van de immateriële activa die nog niet klaar zijn voor hun beoogde gebruik, bedraagt 87.031.776,68 EUR waarvan 84.619.520,82 EUR gesubsidieerd per 31 december 2019 (76.698.103,65 EUR waarvan 73.184.092,44 EUR gesubsidieerd per 31 december 2018).

Toelichting 6 - Materiële vaste activa

6.1 Materiële vaste activa

EUR	Terreinen	Gebouwen	Spoorweg- infrastructuur	Rollend spoorweg- materiaal	Installaties en diverse uitrustingen	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	781.709.906,78	955.556.378,10	64.388.444,19	3.745.803.465,07	235.496.210,76	1.252.492.957,29	7.035.447.362,19
Individuele aanschaffingen					1.546.823,33	198.247.955,47	199.794.778,80
Zelf geproduceerde activa						178.750.753,47	178.750.753,47
Financieringskosten						201.701,52	201.701,52
Overdrachten					-46.873,82		-46.873,82
Overboekingen naar:							
activa aangehouden voor verkoop	-2.997.681,65	-513.292,22	-757,69	-389.058,33	-674.676,51	-324.330,63	-4.899.797,03
andere categorie binnen deze rubriek	1.339.819,84	194.316.783,04	11.594.965,21	126.389.439,06	96.617.227,27	-430.258.234,42	0,00
van/naar immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	-3.747.674,59	-9.308.834,66	8.132,48			-2.925.629,73	-15.974.006,50
naar/van Handelsvorderingen en overige debiteuren	3.805.056,91	7.233.945,77			14.734,44	-1.292.173,64	9.761.563,48
overige overboekingen	-139.784,64				527,63		-139.257,01
Bijzondere waardeverminderingverliezen	-649.898,71	-1.916.495,01	-92.439,66	-8.202.398,76	-852.947,96		-11.714.180,10
Afschrijvingen		-52.182.906,05	-4.014.190,56	-254.231.170,20	-35.341.711,47		-345.769.978,28
Overschot	904.470,04	1.150,00			18.908,09		924.528,13
Netto boekwaarde per 31 december 2018	780.224.213,98	1.093.186.728,97	71.884.153,97	3.609.370.276,84	296.778.221,76	1.194.892.999,33	7.046.336.594,85
Netto boekwaarde per 1 januari 2019	780.224.213,98	1.093.186.728,97	71.884.153,97	3.609.370.276,84	296.778.221,76	1.194.892.999,33	7.046.336.594,85
Impact van IFRS 16		5.950.720,90		22.085.516,63	1.989.417,72		30.025.655,25
"Restated" Netto boekwaarde per 1 januari 2019	780.224.213,98	1.099.137.449,87	71.884.153,97	3.631.455.793,47	298.767.639,48	1.194.892.999,33	7.076.362.250,10
Individuele aanschaffingen	349.621,79	1.325.309,55			529.362,38	380.405.495,17	382.609.788,89
Aanschaffingen - financial lease		8.450.980,06			2.604.613,48		11.055.593,54
Zelf geproduceerde activa						131.592.820,82	131.592.820,82
Financieringskosten						218.382,80	218.382,80
Overdrachten	0,00	-1.089.779,03	0,00	0,00	-707.029,58	-42.160,00	-1.838.968,61
Overboekingen naar:							
activa aangehouden voor verkoop	-17.070.966,95	-395.385,13	9.971,83	-1.544.227,83	-241.274,38		-19.241.882,46
andere categorie binnen deze rubriek	1.647.769,67	130.084.613,72	41.029.928,82	134.155.424,12	90.153.096,88	-397.070.833,21	0,00
van/naar immateriële vaste activa en vastgoedbeleggingen	11.068.404,03	-12.064.664,64			0,00	-1.512.802,08	-2.509.062,69
naar/van Handelsvorderingen en overige debiteuren	3.281.729,68				14.212,00	196.171,10	3.492.112,78
overige overboekingen				-1.108.571,29			-1.108.571,29
Terugname van bijzondere waardeverminderingverliezen	20.478.483,78	-3.797.820,71		230.667,82	1.522.077,45		18.433.408,34
Afschrijvingen		-59.920.215,24	-5.370.039,18	-269.659.086,78	-42.561.109,23		-377.510.450,43
Netto boekwaarde per 31 december 2019	799.979.255,98	1.161.730.488,45	107.554.015,44	3.493.529.999,51	350.081.588,48	1.308.680.073,93	7.221.555.421,79

De NMBS Groep past de standaard **IFRS 16** toe sinds 1 januari 2019: alle huur waarvan de looptijd langer is dan 1 jaar en waarvan de onderliggende waarde van het goed hoger is dan 5.000 EUR worden erkend op de IFRS-balans. Op de overgangdatum, 1 januari 2019, heeft de NMBS de retrospectieve methode toegepast: de vergelijkende cijfers werden niet herwerkt, de activa verbonden aan het gebruiksrecht en de financiële schulden werden erkend voor een totaalbedrag van 30.025.655,25 EUR (zie eveneens toelichting 21. Financiële schuld). Vanaf 1 januari 2019 worden de 'right-of-use assets' (geboekt binnen de Materiële vaste activa in de rubrieken van gebouwen, rollend spoorwegmaterieel en installaties en diverse uitrustingen) afgeschreven over de looptijd van het overeenkomstige huurcontract of van de component indien de economische duur van deze korter is.

De tabel hieronder geeft de evolutie weer van de activa in financiële lease geboekt vanaf 1 januari 2019 als gevolg van de toepassing van de standaard IFRS 16:

	Rollend spoorweg- materiaal	Gebouwen	Installaties en diverse uitrustingen	Totaal
Per 01/01/2019	22.085.516,63	5.950.720,90	1.989.417,72	30.025.655,25
Nieuw e lease contracten		8.450.980,06	2.666.862,28	11.117.842,34
Vroegtijdige beëindiging van transacties			-62.248,80	-62.248,80
Afschrijvingen	-5.138.791,02	-2.368.370,67	-1.106.721,82	-8.613.883,51
Per 31/12/2019	16.946.725,61	12.033.330,29	3.487.309,38	32.467.365,28

Op 31 december 2019 hebben de **individuele aanschaffingen (geproduceerde vaste activa inbegrepen)** van 514.202.609,71 EUR hoofdzakelijk betrekking op de NMBS en omvatten, met name, de investeringen in rollend materieel voor 331.400.898,58 EUR, de investeringen in het onthaal (stations en parkings) voor 107.577.273,87 EUR en de investeringen in de werkplaatsen voor 52.219.076,51 EUR.

De **overboekingen** van Gebouwen naar Vastgoedbeleggingen van 12.064.664,64 EUR hebben hoofdzakelijk betrekking op de gebouwen van NMBS, en zijn hoofdzakelijk het gevolg van een wijziging van het percentage van bezetting van gebouwen door derden.

De **bijzondere waardeverminderingverliezen op terreinen** omvatten een netto terugname van bijzondere waardeverminderingverliezen van 14.151.695,92 € als gevolg van een impairment test gerealiseerd in 2019.

Een algemene test op bijzondere waardeverminderingverliezen is elke 3 jaar uitgevoerd. Deze algemene test werd voor de eerste keer uitgevoerd in 2016. In 2019 werd een tweede algemene test op bijzondere waardeverminderingverliezen van terreinen (ingedeeld als Materiële vaste activa en Vastgoedbelegging) uitgevoerd door interne experts van vastgoedwaardering. De analyse heeft betrekking op het volledige patrimonium, met uitsluiting van de terreinen gelegen in de driehoek Brussel-Antwerpen-Gent (getest in 2017), bepaalde terreinen gelegen rond stations en waarvoor er ontwikkelingsprojecten bestaan ("Grote Projecten" getest in 2017 en 2018) en de terreinen rond het station van Vilvoorde die getest werden in 2019 met de hulp van een extern kabinet.

1.807 percelen (ingedeeld als Materiële vaste activa en Vastgoedbelegging) met een oppervlakte van ongeveer 11 miljoen m² en een boekwaarde van 677 miljoen EUR (voorheen bijzondere waardeverminderingverliezen of terugnames op bijzondere waardeverminderingverliezen op 31 december 2019) werden individueel geanalyseerd door de interne vastgoedexperten op basis van de verzamelde informatie zoals de plannen en de interne database en op basis van de typologie van de terreinen (m.a.w. habitat, communautair, industrieel, landbouw en natuur), aangepast met een wegingsfactor (toegankelijkheid, vorm,...) rekening houdend met de toewijzing aan het gewestplan en vooral met het gebruik ervan in het verleden, het mogelijke gebruik en het huidige gebruik van het terrein.

3.550 percelen met een oppervlakte van ongeveer 1,7 miljoen m² en een boekwaarde van 123 miljoen EUR hebben het voorwerp uitgemaakt van systematische controles waarbij de boekwaarde vergeleken wordt met de gemiddelde waarde voor de toewijzing van het perceel.

Indien de marktwaarde van een terrein hoger blijkt te zijn dan de boekwaarde wordt het bijzondere waardeverminderingverlies teruggenomen op voorwaarde dat de boekwaarde niet hoger is dan de geherwaardeerde waarde op 1 januari 2014. De analyse heeft geleid tot een herwaardering naar boven (zonder de waarde op 1 januari 2014 te overschrijden) van bepaalde terreinen voor een bedrag van 56 miljoen EUR evenals naar beneden van andere

terreinen voor een bedrag van 42,0 miljoen EUR, ofwel een netto terugname van 14,2 miljoen EUR. De (terugnages) bijzondere waardevermindingsverliezen werden vastgesteld hoofdzakelijk als gevolg van verduidelijkingen en verfijningen van de methodologieën gebruikt in 2019 ten opzichte van deze gebruikt in 2016, dankzij onder andere nieuwe informaticamiddelen en human resources en een groter aantal terreinen in detail geanalyseerd in 2019 ten opzichte van 2016.

EUR	Terreinen	Gebouwen	Spoorweg- infrastructuur	Rollend spoorweg- materiaal	Installaties en diverse uitrustingen	Vaste activa in aanbouw	Totaal
Per 31 december 2018							
Aanschaffingswaarde	866.392.085,71	1.912.375.006,30	179.066.404,17	6.721.655.919,88	701.853.275,75	1.194.892.999,33	11.576.235.691,14
Geaccumuleerde afschrijvingen		-809.618.966,83	-90.896.327,11	-3.097.928.735,61	-397.412.357,87		-4.395.856.387,42
Geaccumuleerde bijzondere w aarvermindingsverliezen	-86.167.871,73	-9.569.310,50	-16.285.923,09	-14.356.907,43	-7.662.696,12		-134.042.708,87
Netto boekwaarde per 31 december 2018	780.224.213,98	1.093.186.728,97	71.884.153,97	3.609.370.276,84	296.778.221,76	1.194.892.999,33	7.046.336.594,85
Per 31 december 2019							
Aanschaffingswaarde	862.759.335,36	2.052.176.849,24	220.057.474,71	6.835.442.822,85	767.880.734,01	1.308.680.073,93	12.046.997.290,10
Geaccumuleerde afschrijvingen	-62.780.079,38	-876.259.437,22	-96.225.685,40	-3.329.489.054,12	-413.315.467,90		-4.778.069.724,02
Geaccumuleerde bijzondere w aarvermindingsverliezen		-14.186.923,57	-16.277.773,87	-12.423.769,22	-4.483.677,63		-47.372.144,29
Netto boekwaarde per 31 december 2019	799.979.255,98	1.161.730.488,45	107.554.015,44	3.493.529.999,51	350.081.588,48	1.308.680.073,93	7.221.555.421,79

Waarvan :

	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	7.194.680.041,73	7.024.094.037,07
Dochterondernemingen	26.875.380,06	22.242.557,78
Netto boekwaarde	7.221.555.421,79	7.046.336.594,85

Op 31 december 2019 vertegenwoordigt de NMBS 99,6 % van de totale materiële vaste activa van de NMBS Groep.

Het activeringspercentage dat is toegepast bij het bepalen van het bedrag van de financieringskosten dat voor activering als materiële vaste activa in aanmerking komt, bedraagt 2,05 % in het jaar 2019 en 2,11% in het jaar 2018.

6.2 Materiële vaste activa: 'Right-of-use assets'

De NMBS Groep heeft de volgende materiële vaste activa, opgenomen in het totaal van de materiële vaste activa, in het kader van financiële leaseovereenkomsten:

EUR	Gebouwen	Installaties en diverse uitrustingen	Rollend spoorweg- materiaal	Totaal
Per 31 december 2018				
Aanschaffingswaarde	15.502.546,24	5.558.753,63	0,00	21.061.299,87
Geaccumuleerde afschrijvingen	-2.316.940,84	-1.161.614,46	0,00	-3.478.555,30
Geaccumuleerde bijzondere w aarvermindingsverliezen	-5.959.691,46		0,00	-5.959.691,46
Netto boekwaarde per 31 december 2018	7.225.913,94	4.397.139,17	0,00	11.623.053,11
Per 31 december 2019				
Aanschaffingswaarde	29.876.977,20	10.138.433,45	22.085.516,63	62.100.927,28
Geaccumuleerde afschrijvingen	-4.895.611,08	-2.781.641,60	-5.138.791,02	-12.816.043,70
Geaccumuleerde bijzondere w aarvermindingsverliezen	-5.959.691,46		0,00	-5.959.691,46
Netto boekwaarde per 31 december 2019	19.021.674,66	7.356.791,85	16.946.725,61	43.325.192,12

Een totaal van 43.325.192,12 EUR waarvan hoofdzakelijk 32.467.365,28 EUR ten gevolge van de toepassing van de standaard IFRS 16 vanaf 1 januari 2019 (huurcontract van rollend materieel, huurcontracten van gebouwen, van bedrijfswagens, van andere activa en sinds november 2019 een huurcontract van reclameborden met een looptijd van 5 jaar). Het resterende bedrag heeft betrekking op financiële leaseovereenkomsten in toepassing van de oude standaard IAS 17 (voornamelijk erfpachtovereenkomsten voor gebouwen met een oorspronkelijke looptijd van 20 tot 93 jaar en een contract van reclamepanelen met een oorspronkelijke looptijd van 3 jaar). We verwijzen naar toelichting 21.2 Financiële schulden.

6.3 Bijkomende informatie aangaande materiële vaste activa

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2019	31/12/2018
Waarvan de eigendom als zakelijk onderpand werd gegeven voor schulden	1.956.386.153,45	1.972.668.151,50
Totaal	1.956.386.153,45	1.972.668.151,50

De materiële vaste activa gegeven als zakelijk onderpand voor schulden worden aangehouden door de NMBS. Ze omvatten hoofdzakelijk rollend materieel (1.907.998.196,36 EUR in 2019 en 1.923.422.430,25 EUR in 2018) en in mindere mate de administratieve gebouwen (48.387.957,09 EUR in 2019 en 49.245.721,25 EUR in 2018).

Boekwaarde materiële vaste activa	31/12/2019	31/12/2018
Verworven via overheidssubsidies		
Terreinen	44.077.508,57	42.812.426,24
Gebouwen	1.073.289.240,31	1.017.896.699,12
Spoorweginfrastructuur	98.177.618,30	62.309.099,24
Rollend spoorwegmateriaal	3.207.731.332,21	3.313.901.898,59
Installaties en diverse uitrustingen	308.103.205,06	252.370.030,79
Vaste activa in aanbouw	1.289.401.321,96	1.175.733.949,17
Totaal	6.020.780.226,41	5.865.024.103,15

Op 31 december 2019 zijn 83,4 % (83,2 % in 2018) van de materiële vaste activa gesubsidieerd en betreffen uitsluitend de NMBS.

Toelichting 7 - Vastgoedbeleggingen

7.1 Vastgoedbeleggingen

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	323.365.378,10	108.106.351,97	431.471.730,07
Aanschaffingen		1.480.679,37	1.480.679,37
Zelf geproduceerde activa		5.289,00	5.289,00
Overdrachten	-34.043,84		-34.043,84
Overboekingen :			
naar activa aangehouden voor verkoop	-917.890,05	-536.954,53	-1.454.844,58
naar/van materiële en immateriële vaste activa	3.820.224,59	12.026.342,28	15.846.566,87
naar/van handelsvorderingen en overige debiteuren	12.004.052,51	18.970.351,18	30.974.403,69
Bijzondere waardevermindingsverliezen	-3.533.829,94		-3.533.829,94
Afschrijvingen tijdens de periode		-10.449.890,65	-10.449.890,65
Overschot	323.857,22		323.857,22
Netto boekwaarde per 31 december 2018	335.027.748,59	129.602.168,62	464.629.917,21
Netto boekwaarde per 1 januari 2019	335.027.748,59	129.602.168,62	464.629.917,21
Aanschaffingen	34.819,48	1.953.152,28	1.987.971,76
Zelf geproduceerde activa		9.046,60	9.046,60
Overdrachten			0,00
Overboekingen :			
naar activa aangehouden voor verkoop	-6.749.611,53	-3.595.951,26	-10.345.562,79
naar/van materiële en immateriële vaste activa	-10.713.190,28	13.184.392,97	2.471.202,69
naar/van handelsvorderingen en overige debiteuren			0,00
Bijzondere waardevermindingsverliezen	-9.681.338,94		-9.681.338,94
Afschrijvingen tijdens de periode		-9.099.813,15	-9.099.813,15
Netto boekwaarde per 31 december 2019	307.918.427,32	132.052.996,06	439.971.423,38

In 2019 hebben de **overboekingen** van 13.184.392,97 EUR afkomstig van materiële vaste activa bijna uitsluitend betrekking op de NMBS en zijn het gevolg van een analyse op basis van de bezettingsgraad voor het gebruik van eigen gebouwen op 31 december 2019 (zie Toelichting 6.1 Materiële vaste activa).

De **bijzondere waardevermindingsverliezen** van 9.681.338,94 EUR geboekt in 2019 zijn onder meer het gevolg van de algemene test op bijzondere waardevermindingsverliezen op terreinen voor een tweede keer uitgevoerd in 2019. Deze test heeft betrekking op de terreinen opgenomen in de Materiële vaste activa en in de Vastgoedbeleggingen en werd gerealiseerd door de interne specialisten inzake vastgoedwaardering. We verwijzen naar toelichting 6. Materiële vaste activa voor meer details.

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Per 31 december 2018			
Aanschaffingswaarde	389.057.785,89	285.556.963,00	674.614.748,89
Geaccumuleerde afschrijvingen		-154.754.949,01	-154.754.949,01
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-54.030.037,30	-1.199.845,37	-55.229.882,67
Netto boekwaarde per 31 december 2018	335.027.748,59	129.602.168,62	464.629.917,21
Per 31 december 2019			
Aanschaffingswaarde	367.887.552,04	289.281.431,89	657.168.983,93
Geaccumuleerde afschrijvingen		-156.354.556,45	-156.354.556,45
Geaccumuleerde bijzondere waardevermindingsverliezen	-59.969.124,72	-873.879,38	-60.843.004,10
Netto boekwaarde per 31 december 2019	307.918.427,32	132.052.996,06	439.971.423,38

Op 31 december 2019 worden 99,8 % van de vastgoedbeleggingen aangehouden door de NMBS (439.307.748,89 EUR op een totaal van 439.971.423,38 EUR).

7.2 Bijkomende informatie aangaande vastgoedbeleggingen

Er zijn geen vastgoedbeleggingen waarvan het eigendom als zakelijk onderpand voor de schulden gegeven worden.

Boekhoudwaarde van de vastgoedbeleggingen	31/12/2019	31/12/2018
Verworven via overheidssubsidies		
Terreinen	1.184.569,39	1.104.928,38
Gebouwen	102.761.421,37	94.813.608,11
Totaal	103.945.990,76	95.918.536,49

Op 31 december 2019 zijn 23,6 % van de vastgoedbeleggingen gesubsidieerd en betreffen uitsluitend de NMBS.

De huurinkomsten en operationele kosten geboekt in het resultaat van de NMBS Groep zijn de volgende:

Opgenomen in het resultaat van de verslagperiode	31/12/2019	31/12/2018
Huurinkomsten	21.998.664,54	21.022.152,74
Direct toewijsbare operationele kosten aan:	9.771.390,11	14.192.462,66

De vastgoedbeleggingen van de NMBS Groep bevatten terreinen en gebouwen die volledig of gedeeltelijk verhuurd zijn in het raam van operationele leaseovereenkomsten:

	31/12/2019			31/12/2018		
	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal	Terreinen	Gebouwen en uitrustingen van terreinen	Totaal
Aanschaffingskosten	229.664.502,67	259.475.001,06	489.139.503,73	208.099.388,62	220.025.571,15	428.124.959,77
Geaccumuleerde afschrijvingen per 1 januari	-27.065.117,64	-128.926.836,21	-155.991.953,85	-22.069.308,72	-114.971.612,24	-137.040.920,96
Afschrijvingen tijdens het boekjaar		-11.762.956,60	-11.762.956,60		-7.637.729,84	-7.637.729,84
Netto boekwaarde per 30 juni	202.599.385,03	118.785.208,25	321.384.593,28	186.030.079,90	97.416.229,07	283.446.308,97

Reële waarde van vastgoedbeleggingen

De reële waarde van de terreinen (als aanvullende informatie) werd bepaald volgens twee belangrijke methoden. De terreinen rondom de stations en waarvoor er ontwikkelingsprojecten bestaan werden gewaardeerd ofwel op basis van een vergelijkbare marktwaarden ofwel op basis van de toekomstige geschatte verdisconteerde kasstromen, rekening houdend met het meest voordelige gebruik van de terreinen en rekening houdend met realistische en voorzichtige hypothesen wat betreft hun mogelijke bestemming. De overige terreinen werden gewaardeerd op basis van vergelijkbare marktwaarden, met andere woorden op basis van recente gerealiseerde transacties met derden. Indien de aard van de terreinen dit rechtvaardigde, werden aanpassingen uitgevoerd om het specifiek karakter van de terreinen, gebruikt voor spoorwegactiviteiten, te vatten. Met dit specifiek karakter werd niet noodzakelijk rekening gehouden in de marktprijzen afgeleid van meer algemene transacties. De uitgevoerde waarderingen zijn waarderingen van niveau 2 (gebaseerd op waarneembare marktgegevens met betrekking tot het actief) of niveau 3 (gebaseerd op niet waarneembare gegevens met betrekking tot het actief).

De reële waarde van het vastgoed wordt bepaald op basis van de jaarlijkse netto huurinkomsten [op dewelke een interestvoet van toepassing is] voor wat betreft de bezette (verhuurde) gebouwen, en op basis van het gemiddelde van de verkoopprijzen minus verkoopkosten van de afgelopen 5 jaren voor wat betreft de niet bezette (verhuurde) gebouwen.

EUR	Terreinen	Gebouwen	Totaal
Reële waarde per 31 december 2018	335.027.748,59	626.628.921,41	961.656.670,00
Reële waarde per 31 december 2019	313.162.038,12	617.095.379,19	930.257.417,31

Toelichting 8 - Investerings opgenomen volgens vermogensmutatiemethode

8.1 Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode

EUR		31/12/2019	31/12/2018	
	Toelichting			
	Investerings in joint ventures	8.2	7.741.289,22	5.848.055,52
	Investerings in geassocieerde ondernemingen	8.3	391.533.795,99	403.154.848,94
	Netto boekwaarde	399.275.085,21	409.002.904,46	

8.2 Investerings in joint-ventures

De investeringen in joint ventures op 31 december 2019 zijn als volgt:

Naam	Quotum in het stemrecht in %		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer	Activiteit
	31.12.2019	31.12.2018			
Belgian Mobility Card (*)	25,00	25,00	Brussel	BE 0822.658.483	Beheerder van vervoersbewijzen
BeNe Rail International	50,00	50,00	Brussel	BE 0479.863.354	ICT (distributeur internationale vervoersbewijzen)
K. EUR Development	50,00	50,00	Antwerpen	BE 0651.617.195	Projecten/studies onroerende goederen
Thalys International	30,00	30,00	Brussel	BE 0455.370.557	Internationaal transport

(*) 18,60% van het kapitaal aangehouden, maar 25% stemrechten (unanieme stemming). De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 18,60%.

De tabel hieronder detailleert de bewegingen in de investeringen in joint ventures:

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Netto boekwaarde aan het begin van de periode	5.848.055,52	5.614.940,36
Wijzigingen van de consolidatiekring:		
toegetreden tot de consolidatiekring		62.419,18
Betaalde dividenden	-878.268,29	
Aandeel in het netto-resultaat van ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	2.771.501,96	170.696,01
af rondingen	0,03	-0,03
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	7.741.289,22	5.848.055,52

In 2019, werden de dividenden van 878.268,29 EUR door Thalys International betaald.

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en in het resultaat van de joint ventures op 31 december 2019 is:

	31/12/2019				Total
	BeNe RI	K.EUR Development	Belgian Mobility Card	Thalys International	
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Vlottende activa	14.016.521,56	195.513.706,56	2.176.367,74	3.989.281,95	215.695.877,81
Vaste activa	4.464.823,24		248.405,42	190.144,37	4.903.373,03
Kortlopende verplichtingen	-4.681.315,40	-195.042.099,46	-252.138,04	-3.508.223,53	-203.483.776,43
Netto actief	13.800.029,40	471.607,10	2.172.635,12	671.202,79	17.115.474,41
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	6.900.014,70	235.803,55	404.110,13	201.360,84	7.741.289,22
WAARVAN:					
Aanvullende informatie (IFRS 12)					
Geldmiddelen en kasequivalenten	6.352.224,60	501.726,48	2.091.747,76	2.464.213,50	11.409.912,34
kortlopende financiële verplichtingen					0,00
Langlopende financiële verplichtingen					0,00
Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Opbrengsten	36.155.917,10		1.153.242,98	14.317.054,87	51.626.214,95
Kosten	-30.801.686,35	-4.721,92	-1.156.809,08	-13.992.352,08	-45.955.569,43
Netto-resultaat	5.354.230,75	-4.721,92	-3.566,10	324.702,79	5.670.645,52
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	2.677.115,38	-2.360,96	-663,29	97.410,84	2.771.501,96
Niet-gerealiseerd resultaat					0,00
WAARVAN:					
Aanvullende informatie (IFRS 12)					
Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere w aardeverminderingen	1.679.837,30		103.276,32		1.783.113,62
Financiële opbrengsten	405,67		8,34	0,94	414,95
Financiële kosten	53.566,37	288,55	292,01	13.347,05	67.493,98
Belastingen op het netto-resultaat	2.030.000,00			248.633,32	2.278.633,32

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans en in het resultaat van de joint ventures op 31 december 2018 is:

	31/12/2018				Total
	BeNe RI	KEUR Development	Belgian Mobility Card	Thalys International	
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Vlottende activa	12.463.631,21	153.896.382,48	2.131.760,92	6.530.438,34	175.022.212,95
Vaste activa	3.826.405,95	0,00	284.281,74	192.661,70	4.303.349,39
Kortlopende verplichtingen	-7.844.238,50	-153.420.053,46	-239.841,44	-3.449.039,13	-164.953.172,53
Netto actief	8.445.798,66	476.329,02	2.176.201,22	3.274.060,91	14.372.389,81
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	4.222.899,33	238.164,51	404.773,43	982.218,27	5.848.055,52
WAARVAN:					
Aanvullende informatie (IFRS 12)					
Geldmiddelen en kasequivalenten	6.542.654,30	3.899.543,52	1.944.958,51	4.900.931,53	17.288.087,86
kortlopende financiële verplichtingen					0,00
Langlopende financiële verplichtingen					0,00
Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Opbrengsten	26.076.612,80	0,00	1.638.175,18	14.166.984,66	41.881.772,64
Kosten	-25.997.159,19	-6.091,99	-1.399.671,71	-13.868.139,47	-41.271.062,36
Netto-resultaat	79.453,61	-6.091,99	238.503,47	298.845,19	610.710,28
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	39.726,80	-3.046,00	44.361,65	89.653,56	170.696,01
Niet-gerealiseerd resultaat					0,00
WAARVAN:					
Aanvullende informatie (IFRS 12)					
Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	2.220.775,73		103.047,20	12.791,61	2.336.614,54
Financiële opbrengsten	152,09			95,38	247,47
Financiële kosten	9.114,56	270,84	180,21	12.274,18	21.839,79
Belastingen op het netto-resultaat			103.504,83	238.926,28	342.431,11

8.3 Investerings in geassocieerde ondernemingen

Naam	Quotum in het stemrecht in % op		Situering van de maatschappelijke zetel	Ondernemings- of BTW-nummer	Activiteit
	31.12.2019	31.12.2018			
Eurofima Joint-Stock Cie (Zwitsers recht)	9,80	9,80	Bâle	-	Financieringen van rollend materieel
Hasselt stationsomgeving	50,00	50,00	Hasselt	BE 0862.570.223	Projecten/studies rond station Hasselt
HR Rail	(*) 20,00	20,00	Brussel	BE 0541.691.352	Beheer van personeel
Lineas Group	-	31,12	Brussel	BE0822.966.806	Fret
Optimobil Belgium	24,01	24,01	Brussel	BE 0471.868.277	Autoverhuur
Railteam (Nederlands recht)	10,00	10,00	Amsterdam	NL 818547182B01	Alliantie van Europese hogesnelheidsoperatoren
Terminal Athus	25,42	25,42	Athus	BE 0419.149.074	Logistieke activiteiten
THI Factory	40,00	40,00	Brussel	BE 0541.696.005	Internationaal transport

(*) HR Rail : 49 % aangehouden van het kapitaal maar door aandeelhoudersovereenkomst 20 % van de stemrechten. De vermogensmutatiemethode houdt rekening met het deelnemingspercentage van 49%.

De tabel hieronder detailleert de bewegingen van de deelnemingen in de geassocieerde ondernemingen:

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Netto boekwaarde aan het begin van de periode	403.154.848,94	374.861.403,78
Wijzigingen van de consolidatiekring		
Uit de consolidatiekring	-16.079.841,35	
Betaalde dividenden	-16.571.318,80	-788.716,94
Aandeel in het netto-resultaat van ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	22.663.613,15	26.614.764,42
Aandeel in de niet-gerealiseerde resultaten van ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	-1.633.505,98	-37.700,32
Overige wijzigingen:		
overgeboekt naar vaste activa aangehouden voor verkoop		2.687.107,99
overige wijzigingen		-182.010,00
afrodingen	0,03	0,01
Netto boekwaarde aan het einde van de periode	391.533.795,99	403.154.848,94

In 2019, als gevolg van de aankoop door de andere aandeelhouder van 21,12% van de aandelen in Lineas Group en als gevolg van de wijziging in de beslissingsmechanismen die hieruit voortvloeit binnen de vennootschap, is Lineas Group geen geassocieerde onderneming meer. De opname volgens vermogensmutatiemethode van de onderneming (en haar dochterondernemingen) stopt vanaf de aankoopdatum (-16.079.841,35 EUR). De overgebleven deelneming van 10% werd overgeboekt naar de Overige financiële activa. We verwijzen naar toelichting 12. Overige financiële activa.

In 2019, werden er dividenden uitgekeerd door THI Factory (15.611.450,32 EUR), door Eurofima (898.868,48 EUR) en door Terminal Athus (61.000 EUR).

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans et het resultaat van de geassocieerde ondernemingen op 31 december 2019 is:

	31/12/2019				
	HR Rail	THI Factory	Eurofima	Andere geassocieerde ondernemingen	Totaal
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode					
Vlottende activa	402.826.498,03	196.476.897,24	12.100.010.000,00	18.653.981,76	12.717.967.377,03
Vaste activa	23.817.333,85	609.240.887,04	4.026.512.378,16	2.281.395,88	4.661.851.994,93
Kortlopende verplichtingen	-360.402.769,21	-125.466.247,42	-14.246.813.378,17	-3.910.376,88	-14.736.592.771,68
Langlopende verplichtingen	-44.558.403,78	-12.668.455,39	-627.751.000,00	-508.717,24	-685.486.576,41
Netto actief	21.682.658,89	667.583.081,47	1.251.957.999,99	16.516.283,52	1.957.740.023,87
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	10.624.502,86	267.033.232,59	109.410.452,62	4.465.607,93	391.533.795,99

(*)

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kasequivalenten	143.419.548,79	119.852.623,59	1.864.572.000,00	11.616.312,34	2.139.460.484,72
Financiële verplichtingen kortlopend	69.713.571,94	1.685.000,00	13.297.003.000,00	77.581,21	13.368.479.153,15
Financiële verplichtingen langlopend		6.721.000,00		399.699,57	7.120.699,57

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten	2.021.934.053,42	549.132.995,56	482.296.000,00	28.816.561,86	3.082.179.610,84
Kosten	-2.021.240.400,91	-499.205.369,40	-459.559.000,00	-27.126.097,95	-3.007.130.868,26
Netto-resultaat	693.652,51	49.927.626,16	22.737.000,00	1.690.463,91	75.048.742,58
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	339.889,73	19.971.050,46	2.228.226,00	587.686,41	22.663.613,15

Niet-gerealiseerd resultaat

	-3.664.285,67		1.653.000,00		-2.011.285,67

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	6.785.538,38	41.717.846,58	76.000,00	904.623,70	49.484.008,66
Financiële opbrengsten	5.816.473,04	2.787,63	467.204.000,00	73.038,45	473.096.299,12
Financiële kosten	800.855,17	757.609,62	448.578.000,00	24.348,86	450.160.813,65
Belastingen op het netto-resultaat	565.048,90	23.861.518,83		1.006.372,93	25.432.940,66

(*) Het netto actief van Eurofima opgenomen in de tabel hierboven is niet representatief. Op 1 oktober 2019 heeft Eurofima haar functionele valuta en haar presentatie van CHF naar EUR gewijzigd. In de geconsolideerde jaarrekening van de NMBS Groep werd Eurofima altijd geconsolideerd in EUR. Deze keuze heeft dus geen enkele impact op de rekeningen van de NMBS Groep.

Het aandeel van de NMBS Groep in de balans et het resultaat van de geassocieerde ondernemingen op 31 december 2018 is:

	31/12/2018					
	Lineas Group (ex B Logistics)	HR Rail	THI Factory	Eurofima	Andere geassocieerde ondernemingen	Totaal
Balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode						
Viottende activa	159.670.972,91	369.055.288,44	172.236.867,69	1.953.395.549,04	16.398.005,19	2.670.756.683,27
Vaste activa	329.614.848,51	31.268.721,16	609.761.705,04	13.911.159.712,19	2.295.741,85	14.884.100.728,75
Kortlopende verplichtingen	-153.692.387,66	-329.349.930,79	-120.472.285,13	-114.016.738,45	-3.668.930,01	-721.200.272,04
Langlopende verplichtingen	-118.910.909,94	-46.320.786,76	-4.842.206,50	-14.571.211.759,29	-700.474,56	-14.741.986.137,05
Netto actief	(*) 216.682.523,82	24.653.292,05	656.684.081,10	1.179.326.763,49	14.324.342,47	2.091.671.002,93
Aandeel in de balans van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	67.441.431,74	12.080.113,10	262.673.632,44	107.919.101,10	3.938.921,53	454.053.199,91

(*) De Groep B-Logistics werd geëvalueerd aan reële waarde op 7 oktober 2015, datum van het verlies van de controle. Het aandeel in het netto-activa van de Groep B-Logistics is dus niet representatief.

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Geldmiddelen en kasequivalenten	22.243.815,02	130.470.195,34	82.622.827,96	1.941.889.787,32	8.328.489,32	2.185.555.114,96
Financiële verplichtingen kortlopend	7.918.460,97	63.888.364,77			76.813,08	71.883.638,82
Financiële verplichtingen langlopend	105.608.523,16			13.945.239.642,55	477.280,78	14.051.325.446,49

Resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode

Opbrengsten	527.285.478,23	1.999.938.225,07	518.395.646,44	559.960.621,97	26.620.626,26	3.632.200.597,97
Kosten	-518.755.127,30	-1.999.153.316,55	-463.891.742,57	-548.184.813,71	-24.129.760,44	-3.554.114.760,57
Netto-resultaat	8.530.350,93	784.908,52	54.503.903,87	11.775.808,26	2.490.865,82	78.085.837,40
Aandeel in het resultaat van investeringen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode	2.654.645,21	384.605,17	21.801.561,55	1.154.029,16	619.923,33	26.614.764,42

Niet-gerealiseerd resultaat

		105.848,89		-1.233.685,20		-1.127.836,31

WAARVAN:

Aanvullende informatie (IFRS 12)

Toevoegingen aan afschrijvingen en bijzondere w aardeverminderingen	38.247.536,14	8.845.923,02	36.064.479,17	216.436,00	794.093,41	84.168.467,74
Financiële opbrengsten	108.567,55	7.529.173,67	68.894,46	550.269.483,63	61.756,58	558.037.875,89
Financiële kosten	4.714.725,09	703.653,22	368.041,07	536.995.030,88	14.762,99	542.796.213,25
Belastingen op het netto-resultaat	-179.181,18	839.947,87	26.107.564,85		884.823,56	27.653.155,10

Toelichting 9 - Handelsvorderingen en overige debiteuren

9.1. Handelsvorderingen en overige debiteuren

Toelichting	31/12/2019			31/12/2018		
	Bruto waarde	Waardeverminderingen	Netto waarde	Bruto waarde	Waardeverminderingen	Netto waarde
Op lange termijn						
Handelsvorderingen	702.390,97	0,00	702.390,97	702.390,97	0,00	702.390,97
Vorderingen op de overheid 35						0,00
Vorderingen uit onderhanden projecten in opdracht van derden 10			0,00			0,00
Créances sur parties liées			0,00			0,00
Overige handelsvorderingen	702.390,97		702.390,97	702.390,97		702.390,97
Overige vorderingen	667.877.212,79	-22.282,38	667.854.930,41	718.418.111,72	-36.123,52	718.381.988,20
Vorderingen op de overheid 35	577.762.673,84		577.762.673,84	615.498.757,69		615.498.757,69
Over te dragen kosten	14.020,85		14.020,85	4.580,83		4.580,83
Verkregen opbrengsten	-29.302,84		-29.302,84	-118.742,62		-118.742,62
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten 9.3	86.391.135,64	-22.282,38	86.368.853,26	94.700.679,16	-36.123,52	94.664.555,64
Overige vorderingen	3.738.685,30		3.738.685,30	8.332.836,66		8.332.836,66
Totaal gedeelte op lange termijn	668.579.603,76	-22.282,38	668.557.321,38	719.120.502,69	-36.123,52	719.084.379,17
Op korte termijn						
Handelsvorderingen	675.871.426,32	-11.828.007,85	664.043.418,47	669.174.499,14	-12.374.354,90	656.800.144,24
Vorderingen uit onderhanden projecten in opdracht van derden 10	4.322.567,14		4.322.567,14	3.371.481,90		3.371.481,90
Vorderingen op de overheid 35	481.828.809,42		481.828.809,42	478.850.084,09		478.850.084,09
Overige handelsvorderingen	189.720.049,76	-11.828.007,85	177.892.041,91	186.952.933,15	-12.374.354,90	174.578.578,25
Overige vorderingen	781.013.770,69	-3.990.858,74	777.022.911,95	683.614.990,77	-3.023.323,13	680.591.667,64
Vorderingen op de overheid 35	103.772.893,40		103.772.893,40	106.433.796,89		106.433.796,89
Over te dragen kosten	125.756.028,93		125.756.028,93	125.471.921,21		125.471.921,21
Verkregen opbrengsten	20.582.112,86		20.582.112,86	16.473.138,98		16.473.138,98
Vorderingen uit financiële leaseovereenkomsten 9.3	5.282.648,15		5.282.648,15	5.103.207,46		5.103.207,46
Overige vorderingen	525.620.087,35	-3.990.858,74	521.629.228,61	430.132.926,23	-3.023.323,13	427.109.603,10
Totaal gedeelte op korte termijn	1.456.885.197,01	-15.818.866,59	1.441.066.330,42	1.352.789.489,91	-15.397.678,03	1.337.391.811,88

waarvan:

	31/12/2019	31/12/2018
Op lange termijn		
NMBS	668.549.601,80	719.076.659,59
Andere dochterondernemingen	7.719,58	7.719,58
Netto boekwaarde	668.557.321,38	719.084.379,17
Op korte termijn		
NMBS	1.427.644.948,77	1.323.282.205,61
Andere dochterondernemingen	13.421.381,65	14.109.606,27
Netto boekwaarde	1.441.066.330,42	1.337.391.811,88

De rubriek handelsvorderingen en overige debiteuren omvat op 31 december 2019 met name de vorderingen op de publieke overheden voor 1.163.364.376,66 EUR (2018: 1.200.782.638,67 EUR) waarvan 1.162.963.712,07 EUR (2018 : 1.200.387.618,67 EUR) betrekking heeft op de NMBS. Bij NMBS, gaat het hoofdzakelijk om vorderingen op de Staat en de Gewesten betreffende de te ontvangen subsidies in het kader van:

- het beheerscontract: 481.428.144,83 EUR vorderingen voor exploitatiesubsidies en 37.380.000,00 EUR als vorderingen voor investeringssubsidies.
- de bijzondere financieringscontracten van investeringen voor 590.933.055,85 EUR waaronder RER materiaal : 360.485.232,51 EUR ; HLR 18: 101.681.845,48 EUR ; Desiro : 81.698.178,12EUR ; Te Kort TGV : 47.067.799,74 EUR.

- de prioritaire gewestelijke projecten: station van Bergen: 19.256.936,21 EUR en SPV LLN : 21.685.640,50 EUR. Gezien het feit dat het bestuursorgaan oordeelt dat de subsidies in het kader van de contracten van SPV LLN een vrijwel zeker karakter hebben, boekt de NMBS Groep de vorderingen alsook de kapitaalsubsidies hieraan verbonden op de balans.
- Andere publieke interventies andere dan van de staat: 10.538.757,32 EUR.

Deze rubriek omvat eveneens de andere kortlopende vorderingen van de NMBS voor een bedrag van 373.797.202,00 EUR (2018: 313.867.049,29 EUR) met betrekking tot de waarborgen betaald in contanten in het kader van de Credit Support Annex (CSA) met financiële instellingen.

9.2. Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren

De nominale waarde van de handelsvorderingen en overige debiteuren die het voorwerp zijn van waardeverminderingen, bedraagt 15.841.148,97 EUR (15.433.801,55 EUR) per 31 december 2019 (2018). De tabel hierna geeft de bewegingen van de waardeverminderingen op deze vorderingen weer.

	31/12/2019	31/12/2018
Toelichtingen		
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op lange termijn		
Per 1 januari	-36.123,52	0,00
Impact op 01/01/2018 van de eerste toepassing IFRS 9		-18.467,18
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-17.656,34
Terugname van waardeverminderingen	27	13.841,14
Per 31 december	-22.282,38	-36.123,52

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren op korte termijn		
Per 1 januari	-15.397.678,03	-8.506.563,26
Impact op 01/01/2018 van de eerste toepassing IFRS 9		-4.473.506,83
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-11.795.559,72
Besteding van niet recupereerbare afgeboekte waardeverminderingen op vorderingen		1.350.629,76
Terugname van waardeverminderingen	27	7.521.099,93
Andere bewegingen		506.222,09
Per 31 december	-15.818.866,59	-15.397.678,03

De blootstelling van de NMBS Groep aan het kredietrisico en het wisselkoersrisico m.b.t. de handelsvorderingen en overige debiteuren, met uitzondering van de onderhanden projecten in opdracht van derden en de over te dragen kosten, is beschreven in toelichting 2.

9.3. Leasevorderingen

	Op minder dan één jaar	Op meer dan één jaar en minder dan vijf jaar	Meer dan vijf jaar	Totaal
Netto investeringen per 31/12/2018				
Toekomstige minimum betalingen	8.473.835,85	33.895.343,42	104.942.987,91	147.312.167,18
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.370.628,39	-12.592.870,75	-31.580.904,94	-47.544.404,08
Totaal	5.103.207,46	21.302.472,67	73.362.082,97	99.767.763,10
Netto investeringen per 31/12/2019				
Toekomstige minimum betalingen	8.473.835,85	33.895.343,42	93.197.549,11	135.566.728,38
Niet verkregen financiële opbrengsten	-3.191.187,70	-11.772.292,65	-28.951.746,62	-43.915.226,97
Totaal	5.282.648,15	22.123.050,77	64.245.802,49	91.651.501,41

De leasevorderingen van 91.651.501,41 EUR op 31 december 2019 hebben betrekking op NMBS en omvatten de contracten met Lineas Group, evenals de erfpachtovereenkomsten van 99 jaar met derden m.b.t. terreinen en gebouwen. De niet-gegarandeerde restwaarden die aan de NMBS zijn toe te schrijven onder de noemer financiële leases bedroegen per 31 december 2019 (2018) 1.343.804,81 EUR (4.615.407,76 EUR)

De Interestopbrengsten uit leasevorderingen geboekt per 31 december 2019 bedragen 3.625.393,92 EUR. Zie ook toelichting 29.1. *Financiële opbrengsten*.

Toelichting 10 – Activa en passiva voortvloeiende uit contracten met klanten

EUR		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
	Brutobedrag verschuldigd door opdrachtgevers voor onderhanden projecten in opdracht van derden	9 4.322.567,14	3.371.481,90
	Ontvangen vooruitbetalingen voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23 18.124.124,43	35.229.191,23

De opbrengsten en kosten uit hoofde van onderhanden projecten in opdracht van derden dienen respectievelijk te worden opgenomen als opbrengsten en kosten naar rato van het stadium van voltooiing. In het geval van een negatieve marge, dient een last opgenomen te worden ten belope van de totale verwachte verliezen. De mate waarin prestaties zijn verricht wordt bepaald op basis van de tot dat moment in het kader van de verrichte prestaties gemaakte kosten in verhouding tot de totale geschatte kosten van het project.

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van derden waarvan de opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, de tussentijdse facturatie overschrijdt, is in de financiële staten aan actiefzijde opgenomen onder de kortlopende handelsvorderingen:

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Cumul van: Opgelopen kosten		90.663.878,99	79.175.520,95
Opgenomen w insten / verliezen		507.491,74	361.449,48
Geboekte w waardeverminderingen / bijzondere w waardeverminderingen		-4.378,21	-0,01
Cumul van: Tussentijdse facturatie		-86.844.425,38	-76.165.488,52
Brutobedrag verschuldigd door opdrachtgevers voor onderhanden projecten in opdracht van derden		4.322.567,14	3.371.481,90
	Langlopende	9.1 0,00	0,00
	Kortlopende	9.1 4.322.567,14	3.371.481,90

Het totale bedrag van de onderhanden projecten in opdracht van derden waarvan de tussentijdse facturatie de totale opgelopen kosten, verhoogd met de erkende winsten en/of verlaagd met de erkende verliezen, overschrijdt, is in de financiële staten aan passiefzijde opgenomen onder de handelsschulden:

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Cumul van: Opgelopen kosten		40.669.668,35	35.094.723,05
Opgenomen w insten / verliezen		650.193,78	399.628,79
Geboekte w waardeverminderingen / bijzondere w waardeverminderingen		-517.638,66	-962.757,44
Cumul van: Tussentijdse facturatie		-43.740.208,47	-36.890.724,83
Vervallen bruto bedrag voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23	2.937.985,00	2.359.130,43
	Langlopende	23 665.414,34	
	Kortlopende	23 2.272.570,66	

Het bedrag van de ontvangen vooruitbetalingen, opgenomen onder de langlopende handelsschulden op het passief, is als volgt verdeeld :

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Ontvangen vooruitbetalingen		144.952.410,78	141.395.910,78
Gekapitaliseerde interesten		2.090.420,93	2.090.420,93
Cumul van: opgelopen kosten		-131.856.692,28	-110.616.270,91
Ontvangen vooruitbetalingen voor onderhanden projecten in opdracht van derden	23	15.186.139,43	32.870.060,80

Het bedrag van de opbrengsten van de contracten geboekt in het resultaat 2019 (op het niveau van de omzet) bedraagt 17.656.081,69 EUR (9.246.678,58 EUR in 2018).

De tabel hieronder geeft de niet uitgevoerde prestatieverplichtingen weer voortvloeiend uit contracten met klanten:

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Cumulatief bedrag van de transactieprijs toegewezen aan prestatieverplichtingen gedeeltelijk of geheel niet uitgevoerd op	122.624.404,60	118.852.748,11

Deze bedragen hebben hoofdzakelijk betrekking op de opbrengsten met betrekking tot het verkeer. De NMBS Groep verwacht dat de transactieprijs toegewezen aan niet uitgevoerde verplichtingen per 31 december 2019 geboekt zullen worden in de opbrengsten tijdens het boekjaar 2020.

Toelichting 11 - Afgeleide financiële instrumenten

11.1 Afgeleide financiële instrumenten per categorie

De reële waarde van de swaps binnen de NMBS Groep wordt opgesplitst in drie delen:

- Het nominaal: verschil tussen de nominale waarde van het ontvangende been en het betalende been, omgerekend tegen de slotkoers.
- De reële waarde aanpassing.
- De verkregen opbrengsten en de toe te rekenen kosten.

De reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten, opgedeeld in langlopend en kortlopend en per type, wordt weergegeven in de tabel hierna:

Afgeleide financiële instrumenten		31/12/2019			Totaal
Activa	Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten		
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	47.879.143,12	244.954.601,51	0,00	292.833.744,63	
Rentesw aps	45.093.162,86	224.770.977,63	0,00	269.864.140,49	
Deviezensw aps	2.785.980,26	20.139.143,45	0,00	22.925.123,71	
Petroleumsw aps	0,00	44.480,43	0,00	44.480,43	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vaste activa	47.879.143,12	244.954.601,51	0,00	292.833.744,63	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	9.291.004,33	658.600,23	45.646,40	9.995.250,96	
Rentesw aps	9.291.004,33	535.545,61	0,00	9.826.549,94	
Deviezensw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Petroleumsw aps	0,00	123.054,62	45.646,40	168.701,02	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vlottende activa	9.291.004,33	658.600,23	45.646,40	9.995.250,96	
Verplichtingen	Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-162.681.448,17	-353.893.956,28	1.517.938,61	-515.057.465,84	
Rentesw aps	-135.337.173,51	-337.533.130,50	-820.992,33	-473.691.296,34	
Deviezensw aps	-27.344.274,66	-11.759.492,74	2.338.930,94	-36.764.836,46	
Petroleumsw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Inflatiesw aps	0,00	-4.601.333,04	0,00	-4.601.333,04	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-162.681.448,17	-353.893.956,28	1.517.938,61	-515.057.465,84	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	-2.696.798,45	-9.922.459,39	-12.619.257,84	
Rentesw aps	0,00	-2.670.955,09	-9.925.740,91	-12.596.696,00	
Deviezensw aps	0,00	0,00	454.351,74	454.351,74	
Petroleumsw aps	0,00	-25.843,36	-17.626,80	-43.470,16	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	-433.443,42	-433.443,42	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	0,00	-2.696.798,45	-9.922.459,39	-12.619.257,84	

Afgeleide financiële instrumenten				31/12/2018	
Activa	Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Verkregen opbrengsten	Totaal	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	148.892.283,93	118.726.614,43	0,00	267.618.898,36	
Rentesw aps	149.122.834,75	100.976.717,18	0,00	250.099.551,93	
Deviezensw aps	-230.550,82	17.749.897,25	0,00	17.519.346,43	
Petroleumsw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vaste activa	148.892.283,93	118.726.614,43	0,00	267.618.898,36	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75	
Rentesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Deviezensw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Petroleumsw aps	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte vlottende activa	0,00	122.703,95	21.438,80	144.142,75	
Verplichtingen	Nominaal	Reële w waarde aanpassing	Toe te rekenen kosten	Totaal	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	-186.947.345,83	-215.563.922,05	511.033,53	-402.000.234,35	
Rentesw aps	-159.197.739,75	-197.827.505,33	-751.972,97	-357.777.218,05	
Deviezensw aps	-27.749.606,08	-13.618.804,65	1.263.006,50	-40.105.404,23	
Petroleumsw aps	0,00	0,00	0,00	0,00	
Inflatiesw aps	0,00	-4.117.612,07	0,00	-4.117.612,07	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte langlopende verplichtingen	-186.947.345,83	-215.563.922,05	511.033,53	-402.000.234,35	
Afgeleide financiële instrumenten gebruikt voor het beheer van de kasstromen	0,00	-2.791.352,11	-10.112.493,28	-12.903.845,39	
Rentesw aps	0,00	-2.307.729,07	-10.245.639,03	-12.553.368,10	
Deviezensw aps	0,00	0,00	601.760,07	601.760,07	
Petroleumsw aps	0,00	-483.623,04	-3.019,20	-486.642,24	
Inflatiesw aps	0,00	0,00	-465.595,12	-465.595,12	
Overige afgeleide financiële instrumenten	0,00	0,00	0,00	0,00	
Andere	0,00	0,00	0,00	0,00	
Totaal gedeelte kortlopende verplichtingen	0,00	-2.791.352,11	-10.112.493,28	-12.903.845,39	

In gevolge de overname van de schuld door de Belgische Staat op 1 januari 2005 werden er swapovereenkomsten afgesloten met de Belgische Staat. De gekapitaliseerde interesten en de verworven opbrengsten onder deze overeenkomsten werden samen met de Back-to-Back vorderingen geboekt in de overige financiële activa. Op 31 december 2019 betreft het een bedrag van 132.216.627,35 EUR (2018: 121.120.950,04 EUR).

Voor meer informatie, de blootstelling van de NMBS Groep aan financiële risico's wordt voorgesteld in toelichting 2.

11.2. Mutatietabel afgeleide financiële instrumenten

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten :

	Wijzigingen in de afgeleide financiële instrumenten								31/12/2019
	31/12/2018	Netto betalingen nominaal bedrag	Netto interest betalingen	Overige netto betalingen	Netto interestlasten	Andere netto lasten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	
Rentesw aps	-120.231.034,22	-70.878.101,32	28.344.478,10	0,00	-28.093.599,34	0,00	0,00	-15.739.045,13	-206.597.301,91
Debiezensw aps	-21.984.297,73	1.197.467,15	-739.229,07	0,00	1.667.745,18	0,00	2.224.395,35	4.248.558,11	-13.385.361,01
Petroleumsw aps	-342.499,49	0,00	0,00	-256.914,00	0,00	266.514,00	0,00	502.610,78	169.711,29
Inflatiesw aps	-4.583.207,19	0,00	0,00	627.658,09	0,00	-595.506,39	0,00	-483.720,97	-5.034.776,46
Totaal	-147.141.038,63	-69.680.634,17	27.605.249,03	370.744,09	-26.425.854,16	-328.992,39	2.224.395,35	-11.471.597,21	-224.847.728,09

De coupons betaald en/of ontvangen onder de petroleum- en inflatieswaps worden niet beschouwd als interesten.

Toelichting 12 - Overige financiële activa

12.1. Algemeenheden

De overige financiële activa omvatten de investeringen in eigenvermogensinstrumenten van ondernemingen waarover de NMBS Groep noch zeggenschap, noch een invloed van betekenis uitoefent en vastrentende vorderingen (effecten, deposito's en de "Back-to-Back" transacties met de Staat.

De onderstaande tabel geeft een opdeling van de overige financiële activa volgens hun waarderingsbeginsel per 31 december 2019 en 31 december 2018.

Overige financiële activa	31/12/2019				TOTAAL
	Nominaal	Reële waarde aanpassingen	Verwachte kredietverliezen	Verkregen opbrengsten	
Vaste activa					
Geamortiseerde kostprijs	316.700.938,99		0,00	7.267.189,47	323.968.128,46
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen					
in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrumenten)	96.059.614,29	-619.733,86		0,00	95.439.880,43
in het netto-resultaat (aangemerkt)	107.470.342,85	3.458.144,53		935.557,40	111.864.044,78
in het netto-resultaat (verplicht)	140.698.933,85	0,00		820.992,33	141.519.926,18
Subtotaal van de vaste activa	660.929.829,98	2.838.410,67	0,00	9.023.739,20	672.791.979,85
Vlottende activa					
Geamortiseerde kostprijs	49.711.254,00		0,00	120.383,13	49.831.637,13
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen					
in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrumenten)	0,00	0,00		0,00	0,00
in het netto-resultaat (aangemerkt)	0,00	0,00		339.034,37	339.034,37
in het netto-resultaat (verplicht)	-9.291.004,33	0,00		-12.294,50	-9.303.298,83
Subtotaal van de vlottende activa	40.420.249,67	0,00	0,00	447.123,00	40.867.372,67
Totaal overige financiële activa	701.350.079,65	2.838.410,67	0,00	9.470.862,20	713.659.352,52
Overige financiële activa	31/12/2018				TOTAAL
	Nominaal	Reële waarde aanpassingen	Verwachte kredietverliezen	Verkregen opbrengsten	
Vaste activa					
Geamortiseerde kostprijs	374.190.739,77		-20.866,70	6.676.442,41	380.846.315,48
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen					
in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrumenten)	93.059.323,93	-41.793.295,24		0,00	51.266.028,69
in het netto-resultaat (aangemerkt)	102.699.694,61	1.885.547,78		884.731,20	105.469.973,59
in het netto-resultaat (verplicht)	120.355.582,75	0,00		780.137,89	121.135.720,64
Subtotaal van de vaste activa	690.305.341,06	-39.907.747,46	-20.866,70	8.341.311,50	658.718.038,40
Vlottende activa					
Geamortiseerde kostprijs	7.355.198,37		0,00	97.932,94	7.453.131,31
Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen					
in de niet-gerealiseerde resultaten (eigenvermogensinstrumenten)	0,00	0,00		0,00	0,00
in het netto-resultaat (aangemerkt)	0,00	0,00		387.251,32	387.251,32
in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00		-14.770,60	-14.770,60
Subtotaal van de vlottende activa	7.355.198,37	0,00	0,00	470.413,66	7.825.612,03
Totaal overige financiële activa	697.660.539,43	-39.907.747,46	-20.866,70	8.811.725,16	666.543.650,43

12.2. Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten

De tabel hieronder geeft de bewegingen van de jaren 2019 en 2018 weer van de financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten, uitgesplitst in de eigenvermogensinstrumenten en overige.

Op 31 december 2019 en 2018, bestaan de betrokken activa slechts uit eigenvermogensinstrumenten:

	2019		2018	
	Eigenvermogens-instrument	Totaal	Eigenvermogens-instrument	Totaal
Per 1 januari	51.266.028,69	51.266.028,69	51.885.762,55	51.885.762,55
Dividenden	3.370.035,32	3.370.035,32	585.991,75	585.991,75
Verworven dividenden	-3.370.035,32	-3.370.035,32	-585.991,75	-585.991,75
(Terugname) Bijzondere waardeverminderv verliezen via de overige elementen van het resultaat	41.173.561,38	41.173.561,38	-619.733,86	-619.733,86
Overdracht naar/van een andere rubriek	3.000.290,36	3.000.290,36	0,00	0,00
Per 31 december	95.439.880,43	95.439.880,43	51.266.028,69	51.266.028,69
Waarvan				
op lange termijn	95.439.880,43	95.439.880,43	51.266.028,69	51.266.028,69
op korte termijn	0,00	0,00	0,00	0,00

In 2019 heeft de overboeking van 3.000.290,36 EUR betrekking op de overgebleven deelneming van 10% in Lineas Group overgeboekt van Investerings opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode (zie eveneens 8.3 Investerings in geassocieerde ondernemingen) als gevolg van de aankoop door de andere aandeelhouder van 21,12% van de aandelen van Lineas Group. De waarde van 3.000.290,36 EUR komt overeen met de reële waarde op 31 december 2019 van de overgebleven deelneming in Lineas Group

De NMBS Groep heeft de volgende eigenvermogensinstrumenten opgenomen in deze rubriek:

Naam	2019	2018	Situering van de maatschappelijke zetel
	Quotum in het stemrecht In %		
ICRRL (*)	14,99%	14,99%	Birmingham (UK)
Bureau Central de Clearing	4,73%	4,76%	Brussel
Eurostar International Ltd.	5,00%	5,00%	London (UK)
Hit Rail (**)	9,52%	8,00%	Tiel (NL)
Transurb	10,00%	10,00%	Brussel
Lineas Group	10,00%	31,12%	Brussel

(*) Slapende onderneming

(**) het aantal aandelen dat het kapitaal vertegenwoordigt is gewijzigd van 3.000 naar 2.520 wat een stijging van het deelnemingspercentage van de NMBS als gevolg heeft

De NMBS Groep heeft de niet-herroepbare keuze gemaakt de door haar aangehouden eigenvermogensinstrumenten, opgenomen in de rubriek 'overige financiële activa' te waarderen aan de reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten.

De waardering van de deelneming van 5% in Eurostar International op 31 december 2019 is gebaseerd op het business plan op 20 jaar goedgekeurd door zijn Raad van Bestuur in november 2018. Bijgevolg werd een terugname geboekt van het bijzondere waardeverminderv verliez geboekt in het verleden via de niet-gerealiseerde resultaten.

De NMBS Groep heeft geen bijkomende nieuwe informatie ontvangen die de bestaande waardering van haar overige deelnemingen in eigenvermogensinstrumenten in vraag stelt.

12.3. Financiële vaste activa in pand gegeven

De tabel hieronder geeft aan welk deel van de erkende vorderingen als onderpand werden verstrekt in het kader van transacties van alternatieve financiering:

	31/12/2019				TOTAAL
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verwachte kredietverliezen	Verkregen opbrengsten	
Vaste activa					
In pand gegeven	149.582.445,71	2.885.592,70	0,00	844.452,97	153.312.491,38
Niet in pand gegeven	144.588.836,13	572.551,83	0,00	7.358.293,90	152.519.681,86
Niet deelluitmakend van alternatieve financiering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal vaste activa	294.171.281,84	3.458.144,53	0,00	8.202.746,87	305.832.173,24
Vlottende activa					
In pand gegeven	32.524.103,66	0,00	0,00	116.140,29	32.640.243,95
Niet in pand gegeven	0,00	0,00	0,00	339.034,37	339.034,37
Niet deelluitmakend van alternatieve financiering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal vorderingen	326.695.385,50	3.458.144,53	0,00	8.657.921,53	338.811.451,56
Waarvan					
deelluitmakend van alternatieve financiering	326.695.385,50	3.458.144,53	0,00	8.657.921,53	338.811.451,56
niet deelluitmakend van alternatieve financiering	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
31/12/2018					
	Nominaal	Reële waarde aanpassing	Verwachte kredietverliezen	Verkregen opbrengsten	TOTAAL
Vaste activa					
In pand gegeven	184.153.058,68	1.636.888,05	0,00	920.828,86	186.710.775,59
Niet in pand gegeven	127.381.468,03	248.659,73	0,00	6.640.344,75	134.270.472,51
Niet deelluitmakend van alternatieve financiering	18.969.728,15	0,00	-20.866,70	0,00	18.948.861,45
Totaal vaste activa	330.504.254,86	1.885.547,78	-20.866,70	7.561.173,61	339.930.109,55
Vlottende activa					
In pand gegeven	7.355.198,37	0,00	0,00	88.218,52	7.443.416,89
Niet in pand gegeven	0,00	0,00	0,00	387.251,32	387.251,32
Niet deelluitmakend van alternatieve financiering	0,00	0,00	0,00	1.271,50	1.271,50
Totaal vlottende activa	7.355.198,37	0,00	0,00	476.741,34	7.831.939,71
Totaal vorderingen	337.859.453,23	1.885.547,78	-20.866,70	8.037.914,95	347.762.049,26
Waarvan					
deelluitmakend van alternatieve financiering	318.889.725,08	1.885.547,78	0,00	8.036.643,45	328.811.916,31
niet deelluitmakend van alternatieve financiering	18.969.728,15	0,00	-20.866,70	1.271,50	18.950.132,95

Toelichting 13 - Voorraden

13.1. Voorraden

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Handelsgoederen, hulpstoffen en stukken i.v.m. rollend materiaal	223.154.763,26	212.647.754,16
Grondstoffen	2.288.768,95	2.528.898,09
Goederen in bewerking	2.337.973,77	2.528.412,78
Gereed product		
Netto boekwaarde	227.781.505,98	217.705.065,03
Waarvan		
Netto boekwaarde realiseerbaar op minder dan 12 maanden	108.938.474,00	109.723.130,00
Netto boekwaarde realiseerbaar op méér dan 12 maanden	118.843.031,98	107.981.935,03

Voorraden zijn vrijwel uitsluitend de voorraden van de NMBS (227.689.614,00 EUR). Er zijn geen voorraden geboekt tegen reële waarde verminderd met de verkoopkosten.

13.2. Waardeverminderingen op voorraden – impact op het netto-resultaat

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Begin van de periode		-138.560.346,53	-136.288.880,74
Toevoegingen aan waardeverminderingen	27	-19.984.584,21	-11.951.988,81
Geannuleerde waardeverminderingen wegens oninvorderbaar		15.976.531,45	9.590.156,32
Terugname van waardeverminderingen	27	24.429,77	90.366,70
Op het einde van de periode		-142.543.969,52	-138.560.346,53

In 2019 (2018) werd een waardevermindering op voorraden van 19.960.154,44 EUR (11.861.622,11 EUR) geboekt in het netto-resultaat van de NMBS. Voor delen met betrekking tot rollend materieel zijn de geboekte waardeverminderingen gebaseerd op de afschrijvingspercentages van het rollend materieel waarop zij betrekking hebben. Een waardevermindering van verbruiksgoederen wordt geboekt indien de rotatie van de voorraad niet plaats gevonden heeft gedurende minstens een maand. Het percentage van de waardevermindering is gebaseerd op basis van de gekende voorraadrotatie.

13.3. Voorraden geboekt in het netto-resultaat

	31/12/2019	31/12/2018
Aanschaffingen	-142.986.566,11	-130.821.680,61
Wijzingen in	34.762.327,67	22.493.009,61
<i>Handelsgoederen en hulpstoffen</i>	<i>35.224.795,52</i>	<i>22.559.066,32</i>
<i>Grondstoffen</i>	<i>-264.558,91</i>	<i>-601.966,31</i>
<i>Goederen in bewerking</i>	<i>-197.908,94</i>	<i>535.909,60</i>
Impact op het netto-resultaat	-108.224.238,44	-108.328.671,00
<i>waarvan inbegrepen in de omzet</i>	<i>-197.908,94</i>	<i>535.909,60</i>

Toelichting 14 - Geldmiddelen en kasequivalenten

14.1. Geldmiddelen en kasequivalenten

	31/12/2019	31/12/2018
Toelichting		
Geldmiddelen en cash equivalenten		
Termijnbeleggingen en schatkistcertificaten	68.435.127,23	122.584.464,28
Bankrekeningen	296.492.396,73	166.919.110,00
Contanten en cheques	3.246.236,31	2.057.845,55
Totaal	368.173.760,27	291.561.419,83
Geldmiddelen en cash equivalenten uit kasstroomtabel		
Bankvoorschotten in rekening-courant aangewend voor kapitaalbehoeften	21	0,00
	0,00	0,00
	368.173.760,27	291.561.419,83

Of:

	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	367.752.136,49	289.765.580,14
Andere dochterondernemingen	421.623,78	1.795.839,69
Netto boekwaarde	368.173.760,27	291.561.419,83

Het saldo van de geldmiddelen en kasequivalenten die niet beschikbaar zijn voor de NMBS Groep bedraagt 68.434.136,31 EUR (121.255.260,59 EUR) op 31 december 2019 (2018) en omvat de middelen geïnvesteerd in het kader van het GEN Fonds voor rekening van de Belgische Staat ("beheerde fondsen voor rekening van derden"). Zoals beschreven in de nota 2 Beheer van de middelen, werd het GEN Fonds opgericht door de Belgische Staat in 2001 met als objectief de financiering van de werken voor de aanleg van het 'Gewestelijk Expresnet' (GEN). In het beheerscontract van de ex-NMBS Holding voor de jaren 2005-2008, heeft de Belgische Staat het beheer van de financiële middelen, beschikbaar in het GEN Fonds, toevertrouwd aan de NMBS. Het geheel van de middelen waarvan het beheer is overgedragen aan de NMBS wordt door de NMBS Groep beschouwd als een schuld ten opzichte van publieke overheden (opgenomen onder de rubriek 'Overige schulden').

De blootstelling van de NMBS Groep aan financiële risico's wordt voorgesteld in toelichting 2.

Toelichting 15 - Vaste activa aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten

15.1. (Vaste) activa aangehouden voor verkoop en eraan verbonden verplichtingen

Vaste activa aangehouden voor verkoop en eraan verbonden verplichtingen	31/12/2019	31/12/2018
Activa	34.403.537,63	47.908.292,79
Verplichtingen	0,00	0,00

De vaste activa aangehouden voor verkoop en hieraan verbonden schulden per 31 december 2019 en per 31 december 2018 zijn als volgt:

	31/12/2019	31/12/2018
Immateriële vaste activa	0,00	120.000,00
Materiële vaste activa	31.782.307,75	44.712.440,47
Vastgoedbeleggingen	2.621.229,88	3.075.852,32
	34.403.537,63	47.908.292,79

Vaste activa aangehouden voor verkoop worden gewaardeerd tegen de laagste waarde van de boekwaarde en de reële waarde minus de verkoopkosten.

De bewegingen van de activa aangehouden voor verkoop worden als volgt gepresenteerd op 31 december 2019:

	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa	Vastgoedbeleggingen	Totaal
Netto boekwaarde per 1 januari 2018	120.000,00	22.154.699,76	3.867.836,76	26.142.536,52
Aanschaffingsw aarde				0,00
Overschot		30.890,87	398,97	31.289,84
Overboekingen tijdens het boekjaar				
Aanschaffingsw aarde		50.820.414,38	4.280.189,16	55.100.603,54
Geaccumuleerde bijzondere w aardevermindingsverliezen		-3.972.135,05	-1.314.240,49	-5.286.375,54
Geaccumuleerde afschrijvingen		-11.049.875,34	-208.139,38	-11.258.014,72
Overdrachten tijdens het boekjaar				
Aanschaffingsw aarde		-86.007.143,46	-5.301.307,83	-91.308.451,29
Geaccumuleerde bijzondere w aardevermindingsverliezen		28.046.629,69	1.397.076,01	29.443.705,70
Geaccumuleerde afschrijvingen		45.506.955,66	405.950,26	45.912.905,92
Bijzondere w aardevermindingsverliezen na overboekingen naar de rubriek				
Toevoegingen		-817.996,04	-51.911,14	-869.907,18
Netto boekwaarde op 31 december 2018	120.000,00	44.712.440,47	3.075.852,32	47.908.292,79
Netto boekwaarde per 1 januari 2019	120.000,00	44.712.440,47	3.075.852,32	47.908.292,79
Overschot		2.925,57		2.925,57
Overboekingen tijdens het boekjaar				
Aanschaffingsw aarde	-750.000,00	33.442.462,39	11.443.457,92	44.135.920,31
Geaccumuleerde bijzondere w aardevermindingsverliezen		-5.072.012,59	-925.112,31	-5.997.124,90
Geaccumuleerde afschrijvingen	630.000,00	-9.032.680,71	-268.468,25	-8.671.148,96
Overdrachten tijdens het boekjaar				
Aanschaffingsw aarde		-60.086.096,01	-11.921.417,25	-72.007.513,26
Geaccumuleerde bijzondere w aardevermindingsverliezen		6.600.924,89	932.494,72	7.533.419,61
Geaccumuleerde afschrijvingen		21.349.163,08	268.468,25	21.617.631,33
Bijzondere w aardevermindingsverliezen na overboekingen naar de rubriek				
Toevoegingen		-134.819,34		-134.819,34
Terugnages			15.954,48	15.954,48
Netto boekwaarde op 31 december 2019	0,00	31.782.307,75	2.621.229,88	34.403.537,63

De overboekingen van 2019 naar de vaste activa aangehouden voor verkoop betreffen uitsluitend de NMBS en hebben betrekking op vastgoedbeleggingen, gebouwen en rollend materieel die naar deze rubriek werden overgeboekt als gevolg van de beslissing om te verkopen. In 2019 heeft de NMBS onder meer activa, overgenomen van Eurostation tijdens de fusie, en terreinen verkocht. Deze operaties hebben geleid tot de realisatie van meerwaarden (zie 15.2 hieronder).

	Immateriële vaste activa	Materiële vaste activa	Vastgoedbeleggingen	Totaal
Per 31 december 2018				
Aanschaffingsw aarde	750.000,00	117.128.159,95	3.306.826,26	121.184.986,21
Geaccumuleerde bijzondere w waardevermindingsverliezen		-16.486.059,04	-181.840,04	-16.667.899,08
Geaccumuleerde afschrijvingen	-630.000,00	-55.929.660,44	-49.133,90	-56.608.794,34
Netto boekwaarde per 31 december 2018	120.000,00	44.712.440,47	3.075.852,32	47.908.292,79
Per 31 december 2019				
Aanschaffingsw aarde	0,00	90.487.451,90	2.828.866,93	93.316.318,83
Geaccumuleerde bijzondere w waardevermindingsverliezen		-15.091.966,08	-158.503,15	-15.250.469,23
Geaccumuleerde afschrijvingen	0,00	-43.613.178,07	-49.133,90	-43.662.311,97
Netto boekwaarde per 31 december 2019	0,00	31.782.307,75	2.621.229,88	34.403.537,63

15.2. Winsten en verliezen met betrekking tot vaste activa aangehouden voor verkoop die geen beëindigde bedrijfsactiviteiten zijn

	31/12/2019	31/12/2018
Toevoegen aan de bijzondere w waardeverminderingen	-118.864,86	-957.895,23
Minderw aarden op overdrachten	-214.236,54	-1.463.930,86
Meerw aarden op overdrachten	20.874.327,88	14.047.667,73

De toevoegingen en terugnames van bijzondere waardeverminderingen worden in het resultaat geboekt onder de rubriek "andere bedrijfskosten". De winst en het verlies van de periode wordt in het resultaat geboekt onder de rubrieken "andere bedrijfskosten" en "andere bedrijfsopbrengsten". Zij omvatten de meer- en minderwaarden gerealiseerd als gevolg van de verkoop van rollend materieel van de NMBS en meerbepaald als gevolg van de verkoop van terreinen en gebouwen van de NMBS.

Toelichting 16 - Bedrijfscombinaties

In 2019 is er geen bedrijfscombinatie binnen de NMBS Groep.

Toelichting 17 - Kapitaal

De mutatie van het kapitaal is als volgt:

	Gewone aandelen	Winst aandelen	Totaal
Per 31 december 2019			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal (EUR)	249.022.345,57	0,00	249.022.345,57
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251
Per 31 december 2018			
KAPITAAL			
Geplaatst kapitaal (EUR)	249.022.345,57	0,00	249.022.345,57
Aantal aandelen	1.053.611.251	20.000.000	1.073.611.251

Het kapitaal van de NMBS bestaat uit:

- 333.754.509 gewone aandelen met een nominale waarde van 2,47893525 EUR per stuk, toegewezen aan de Belgische Staat;
- 719.856.742 gewone aandelen met een nominale waarde van 3,09866906 EUR per stuk, toegewezen aan de Belgische Staat;
- 20.000.000 winstaandelen waarvan 16.615.153 aangehouden door de Belgische Staat en 3.384.847 aangehouden door privé personen. In navolging van de wet op de dematerialisatie van effecten aan toonder, zijn sinds 2016 effecten aan toonder, waarvan de houders zicht niet hebben bekendgemaakt, gedeponneerd bij de Deposito- en Consignatiekas. Op 1 januari 2026 worden niet-opgeëiste titels toegeschreven aan de Staat.

Elk aandeel uitgegeven door de Vennootschap geeft recht op een stem op de algemene vergadering. De Belgische Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de Vennootschap.

Toelichting 18 - Geconsolideerde reserves

EUR	Waardeveranderingen via de niet- gerealiseerde resultaten	Omrekenings- verschillen	Overgedragen resultaten	Totaal geconsolideerde reserves
Per 1 januari 2018	-2.854.991,02	-24.125,92	-505.429.083,15	-508.308.200,09
Impact van wijziging in de waardingsregels (IFRS 9)			-4.438.168,94	-4.438.168,94
Aangepaste geconsolideerde reserves op 01/01/2018	-2.854.991,02	-24.125,92	-509.867.252,09	-512.746.369,03
Netto-resultaat 2018	0,00	0,00	14.308.245,54	14.308.245,54
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>			-12.477.145,08	-12.477.145,08
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>			26.785.390,62	26.785.390,62
Niet gerealiseerde resultaten 2018	-181.648,02	31.334,44	7.887.226,78	7.736.913,20
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>			7.774.613,52	7.774.613,52
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>	-181.648,02	31.334,44	112.613,26	-37.700,32
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 2018	-181.648,02	31.334,44	22.195.472,32	22.045.158,74
Wijziging in de consolidatie kring			-122.204,27	-122.204,27
Afrondingen			0,16	0,16
Per 31 december 2018	-3.036.639,04	7.208,52	-487.793.983,88	-490.823.414,40
Per 1 januari 2019	-3.036.639,04	7.208,52	-487.793.983,88	-490.823.414,40
Netto-resultaat 31-12-2019	0,00	0,00	76.248.305,68	76.248.305,68
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>			50.813.338,64	50.813.338,64
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>			25.434.967,04	25.434.967,04
Niet gerealiseerde resultaten 31-12-2019	41.173.561,38	23.597,55	-32.132.038,29	9.065.120,64
<i>Aandeel geconsolideerde vennootschappen</i>	41.173.561,38		-30.474.934,76	10.698.626,62
<i>Aandeel investeringen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode</i>		23.597,55	-1.657.103,53	-1.633.505,98
Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten 31-12-2019	41.173.561,38	23.597,55	44.116.267,39	85.313.426,32
Afrondingen			0,04	0,04
Per 31 december 2019	38.136.922,34	30.806,07	-443.677.716,45	-405.509.988,04

In 2019 heeft de wijziging van de reële waarde via de niet gerealiseerde resultaten van 41.173.561,38 EUR betrekking op de NMBS na de waardering aan reële waarde van haar deelneming in Eurostar International. Wij verwijzen naar toelichting 12.2. Financiële activa tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in de niet-gerealiseerde resultaten

De omrekeningsverschillen van 23.597,55 EUR hebben betrekking op Eurofima, tot de datum van omzetting van haar functionele valuta en presentatie naar euro (zie ook toelichting 8.3. Investeringen in geassocieerde ondernemingen).

Toelichting 19 - Personeelsbeloningen

19.1 Overzicht van schulden verbonden aan personeelsbeloningen

De volgende schulden voor personeelsbeloningen werden opgenomen in de balans:

	31/12/2019	31/12/2018
Op de balans opgenomen schulden uit:		
Vergoeding na uitdiensttreding	332.810.871,60	297.108.794,49
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	94.042.168,60	94.861.265,15
Ontslagvergoedingen	15.301.790,52	17.782.113,29
Korte termijn voordelen (enkel vakantiedagen)	41.342.643,19	41.233.185,55
Totaal van de op de balans opgenomen schulden:	483.497.473,91	450.985.358,48
- waarvan kortlopend	118.604.171,45	121.604.864,42
- waarvan langlopend	364.893.302,46	329.380.494,06

De schulden verbonden aan personeelsbeloningen op 31 december 2019 en op 31 december 2018 hebben alleen betrekking op de NMBS.

19.2 Omschrijving van de personeelsbeloningen

19.2.1 Vergoedingen na uitdiensttreding

De verschillende vergoedingen na uitdiensttreding aan het personeel zijn:

1. Patronale bijdragen aan de Kas van de Sociale Solidariteit

De gepensioneerde statutairen evenals hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote) en de rechthebbenden van overleden personeelsleden worden gedekt door de Kas van de Sociale Solidariteit. Deze Kas wordt gedeeltelijk gefinancierd door de NMBS Groep die als bijdrage een percentage van de ontvangen pensioenen stort.

2. Hospitalisatieverzekering

In het kader van het sociaal akkoord 2008-2010 is overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen de financiering zal verderzetten van de premies voor een collectieve verzekering die de kosten van een hospitalisatie in een tweepersoonskamer dekt. Deze verzekering is van toepassing voor zowel de actieve als de gepensioneerde statutaire personeelsleden en hun rechthebbenden (kinderen en echtgenoot/echtgenote), voor zover deze zijn aangesloten bij het Fonds van de Sociale Werken.

3. Vergoedingen als gevolg van een werkongeval

Aangezien de statutaire personeelsleden niet kunnen genieten van de wettelijke bescherming in geval van een arbeidsongeval, werd een systeem eigen aan de Belgische Spoorwegen ingevoerd. Hierdoor hebben de personeelsleden en hun rechthebbenden recht op een vergoeding in geval van arbeidsongevallen, zowel bij ongevallen op de plaats van het werk als op weg naar de plaats van het werk, evenals voor beroepsziektes. De vergoedingen omvatten de terugbetaling van medische verzorging, lijfrenten, die afhankelijk zijn van de graad van arbeidsongeschiktheid, en renten en vergoedingen aan de rechthebbenden in geval van overlijden als gevolg van een arbeidsongeval.

4. Patronale bijdragen aan het syndicaal fonds

In het kader van het syndicaal akkoord 2006-2019 werd er met de erkende vakbondsorganisaties overeengekomen dat de Belgische Spoorwegen een jaarlijkse bijdrage van 10 EUR betalen per aangesloten gepensioneerd personeelslid.

5. Pensioenplannen

Sinds 1 januari 2007 heeft de Staat de voordien door de Belgische Spoorwegen ten laste genomen pensioenverplichtingen voor de statutaire personeelsleden overgenomen. De verplichting van de Belgische Spoorwegen is voortaan beperkt tot de storting van de werkgeversbijdragen aan de Staat. Wat betreft de contractuele personeelsleden is er voor een zeer beperkt aantal personeelsleden een pensioenplan van het type “toegezegde-bijdragenregeling” van toepassing.

In dochterondernemingen zijn overigens meerdere pensioenplannen van het type “toegezegd-pensioenregeling” van toepassing.

Met uitzondering van de hospitalisatieverzekering, die gewaarborgd is door een verzekeringsmaatschappij, worden de vergoedingen na uitdiensttreding niet in een extern financieringsfonds geprefinancierd en zijn ze dus niet door een onderliggend actief onderbouwd, noch zijn er terugbetalingsrechten.

19.2.2 Andere langetermijns personeelsbeloningen

De verschillende andere langetermijnbeloningen die aan het personeel worden toegekend zijn:

1. Anciënniteitsvergoeding

Burgerlijke eretekens worden aan het personeel toegekend na een bepaald aantal dienstjaren.

2. Bijkomende vakantiedagen in functie van de leeftijd

Bijkomende verlofdagen worden aan het statutair personeel toegekend op de leeftijd van 45 en 50 jaar. Een overeenkomstige schuld wordt enkel erkend voor de personeelsleden die recht hebben op deze bijkomende verlofdagen.

3. Beschikbaarheidsverlof

Onder bepaalde omstandigheden kan er beschikbaarheidsverlof toegekend worden voor een periode van één tot drie jaar. Een vergoeding zal aan de betrokken personeelsleden uitbetaald worden.

4. Kredietdagen

De aan het personeel toegekende kredietdagen mogen tot 12 maanden na afsluiting van het boekjaar overgedragen worden. Conform aan IAS 19 herzien, worden deze als andere langetermijns personeelsbeloningen aanzien.

5. *Getrouwheidspremies voor treinbestuurders*

Sinds 2018 wordt een getrouwheidstoelage toegekend aan de medewerkers in dienst binnen het besturingspersoneel wanneer een dienstanciënniteit van 18 jaar bereikt wordt.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen.

19.2.3 Ontslagvergoedingen

De volgende ontslagvergoedingen worden aan het personeel toegestaan:

1. *Gedeeltelijke deeltijdse loopbaanonderbreking*

De statutaire personeelsleden kunnen een beroep doen op verschillende regelingen van deeltijds “verlof ter voorbereiding van de opruststelling”. Deze regelingen zijn van toepassing op bepaalde personeelscategorieën en voorzien, voor personeelsleden die een bepaalde minimumleeftijd bereikt hebben, in aanvullende toelagen die het werktijdverlies gedeeltelijk compenseren. Enkel vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van loopbaanonderbreking zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

2. *Deeltijds werken*

Voor bepaalde personeelscategorieën die geen verlof ter voorbereiding van de opruststelling kunnen genieten, bestaan er compenserende regelingen van deeltijds werk. Het gaat om regelingen van deeltijds werk op vrijwillige basis, waarbij er een aanvullende toelage voorzien is welke het werktijdverlies gedeeltelijk compenseert. Enkel vergoedingen toegekend aan personen die tot regelingen van deeltijds werken zijn toegetreden tot 2006 (datum van aanpassing van deze regelingen) worden beschouwd als ontslagvergoedingen.

Er zijn geen onderliggende activa voor deze voordelen opgenomen, noch terugbetalingsrechten.

19.3 Schulden verbonden aan personeelsbeloningen (behalve korte termijn)

De in de balans opgenomen bedragen voor het geheel van de personeelsbeloningen zijn de volgende:

	31/12/2019			Totaal	31/12/2018			Totaal
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	
Toestand van het plan [tekort / (overschot)]								
Contante waarde van de verplichting op de berekeningsdatum (+)	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93
Reële waarde van de fondsbeleggingen op de berekeningsdatum (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93
<i>Waarvan: Opgenomen netto passiva</i>	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93
<i>Waarvan: Niet gefinancierde plannen</i>	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93

De bedragen voor de toegezegd-pensioenregelingen opgenomen in het overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, kunnen als volgt uitgesplitst worden:

	31/12/2019			Totaal	31/12/2018			Totaal
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	
Toelichting								
Kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat								
Opgenomen pensioenkosten	8.726.292,15	48.182.283,12	0,00	56.908.575,27	9.698.425,42	46.721.454,06	684.786,07	57.104.665,55
Interestkost (*)	5.426.677,68	426.106,08	158.398,32	6.011.182,08	5.179.717,56	292.792,92	132.125,88	5.604.636,36
Actuariële verschillen (langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen)	-	958.254,64	-943.997,81	14.256,83	-	-925.660,39	-1.116.401,97	-2.042.062,36
Overdrachten	4.725,95	-121.504,02	-7.738,52	-124.516,59	-16.425,50	-1.719,80	310.135,35	291.990,05
Pensioenkosten van de verstreken tijd	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.740.042,78	0,00	15.740.042,78
Totale kost opgenomen bij de gerealiseerde resultaat	14.157.695,78	49.445.139,82	-793.338,01	62.809.497,59	14.861.717,48	61.826.909,57	10.645,33	76.699.272,38
<i>Waarvan</i>								
<i>Opgenomen bij de personeelskosten</i>	28	8.731.018,10	49.019.033,74	-951.736,33	56.798.315,51	61.534.116,65	-121.480,55	71.094.636,02
<i>Opgenomen bij de financieringskosten</i>	29	5.426.677,68	426.106,08	158.398,32	6.011.182,08	5.179.717,56	292.792,92	5.604.636,36
Opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten	34.009.233,44	-	-	34.009.233,44	-4.926.363,26	-	-	-4.926.363,26

(*) Waarvan: verwacht rendement fondsbeleggingen = 0

Conform aan herziene IAS 19 norm, zijn actuariële verschillen gerelateerd aan de vergoedingen na uitdiensttreding opgenomen als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten. De actuariële verschillen als gevolg van andere langetermijnpersoneelsbeloningen en ontslagvergoedingen worden opgenomen in het netto-resultaat.

Het totale bedrag van de door de NMBS Groep uitbetaalde premies in 2019 voor de "toegezegde-bijdragenregelingen" bedraagt 2.751.530,36 EUR.

De bewegingen van de contante waarde van de verplichting en de reële waarde van de onderliggende activa tijdens de verslagperiode kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2019			Totaal	31/12/2018			Totaal
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag		Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	
Contante waarde van de verplichting								
Per 1 januari	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
Opgenomen pensioenkosten	8.726.292,15	48.182.283,12	0,00	56.908.575,27	9.698.425,42	46.721.454,06	684.786,07	57.104.665,55
Kost van verstreken diensttijd (wijzigingen of terugnames van het fonds)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15.740.042,78	0,00	15.740.042,78
Interestkost	5.426.677,68	426.106,08	158.398,32	6.011.182,08	5.179.717,56	292.792,92	132.125,88	5.604.636,36
Actuariële verschillen van het boekjaar	34.009.233,44	958.254,64	-943.997,81	34.023.490,27	-4.926.363,26	-925.660,39	-1.116.401,97	-6.968.425,62
Uitbetaalde vergoedingen	-12.464.852,11	-50.264.236,37	-1.686.984,76	-64.416.073,24	-12.262.087,11	-55.647.961,11	-1.912.445,62	-69.822.493,84
Overdrachten	4.725,95	-121.504,02	-7.738,52	-124.516,59	-16.425,50	-1.719,80	310.135,35	291.990,05
Overboeking naar vaste activa aangehouden voor verkoop	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-42.393,63	-42.393,63
Contante waarde van de verplichting op het einde van de periode	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93

De verdeling van de contante waarde van de verplichting met uitsplitsing voor de actieve populatie en inactieve populatie (gepensioneerden en zij die daar recht op hebben) is als volgt:

	31/12/2019				31/12/2018			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Contante waarde van de verplichting op het einde van de periode								
Verplichting betreffende activa	95.737.751,40	94.042.168,60	15.301.790,52	205.081.710,52	80.853.138,43	94.861.265,15	17.782.113,29	193.496.516,87
Verplichting betreffende gepensioneerden of inactieven (rechthebbenden, ...)	237.073.120,20	0,00	0,00	237.073.120,20	216.255.656,06	0,00	0,00	216.255.656,06
Totale verplichting op het einde van de periode	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93

De reconciliatie met de balans is als volgt:

	31/12/2019				31/12/2018			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Toestand van het fonds								
Contante waarde van de verplichting per 1 januari	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
Reële waarde van de fondsbeleggingen per 1 januari	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
Netto Passiva / (Activa) in de balans								
Per 1 januari	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93	299.435.527,38	88.682.316,69	19.726.307,21	407.844.151,28
Totaal opgenomen kosten in de winst- en verliesrekening	14.157.695,78	49.445.139,82	-793.338,01	62.809.497,59	14.861.717,48	61.826.909,57	10.645,33	76.699.272,38
Actuariële verschillen opgenomen bij de niet-gerealiseerde resultaten	34.009.233,44	-	-	34.009.233,44	-4.926.363,26	-	-	-4.926.363,26
Betaalde bijdragen en uitbetalingen gedaan door de werkgever	-12.464.852,11	-50.264.236,37	-1.686.984,76	-64.416.073,24	-12.262.087,11	-55.647.961,11	-1.912.445,62	-69.822.493,84
Overige	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-42.393,63	-42.393,63
Op het einde van de periode	332.810.871,60	94.042.168,60	15.301.790,52	442.154.830,72	297.108.794,49	94.861.265,15	17.782.113,29	409.752.172,93

Voor 2020 verwacht de NMBS Groep dat de rechtstreeks gestorte bijdragen en uitbetalingen 12,1 miljoen EUR zullen bedragen voor de vergoedingen na uitdiensttreding, 48,8 miljoen EUR (met inbegrip van de kredietdagen) voor de langetermijnbeloningen en 1,5 miljoen EUR voor de ontslagvergoedingen.

19.4 Uitsplitsing van de actuariële verschillen

De actuariële verschillen zijn als volgt verdeeld:

	31/12/2019				31/12/2018			
	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal	Na uitdiensttreding	Lange termijn	Ontslag	Totaal
Actuariële verschillen van het boekjaar								
Verschillen als gevolg van wijzigingen in de aangenomen veronderstellingen	41.497.511,03	2.246.025,90	757.398,58	44.500.935,51	-4.631.072,80	-436.936,38	-332.998,64	-5.401.007,82
Verschillen als gevolg van wijzigingen in de demografische veronderstellingen	-570.538,18	0,00	0,00	-570.538,18	-651.715,44	0,00	0,00	-651.715,44
Ervaringsaanpassingen	-6.917.739,41	-1.287.771,26	-1.701.396,39	-9.906.907,06	356.424,98	-488.724,01	-783.403,33	-915.702,36
Totaal actuariële verschillen	34.009.233,44	958.254,64	-943.997,81	34.023.490,27	-4.926.363,26	-925.660,39	-1.116.401,97	-6.968.425,62

19.5 Actuariële veronderstellingen en sensitiviteitsanalyse

Actuariële veronderstellingen

De schulden voor de personeelsbeloningen worden op een actuariële basis berekend, met behulp van de geprojecteerde kredieteenheden methode. De voornaamste onderliggende parameters (financiële en demografische veronderstellingen) die gebruikt werden bij de berekening van de schuld kunnen als volgt samengevat worden:

	31/12/2019	31/12/2018
Verdisconteringsvoet		
Vergoedingen na uitdiensttreding	1,00%	1,84%
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	0%-0,68%	0% - 1,42%
Ontslagvergoedingen	0%-0,31%	0% - 0,94%
Verwacht rendement van de fondsbeleggingen	0,00%	0,00%
Inflatie	2,00%	2,00%
Evolutie van de medische kosten	2,00%	2,00%
Sterftcijfers	MR et MR-1 (indien geboren na 1950)/FR	MR et MR-1 (indien geboren na 1950)/FR

Op 31 december werd de verdisconteringsvoet voor het actualiseren van de verplichtingen vastgesteld door middel van het marktrendement op de balansdatum van ondernemingsobligaties van eerste categorie met een vergelijkbare looptijd als die van de verbintenissen (bron: Bloomberg).

De veronderstelde toename van de medische kosten (inclusief inflatie) werd bepaald op basis van het huidige contract. Alle veronderstellingen weerspiegelen de best mogelijk inschatting van de NMBS Groep.

Gewogen gemiddelde looptijden

	31/12/2019	31/12/2018
Vergoedingen na uitdiensttreding	16,09	15,74
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen (*)	10,93	10,90
Ontslagvergoedingen	8,11	8,13
Totale gewogen gemiddelde looptijd	15,08	14,65

(*) zonder rekening te houden met de verplichting betreffende kredietdagen

De veronderstellingen met betrekking tot de sterftcijfers zijn gebaseerd op officiële Belgische sterftcijfers en op basis van waargenomen gegevens binnen de Belgische Spoorwegen.

Gemiddelde levensverwachting bij pensioen

	Actief personeel (levensverwachting bij pensioen)	Actief personeel (levensverwachting bij pensioen)
Mannen	20,33	15
Vrouwen	23,7	10,51

Sensitiviteitsanalyses

	Invloed op de contante waarde van de verplichting op 31/12/2019	
	Verhoging	Verhoging
Verdisconteringsvoet (w ijsiging met 0,5%)		
Vergoedingen na uitdiensttreding	-25.408.584,39	27.665.272,30
Overige langetermijnpersoneelsbeloningen	-1.580.165,18	1.554.399,77
Ontslagvergoedingen	-604.626,32	388.887,88
Evolutie van de medische kosten (w ijsiging met 1%)	11.636.316,25	-9.054.382,91
Sterfte (w ijsiging van de levensverwachting met 1 jaar)	21.868.264,20	-

Toelichting 20 - Voorzieningen

De wijzigingen tijdens het jaar 2019 en 2018 kunnen als volgt samengevat worden:

	Juridische geschillen	Bodem sanering	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2018	107.760.695,36	118.343.634,24	32.078.517,94	258.182.847,54
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	81.719.520,29	66.381.930,55	14.998.614,92	163.100.065,76
Op korte termijn	26.041.175,07	51.961.703,69	17.079.903,02	95.082.781,78
Opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				
Toevoegingen tijdens de periode	8.472.453,45	9.645.090,50	1.311.861,41	19.429.405,36
Aanwendingen tijdens de periode	-3.013.602,18	-600.655,67	-12.414.843,53	-16.029.101,38
Teruggenomen tijdens de periode (niet-gebruikt)	-831.522,99	-4.451.600,05	-1.208.449,58	-6.491.572,62
Aanpassing rentevoet	19.014,65	-1.835.115,67	0,00	-1.816.101,02
Verstrijken van de tijd	11.403,31	162.125,10	0,00	173.528,41
Overdrachten - overige			-3.626.401,03	-3.626.401,03
Per 31 december 2018	112.418.441,60	121.263.478,45	16.140.685,21	249.822.605,26
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	82.147.828,27	77.850.580,74	7.881.934,70	167.880.343,71
Op korte termijn	30.270.613,33	43.412.897,71	8.258.750,51	81.942.261,55

EUR	Juridische geschillen	Bodem sanering	Overige voorzieningen	Totaal
Per 1 januari 2019	112.418.441,60	121.263.478,45	16.140.685,21	249.822.605,26
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	82.147.828,27	77.850.580,74	7.881.934,70	167.880.343,71
Op korte termijn	30.270.613,33	43.412.897,71	8.258.750,51	81.942.261,55
Opgenomen in de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten				
Toevoegingen tijdens de periode	6.830.157,85	16.541.460,85	695.179,68	24.066.798,38
Aanwendingen tijdens de periode	-3.341.808,90	-1.043.988,17	-6.761.081,02	-11.146.878,09
Teruggenomen tijdens de periode (niet-gebruikt)	-64.629.244,36	-6.147.731,58	-751.144,57	-71.528.120,51
Aanpassing rentevoet	116.239,16	-1.610.030,15		-1.493.790,99
Verstrijken van de tijd	100.761,11	149.288,14		250.049,25
Overdrachten - overige	1.070.333,89	0,00	-1.070.333,89	0,00
Per 31 december 2019	52.564.880,35	129.152.477,54	8.253.305,41	189.970.663,30
<u>Waarvan:</u>				
Op lange termijn	23.322.130,91	76.941.094,71	3.114.985,48	103.378.211,10
Op korte termijn	29.242.749,44	52.211.382,83	5.138.319,93	86.592.452,20

De voorziening voor juridische geschillen komt overeen met de contante waarde van de beste schatting van de uitstroom van middelen die economische voordelen met zich meebrengen over een periode van 20 jaar als gevolg van juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep. Ze wordt aangepast op de afsluitingsdatum op basis van een herschatting door de juridische dienst van de NMBS Groep van de risico's gelopen in het kader van lopende geschillen en van de geactualiseerde waarde van de verwachte toekomstige stromen volgens de IRS-curve. De voorziening voor juridische geschillen bedraagt 52.564.880,35 EUR op 31 december 2019 en heeft bijna uitsluitend betrekking op de NMBS. De evolutie ten opzichte van 31 december 2018 is te wijten aan een gunstige evolutie van het dossier, waarvoor er in overeenstemming met de standaard IAS 37 geen enkel detail gegeven wordt rekening houdend met de noodzaak om de eigen belangen van de NMBS te vrijwaren.

De voorziening voor bodemsanering vertegenwoordigt de contante waarde van de geschatte kost van de uit te voeren werken over een periode van 20 jaar betreffende de gekende wettelijke en feitelijke verplichtingen tot sanering van de terreinen. Deze voorziening werd geboekt om het hoofd te bieden aan de lange termijn verontreiniging op basis van geschatte kosten door de technische diensten en de timing van de uitvoering van de werken alsook van

de rentecurve. Ze heeft uitsluitend betrekking op de NMBS en bedraagt 129.152.477,54 EUR op 31 december 2019. De stijging ten opzichte van 31 december 2018 is met name te wijten aan de verplichting tot evacuatie van de gronden opgeslagen op de site Schaarbeek-Opleiding.

In het kader van het reddingsplan van de activiteit Cargo van de NMBS heeft de Staat, in december 2009, bij de Europese Commissie een dossier ingediend ter goedkeuring van de operationele, de organisatorische en financiële maatregelen voorgesteld door de NMBS Groep. De Europese Commissie heeft met de beslissing van 26/05/2010 de steunmaatregelen goedgekeurd voor de reorganisatie van de vrachttactiviteiten voor een bedrag van 145 miljoen EUR, of:

1. 30 miljoen EUR door kapitaalsverhoging van de NMBS Holding in de NMBS, de verhoging werd in januari 2011 doorgevoerd (7,5 miljoen EUR op 26/01/2011 en 22,5 miljoen EUR op 30/01/2011);
2. 30 miljoen EUR ten einde de vergoedingen van het statutair personeel gedetacheerd bij B-Logistics in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden;
3. 85 miljoen EUR ten einde de prestatiekosten van de « Station » en « Besturing » in overeenstemming te brengen met de marktvoorwaarden.

De envelop van 145 miljoen EUR is opgebruikt op 31 december 2019. Er werd dus een einde gemaakt aan de maatregelen tot aanpassing aan de marktcondities hieronder beschreven. De voorziening Fret is nul op 31 december 2019.

Toelichting 21 - Financiële schulden

21.1 Financiële schulden

De onderhavige toelichting geeft informatie over de contractuele voorwaarden van de door de NMBS Groep aangegane rentedragende schulden. Voor meer informatie over de blootstelling aan en het beheer van de risico's door de NMBS Groep betreffende de financiële schulden verwijzen we naar toelichting 2.

Een detail van de financiële schulden, per type en opgedeeld in langlopend en kortlopend, wordt weergegeven in de onderstaande tabel:

Financiële schulden		31/12/2019				TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere	
		Nominaal	Reële w aarde aanpassingen	Toe te rekenen kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen	<u>Toelichting</u>					
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		1.511.366.787,96	0,00	3.690.911,03	0,00	1.515.057.698,99
Obligatieleningen		456.253.393,76	0,00	4.745.469,64	0,00	460.998.863,40
Leaseschulden	21.2	35.144.656,90	0,00	0,00	0,00	35.144.656,90
Overige financiële schulden		357.563.167,19	32.483.438,26	12.255.750,82	0,00	402.302.356,27
Totaal		2.360.328.005,81	32.483.438,26	20.692.131,49	0,00	2.413.503.575,56
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		210.652.628,18	0,00	3.867.102,72	0,00	214.519.730,90
Obligatieleningen		153.962.542,96	0,00	6.971.126,40	0,00	160.933.669,36
Leaseschulden	21.2	10.565.004,61	0,00	59.159,75	0,00	10.624.164,36
Thesauriebew ijzen		50.008.753,17	0,00	0,00	0,00	50.008.753,17
Overige financiële schulden		149.849.254,00	0,00	940.645,69	0,00	150.789.899,69
Totaal		575.038.182,92	0,00	11.838.034,56	0,00	586.876.217,48
Totaal financiële schulden		2.935.366.188,73	32.483.438,26	32.530.166,05	0,00	3.000.379.793,04

Financiële schulden		31/12/2018				TOTAAL
		Netto-schuldpositie			Andere	
		Nominaal	Reële w aarde aanpassingen	Toe te rekenen kosten	Andere	
Langlopende financiële verplichtingen	<u>Toelichting</u>					
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		1.713.835.626,89	0,00	3.415.035,13	0,00	1.717.250.662,02
Obligatieleningen		604.419.539,42	0,00	4.538.160,01	0,00	608.957.699,43
Leaseschulden	21.2	12.643.862,22	0,00	0,00	0,00	12.643.862,22
Overige financiële schulden		386.938.216,32	33.566.845,48	11.109.270,62	0,00	431.614.332,42
Totaal		2.717.837.244,85	33.566.845,48	19.062.465,76	0,00	2.770.466.556,09
Kortlopende financiële verplichtingen						
Bankvoorschotten in rekening-courant	14	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen		171.651.633,88	0,00	3.412.569,24	0,00	175.064.203,12
Obligatieleningen		39.900.440,38	0,00	8.252.933,28	0,00	48.153.373,66
Leaseschulden	21.2	1.981.052,89	0,00	59.339,54	0,00	2.040.392,43
Thesauriebew ijzen		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige financiële schulden		7.493.198,37	0,00	1.147.580,24	0,00	8.640.778,61
Totaal		221.026.325,52	0,00	12.872.422,30	0,00	233.898.747,82
Totaal financiële schulden		2.938.863.570,37	33.566.845,48	31.934.888,06	0,00	3.004.365.303,91

	31/12/2019	31/12/2018
Langlopende financiële verplichtingen		
NMBS	2.408.405.223,27	2.769.005.817,09
Dochterondernemingen	5.098.352,29	1.460.739,00
Boekwaarde	2.413.503.575,56	2.770.466.556,09
Kortlopende financiële verplichtingen		
NMBS	583.583.434,64	232.566.747,82
Dochterondernemingen	3.292.782,84	1.332.000,00
Boekwaarde	586.876.217,48	233.898.747,82

Mutatietabel van de financiële schulden

De toepassing van IFRS 16 heeft geleid tot een stijging van de financiële leasings met 30.025.655,25 EUR op 1 januari 2019 ten opzichte van 31 december 2018 zoals weergegeven in onderstaande tabel:

	Impact IFRS 16		
	31/12/2018	01/01/2019	Impact
Bankvoorschotten in rekening-courant	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen	1.892.314.865,14	1.892.314.865,14	0,00
Obligatieleningen	657.111.073,09	657.111.073,09	0,00
Leaseschulden	14.684.254,65	44.709.909,90	30.025.655,25
Thesauriebew ijzen	0,00	0,00	0,00
Overige financiële schulden	440.255.111,03	440.255.111,03	0,00
Totaal	3.004.365.303,91	3.034.390.959,16	30.025.655,25

Op de datum van de eerste toepassing van de standaard IFRS 16, bedraagt de gemiddelde marginale rentevoet toegepast op de financiële leaseschulden geboekt in de balans 0,26%.

De onderstaande tabel geeft een exhaustief overzicht van de wijzingen in de financiële schulden na 1 januari 2019:

	Wijzigingen in de financiële schuld								31/12/2019	
	01/01/2019	Nieuwe transacties	Betalingen	Interestlasten	Diverse opbrengsten	Impact wisselkoersen	Aanpassingen aan de reële waarde	Overige		
Bankvoorschotten in rekening-courant	0,00	0,00	-523.505,82	523.505,82	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Leningen aangegaan bij financiële instellingen	1.892.314.865,14	6.360.667,09	-196.801.637,60	25.880.413,10	0,00	1.823.122,16	0,00	0,00	0,00	1.729.577.429,89
Obligatieleningen	657.111.073,09	5.895.956,92	-58.759.683,56	17.685.186,31	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	621.932.532,76
Leaseschulden	44.709.909,90	11.145.748,67	-11.249.626,86	1.224.263,13	0,00	0,00	0,00	-61.473,58	-61.473,58	45.768.821,26
Thesauriebew ijzen	0,00	50.018.131,57	3.972,85	0,00	-13.351,25	0,00	0,00	0,00	0,00	50.008.753,17
Overige financiële schulden	440.255.111,03	115.639.265,36	-29.244.205,39	22.896.719,34	-68.166,67	4.696.939,51	-1.083.407,22	0,00	0,00	553.092.255,96
Totaal	3.034.390.959,16	189.059.769,61	-296.574.686,38	68.210.087,70	-81.517,92	6.520.061,67	-1.083.407,22	-61.473,58	-61.473,58	3.000.379.793,04

De nieuwe transacties afgesloten door de NMBS Groep omvatten, buiten de kapitalisatie van interesten :

- de erkenning van leaseschulden bij toepassing van IFRS 16 voor een bedrag van 11.117.842,34 EUR;
- een korte-termijnfinanciering van 100 miljoen EUR afgesloten bij Eurofima met een looptijd van 2 maand;
- korte-termijntransacties met verbonden ondernemingen buiten de consolidatiekring en de uitgifte van thesauriebewijzen.

De vroegtijdige beëindiging van een aantal leasingtransacties heeft geleid tot het uitboeken van leaseschulden voor een totaal van 61.473,58 EUR.

Het totaal van de betalingen kan opgedeeld worden in de terugbetaling van het nominaal van bestaande financieringen (229.284.284,60 EUR) en de betaling van interesten (67.290.401,78 EUR). De wijzigingen in de reële waarde van de schuld werden erkend in het netto resultaat (1.783.782,15) en in de niet-gerealiseerde resultaten (-2.867.189,37 : component van het kredietrisico eigen aan de NMBS Groep in toepassing van IFRS 9).

De reële waarde van de financiële schulden is opgenomen in toelichting 32.

Kenmerken van de financiële schulden

De onderstaande tabel geeft een uitsplitsing van de verschillende schulden naar munt van uitgifte, type rentevoet en resterende looptijd.

Karakteristieken van de financiële schulden		31/12/2019			
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	N/A	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal bankvoorschotten in rekening courant					0,00
Leningen bij financiële instellingen	EUR	Vlottend	1 - 2 jaar	100.000.000,00	100.022.291,67
			2 - 5 jaar	185.900.000,00	185.906.073,25
			> 5 jaar	260.927.037,73	260.859.192,21
		0% - 2%	< 1jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			2 - 5 jaar	314.350.000,00	315.525.315,00
			> 5 jaar	171.651.300,00	171.740.342,68
		2% - 4%	2 - 5 jaar	415.000.000,00	411.041.292,03
	<i>Totaal EUR</i>			<i>1.647.828.337,73</i>	<i>1.645.771.729,06</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	5.719.382,72	5.408.235,14
			> 5 jaar	35.182.695,64	33.277.567,50
		6% - 8%	> 5 jaar	48.964.653,94	45.119.898,19
	<i>Totaal USD</i>			<i>89.866.732,30</i>	<i>83.805.700,83</i>
Totaal leningen bij financiële instellingen					1.729.577.429,89
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	< 1jaar	109.000.000,00	109.088.560,68
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	118.326.067,40
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.693.035,55
		2% - 4%	< 1jaar	25.000.000,00	25.750.054,56
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.247.492,84
		4% - 6%	< 1jaar	20.000.000,00	20.601.696,59
			> 5 jaar	55.000.000,00	56.225.625,14
	<i>Totaal EUR</i>			<i>712.000.000,00</i>	<i>621.932.532,76</i>
Totaal obligatieleningen					621.932.532,76
Leaseschulden	EUR	0% - 2%	< 1jaar	1.720.731,73	1.720.731,73
			1 - 2 jaar	128.608,90	128.608,90
			2 - 5 jaar	24.028.784,28	24.028.784,28
			> 5 jaar	8.648.413,38	8.648.377,83
		2% - 4%	> 5 jaar	7.328.326,98	7.387.522,28
		> 10%	2 - 5 jaar	3.854.796,24	3.854.796,24
	<i>Totaal EUR</i>			<i>45.709.661,51</i>	<i>45.768.821,26</i>
Totaal leaseschulden					45.768.821,26
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	50.000.000,00	50.008.753,17
	<i>Totaal EUR</i>			<i>50.000.000,00</i>	<i>50.008.753,17</i>
Totaal thesauriebewijzen					50.008.753,17
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	100.138.000,00	100.069.833,33
		0% - 2%	2 - 5 jaar	4.500.000,00	4.500.955,50
			> 5 jaar	10.500.000,00	10.506.513,50
		4% - 6%	< 1jaar	43.202.703,25	43.290.750,08
			1 - 2 jaar	62.599.367,70	62.640.004,63
			2 - 5 jaar	80.848.142,17	80.904.077,53
	<i>Totaal EUR</i>			<i>301.788.213,12</i>	<i>301.912.134,57</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	76.238.684,13	84.750.915,61
			> 5 jaar	28.397.033,95	26.834.870,71
		6% - 8%	2 - 5 jaar	7.490.896,09	8.774.407,45
			> 5 jaar	117.956.593,45	130.819.927,62
	<i>Totaal USD</i>			<i>230.083.207,62</i>	<i>251.180.121,39</i>
Totaal overige financiële schulden					553.092.255,96
Totaal financiële schulden					3.000.379.793,04

Karakteristieken van de financiële schulden		31/12/2018			
	Munt	Coupon	Finale vervaldag	Nominaal (Munt)	Boekwaarde (EUR)
Bankvoorschotten in rekening-courant	EUR	N/A	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal bankvoorschotten in rekening courant					0,00
Leningen bij financiële instellingen	EUR	Vlottend	< 1jaar	163.000.000,00	163.031.385,14
			2 - 5 jaar	225.000.000,00	225.076.488,90
			> 5 jaar	325.478.671,61	330.435.849,75
		0% - 2%	1 - 2 jaar	200.000.000,00	200.677.222,22
			2 - 5 jaar	200.000.000,00	200.615.000,00
			> 5 jaar	286.001.300,00	286.096.060,18
		2% - 4%	2 - 5 jaar	415.000.000,00	409.139.307,43
	<i>Totaal EUR</i>			<i>1.814.479.971,61</i>	<i>1.815.071.313,62</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	5.409.738,40	4.998.617,85
			> 5 jaar	33.269.000,05	30.748.892,15
		6% - 8%	> 5 jaar	46.084.404,77	41.496.041,52
	<i>Totaal USD</i>			<i>84.763.143,22</i>	<i>77.243.551,52</i>
Totaal leningen bij financiële instellingen					1.892.314.865,14
Obligatieleningen	EUR	Vlottend	1 - 2 jaar	109.000.000,00	109.088.613,71
		Zero coupon	> 5 jaar	213.000.000,00	112.515.589,52
		0% - 2%	> 5 jaar	190.000.000,00	189.631.948,32
		2% - 4%	1 - 2 jaar	25.000.000,00	25.742.914,44
			> 5 jaar	100.000.000,00	102.234.933,20
		4% - 6%	< 1jaar	40.000.000,00	41.172.947,39
			1 - 2 jaar	20.000.000,00	20.588.556,31
			> 5 jaar	55.000.000,00	56.135.570,20
	<i>Totaal EUR</i>			<i>752.000.000,00</i>	<i>657.111.073,09</i>
Totaal obligatieleningen					657.111.073,09
Leaseschulden	EUR	0% - 2%	1 - 2 jaar	2.792.739,00	2.792.739,00
		2% - 4%	> 5 jaar	7.346.183,72	7.405.523,26
		> 10%	2 - 5 jaar	4.485.992,39	4.485.992,39
	<i>Totaal EUR</i>			<i>14.624.915,11</i>	<i>14.684.254,65</i>
Totaal leaseschulden					14.684.254,65
Thesauriebewijzen	EUR	Vlottend	< 1jaar	0,00	0,00
	<i>Totaal EUR</i>			<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Totaal thesauriebewijzen					0,00
Overige financiële schulden	EUR	Vlottend	< 1jaar	138.000,00	138.000,00
		0% - 2%	> 5 jaar	15.000.000,00	15.007.469,00
		4% - 6%	1 - 2 jaar	45.176.844,51	45.269.355,71
			2 - 5 jaar	144.308.190,14	144.405.414,32
	<i>Totaal EUR</i>			<i>204.623.034,65</i>	<i>204.820.239,03</i>
	USD	4% - 6%	2 - 5 jaar	72.267.684,10	82.054.396,95
			> 5 jaar	26.851.596,64	24.794.988,28
		6% - 8%	2 - 5 jaar	7.012.059,28	8.501.348,53
			> 5 jaar	111.218.235,94	120.084.138,24
	<i>Totaal USD</i>			<i>217.349.575,96</i>	<i>235.434.872,00</i>
Totaal overige financiële schulden					440.255.111,03
Totaal financiële schulden					3.004.365.303,91

21.2 Financiële schulden m.b.t. de leaseovereenkomsten

De vervalttermijnen van de leaseschulden zijn de volgende:

	Op minder dan één jaar	Tussen één en vijf jaar	Op meer dan vijf jaar	Totaal
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2019				
Toekomstige minimale leasebetalingen	11.665.609,82	26.175.405,38	23.980.834,33	61.821.849,53
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.041.445,46	-2.334.834,40	-12.676.748,41	-16.053.028,27
Totaal	10.624.164,36	23.840.570,98	11.304.085,92	45.768.821,26
Contante waarde van de toekomstige minimale leasebetalingen - 31/12/2018				
Toekomstige minimale leasebetalingen	3.076.153,36	8.065.064,10	19.890.000,00	31.031.217,46
Interesten / Toekomstige interestlasten op overeenkomsten	-1.035.760,93	-2.672.067,88	-12.639.134,00	-16.346.962,81
Totaal	2.040.392,43	5.392.996,22	7.250.866,00	14.684.254,65

Met uitzondering van de huurcontracten op korte termijn en van lage waarde en diegene die niet beschouwd kunnen worden als een huurcontract zoals gedefinieerd door IFRS 16, bestaan de financiële leaseovereenkomsten afgesloten door de NMBS Groep uit:

- erfpachtovereenkomsten op gebouwen met een oorspronkelijke looptijd van 20 tot 93 jaar zonder aankoopoptie;
- overeenkomsten betreffende publiciteitspanelen met een oorspronkelijke looptijd van 3 tot 5 jaar met aankoopoptie;
- eenvoudige huurovereenkomsten op gebouwen met een oorspronkelijke looptijd van 6 tot 15 jaar zonder aankoopoptie;
- huurovereenkomsten voor rollend materieel met een oorspronkelijke looptijd van 3 jaar en de optie tot verlenging met 3 jaar (uitgeoefend) zonder aankoopoptie;
- huurovereenkomsten voor bedrijfswagens met een oorspronkelijke looptijd van 4 tot 5 jaar zonder aankoopoptie;
- huurovereenkomsten voor diverse andere activa (IT-materiaal, vorkhefliften, ...) met een oorspronkelijke looptijd van 2 tot 8 jaar zonder aankoopoptie.

De impact van de implementatie van de standaard IFRS 16 op de financiële kosten bedraagt 129.306,90 EUR op 31 december 2019. Wij verwijzen naar toelichting 29.2. Financiële kosten.

Toelichting 22 - Uitgestelde belastingvorderingen / schulden

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Actuele belastingen		
Actuele belastingvorderingen	3.414.150,25	0,00
Actuele belastingschulden	-509.083,70	-3.744.193,71
Netto actuele belastingen	3.923.233,95	-3.744.193,71
Uitgestelde belastingen		
Uitgestelde belastingvorderingen	14.399.087,60	13.106.475,11
Uitgestelde belastingschulden	-1.820.323,35	-1.841.312,10
Netto situatie uitgestelde belastingen	12.578.764,25	11.265.163,01

De bewegingen tijdens het boekjaar kunnen als volgt samengevat worden:

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Uitgestelde belastingvorderingen		
Per 1 januari	13.106.475,11	20.942.917,37
In het netto-resultaat opgenomen belastingen	625.503,18	-9.544.503,94
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen belastingen	667.109,31	1.708.061,68
per 31 december	14.399.087,60	13.106.475,11
Uitgestelde belastingschuld		
Per 1 januari	-1.841.312,10	-1.858.544,34
In het netto-resultaat opgenomen belastingen	16.787,48	17.232,24
Andere bewegingen	4.201,27	0,00
per 31 december	-1.820.323,35	-1.841.312,10

EUR	Balans	
	31/12/2019	31/12/2018
Uitgestelde belastingvorderingen:		
Recupereerbare fiscale verliezen en andere fiscale aftrekken	229.499.989,52	229.558.908,00
Voorzieningen (juridische geschillen, sanering, derivaten, ...)	20.314.350,31	38.514.491,91
Schulden uit personeelsbeloningen	38.905.106,29	36.287.308,61
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren	1.309.362,65	1.155.382,27
Vaste activa en vastgoedbeleggingen	0,00	40.014,65
Financiële instrumenten tegen reële waarde	24.747.702,18	19.713.921,06
Bruto uitgestelde belastingvorderingen	314.776.510,95	325.270.026,50
	0,00	
Uitgestelde belastingschulden:		
	0,00	
Vaste activa en vastgoedbeleggingen	12.264.493,10	12.538.547,78
Bruto uitgestelde belastingschulden	12.264.493,10	12.538.547,78
Min: niet erkende uitgestelde belastingvorderingen	-289.933.253,60	-301.466.315,70
Netto situatie uitgestelde belastingen	12.578.764,25	11.265.163,01

Andere fiscale aftrekken hebben betrekking op investeringskredieten. Investeringskredieten en overdraagbare fiscale verliezen hebben een economische waarde die in de boekhouding wordt opgenomen in de vorm van een uitgestelde belastingvordering wanneer het waarschijnlijk is dat dergelijke investeringskredieten en fiscale verliezen in de toekomst kunnen worden gebruikt omwille van verwachte taxeerbare winsten tijdens toekomstige boekjaren. In overeenstemming met de interpretatie IFRIC 23 hebben we rekening gehouden met de meest waarschijnlijke scenario's bij het bepalen van de belastbare basis, de overgedragen fiscale verliezen en de investeringskredieten.

Het vermogen van de NMBS Groep om uitgestelde belastingvorderingen terug te vorderen wordt beoordeeld aan de hand van een analyse die met name is gebaseerd op bedrijfsplannen en op de risico's verbonden aan de economische omstandigheden en de onzekerheden van de markten waarin de NMBS Groep actief is. Gezien de verschillende hierboven beschreven onzekerheden heeft de groep bij haar analyse een tijdshorizon van 3 jaar gehanteerd. Deze onderliggende parameters van deze analyse worden elk jaar geëvalueerd.

Om de waarde van de uitgestelde belastingvordering te bepalen op 31 december 2019 heeft de NMBS Groep een tijdshorizon van drie jaar in beschouwing genomen gebaseerd op, voor 2020, het budget 2020 zoals goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de NMBS in november 2019 en, voor 2021 en 2022, het meerjaren ondernemingsplan 2018-2022 goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de NMBS van 26 oktober 2017. De NMBS Groep heeft rekening gehouden met de aanwending van de overgedragen investeringsaftrek (de investeringsaftrek is beperkt tot 25% van het fiscaal resultaat), de aanwending van de overgedragen fiscale verliezen (als gevolg van de hervorming van de vennootschapsbelasting van toepassing vanaf 1 januari 2018 is de aanwending van de fiscale verliezen beperkt tot 1.000.000 EUR plus 70% van de belastbare winst hoger dan 1.000.000 EUR) en een aanslagvoet van 25%.

Op 31 december 2019 heeft de NMBS Groep een uitgestelde belastingvordering van 14.399.087,60 EUR erkend. De NMBS Groep besluit dat deze uitgestelde belastingvordering teruggevorderd kan worden door gebruik te maken van de toekomstige belastbare winsten gebaseerd op het budget goedgekeurd met een tijdshorizon van drie jaar. De niet erkende uitgestelde belastingvordering op 31 december 2019 bedraagt 289.933.253,60 EUR en is hoofdzakelijk afkomstig van de overdraagbare fiscale verliezen na 2022. Op 31 december 2018 heeft de NMBS Groep een uitgestelde belastingvordering erkend van 13.106.475,11 EUR.. Het verschil ten opzichte van 31 december 2019 van 1.292.612,49 EUR is voor 625.503,18 EUR geboekt in het netto-resultaat 2019 en voor 667.109,31 EUR in de niet-gerealiseerde resultaten 2019. Indien de geschatte netto-resultaten voor de periode van 3 jaar zouden dalen met 10%, met ongewijzigde fiscale parameters, zouden de uitgestelde belastingenvorderingen moeten dalen met 177.998,44 EUR op 31 december 2019 (441.909 EUR op 31 december 2018).

De NMBS Groep erkend een uitgestelde belastingschuld sinds 2017 naar aanleiding van de stapsgewijze bedrijfscombinatie en waardering tegen reële waarde van de tijdens deze hergroepering verworven activa.

Toelichting 23 - Handelsschulden

EUR		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Handelsschulden - op lange termijn			
Ontvangen vooruitbetalingen m.b.t. onderhanden projecten in opdracht van derden	10	15.851.553,77	32.870.060,80
Totaal		15.851.553,77	32.870.060,80
Handelsschulden - op korte termijn			
Overheidsinstanties		11.551,02	0,00
Leveranciers		421.338.784,50	383.151.412,08
Ontvangen vooruitbetalingen m.b.t. onderhanden projecten in opdracht van derden	10	2.272.570,66	2.359.130,43
Totaal		423.622.906,18	385.510.542,51
Totaal handelsschulden		439.474.459,95	418.380.603,31

Waarvan:

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Op lange termijn		
NMBS	15.186.139,43	30.874.150,02
Andere dochterondernemingen	665.414,34	1.995.910,78
Netto boekwaarde	15.851.553,77	32.870.060,80
Op korte termijn		
NMBS	403.590.647,28	359.203.718,05
Andere dochterondernemingen	20.032.258,90	26.306.824,46
Netto boekwaarde	423.622.906,18	385.510.542,51

De handelsschulden op lange termijn bij de NMBS betreffen de ontvangen vooruitbetalingen in het raam van de contracten van de cofinancieringen.

Toelichting 24 - Sociale schulden

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Bedrijfsvoorheffing	266.563,81	299.944,46
RSZ	301.455,87	324.710,73
Salarissen	61.729,02	62.354,64
Vakantiegeld	59.364.005,32	56.516.999,28
Overige sociale schulden	45.619.814,48	38.159.865,44
Totaal	105.613.568,50	95.363.874,55
Waarvan:		
Vervallen sociale schulden	1.405.206,86	1.451.560,48
Niet vervallen sociale schulden	104.208.361,64	93.912.314,07

Op 31 december 2019 (2018) bedraagt het aandeel van de NMBS in haar niet vervallen sociale schulden 100.400.168,37 EUR (90.332.116,85 EUR). Het aandeel van de dochterondernemingen in het totaal van de sociale schulden is 5.213.400,13 EUR (5.031.757,70 EUR).

Toelichting 25 - Subsidies

25.1 Kapitaalsubsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2019	2018
Kapitaalsubsidies		
Per 1 januari	6.972.155.799,57	6.710.049.651,27
Nieuw e subsidies	615.643.042,53	638.111.490,60
Toegew ezen aan materiële en immateriële vaste activa	-388.061.414,85	-376.005.342,30
Andere bew egingen	4.201,27	
Per 31 december	7.199.741.628,52	6.972.155.799,57
Waarvan		
Op lange termijn	6.820.979.366,34	6.598.985.195,89
Op korte termijn	378.762.262,18	373.170.603,68

De kapitaalsubsidies, verworven in het kader van investeringen in immateriële activa en materiële vaste activa, worden opgenomen op de passiefzijde van de balans en worden erkend in het bedrijfsresultaat a rato van de afschrijvingen op de activa waarvoor ze verkregen werden. De verworven, maar nog niet ontvangen kapitaalsubsidies zijn opgenomen onder de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

De nieuwe kapitaalsubsidies van 2019 zijn volledig toewijsbaar aan de moedermaatschappij. Er werden geen nieuwe kapitaalsubsidies verworven door de dochterondernemingen.

Het bedrag van -388.061.414,85 EUR in 2019 (2018: -376.005.342,30 EUR) betreft voor -389.341.673,01 EUR (2018: -378.177.024,99 EUR) de in resultaat name van de kapitaalsubsidies en voor 1.280.258,16 EUR (2018: 2.171.682,69 EUR) de wedersamenstelling van de niet afgeschreven subsidies geannuleerd als gevolg van de overdrachten van gesubsidieerde activa.

25.2 Exploitatiesubsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2019	2018
Te ontvangen exploitatiesubsidies		
Per 1 januari	476.964.152,72	498.208.535,58
Nieuwe subsidies	1.249.852.760,92	1.216.136.951,13
Inningen	-1.247.533.000,00	-1.237.381.333,99
Per 31 december	479.283.913,64	476.964.152,72

	2019	2018
Nieuwe exploitatiesubsidies		
NMBS	1.249.852.760,92	1.216.084.222,26
Dochterondernemingen	0,00	52.728,87
Totaal	1.249.852.760,92	1.216.136.951,13

De exploitatiesubsidies van de NMBS Groep zijn hoofdzakelijk die van de moedermaatschappij en omvatten de basistoelage (vast en variabel), de toelagen voor veiligheid en de strijd tegen het terrorisme en het radicalisme.

De verworven subsidies om de het aandeel van de Staat in de kosteloosheid van de woon-werkverplaatsingen te compenseren worden opgenomen in de omzet.

De verworven maar nog niet ontvangen exploitatiesubsidies worden als vordering opgenomen in de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

25.3 Financiële subsidies

De bewegingen tijdens het jaar kunnen als volgt samengevat worden:

	2019	2018
Te ontvangen financiële subsidies		
Per 1 januari	19.300.509,46	17.821.520,73
Nieuwe subsidies	26.308.460,60	27.687.838,21
Inningen	-25.775.397,88	-26.208.849,48
Andere bewegingen	0,00	0,00
Per 31 december	19.833.572,18	19.300.509,46

De financiële subsidies omvatten de financiële opbrengsten die voortvloeien uit de vorderingen op de Staat in het kader van de prefinancieringsovereenkomsten 'Tekort TGV', van de prioritaire gewestelijke projecten, de prefinancieringen op rollend materieel en de cofinancieringen. De interesten verworven in het kader van de "Back-to-Back"-overeenkomsten worden niet beschouwd als subsidies.

De vorderingen betreffende de financiële subsidies worden geboekt in de rubriek 'Handelsvorderingen en overige debiteuren'.

De nieuwe financiële subsidies worden geboekt in het netto-resultaat en in mindering gebracht van de financiële kosten (zie toelichting 29.2).

Toelichting 26 - Overige schulden

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Overige schulden - op lange termijn		
Tegoeden beheerd voor derden (GEN Fonds)	16.647.001,97	33.545.266,91
Commissies op transacties van alternatieve financiering	20.695.521,76	23.808.708,48
Overige schulden	243.059,99	241.907,88
Totaal	37.585.583,72	57.595.883,27
Overige schulden - op korte termijn		
Tegoeden beheerd voor derden (GEN Fonds)	51.787.146,98	87.710.000,00
Commissies op transacties van alternatieve financiering	3.113.186,71	3.262.910,54
Over te dragen opbrengsten	132.319.386,32	127.951.302,06
Toe te rekenen kosten	16.957.390,54	17.074.496,06
CSA	0,00	9.700.000,00
Schulden t.o.v. verbonden partijen	110.661,17	61.142,31
Diverse schulden ten opzichte van de Staat	2.436.658,96	2.088.462,95
Te betalen BTW, belastingen en bedrijfsvoorheffing	183.078,54	2.089.998,79
Overige schulden	18.952.733,39	18.709.088,54
Totaal	225.860.242,61	268.647.401,25
Totaal overige schulden	263.445.826,33	326.243.284,52

Op 31 december 2019 bedraagt het aandeel van de NMBS in de overige schulden 260.330.758,78 EUR (318.921.858,89 EUR in 2018), die van de dochterondernemingen bedragen 3.115.067,55 EUR (7.321.425,63 EUR in 2018)

Onder de overige schulden komen hoofdzakelijk volgende posten op 31 december 2019 :

- 68.434.148,95 EUR (121.255.266,91 EUR in 2018) aan schulden ten opzichte van de Staat in het kader van het Gen fonds; een bijna gelijk bedrag (68.434.136,31 EUR), niet ter beschikking van de NMBS, wordt opgenomen in de rubriek Geldmiddelen en kasequivalenten (zie Toelichting 14);
- 23.808.708,47 EUR (27.071.619,02 EUR in 2018) aan commissies met betrekking tot de alternatieve financieringsoperaties (NPV);
- in 2019 is er geen waarborgen in contanten in het kader van de Credit Support Annex (CSA) in deze rubriek (9.700.000,00 EUR in 2018). Het bedrag van de waarborgen in contanten overgeschreven aan institutionele tegenpartijen in het kader van de CSA contracten bedraagt 373.797.202,00 EUR in 2019 en is geboekt in Handelsvorderingen en overige debiteuren.

De over te dragen opbrengsten en de toe te rekenen kosten hebben hoofdzakelijk betrekking op de NMBS en omvatten hoofdzakelijk de opbrengsten en kosten met betrekking tot het verkeer en de relaties tussen de netwerken.

De schulden ten opzichte van de Staat in 2019 betreffen met name het gedeelte van de exploitatiesubsidies en de kapitaalsubsidies ontvangen door de NMBS in het kader van de antiterrorisme maatregelen hoger dan de werkelijke exploitatie- en investeringskosten van de NMBS (1.396.261,71 EUR in 2019 en 699.941,89 EUR in 2018).

Toelichting 27 - Bedrijfsinkomsten en bedrijfskosten

27.1. Bedrijfsinkomsten

27.1.1. Omzet

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Transport	881.114.522,79	844.706.945,72
<i>National</i>	775.853.719,34	741.964.413,94
<i>International</i>	103.546.228,71	99.292.960,10
<i>Freight Services</i>	1.714.574,74	3.449.571,68
Beheer van het patrimonium	234.821.687,40	238.370.961,39
Geleverde diensten	8.949.115,64	9.449.053,05
Verkopen activa	3.317.207,06	4.216.903,97
Diversen	47.040.310,56	44.231.962,65
Totaal omzet	1.175.242.843,45	1.140.975.826,78

Of :

EUR	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	1.146.638.150,59	1.112.125.814,95
Publifer	15.800.983,84	15.243.292,73
Ypto	6.543.675,46	6.352.269,63
B-Parking	1.805.542,03	1.657.569,89
Andere dochterondernemingen	4.454.491,53	5.596.879,58
Totaal omzet	1.175.242.843,45	1.140.975.826,78

27.1.2. Overige bedrijfsinkomsten

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Meerw aarden op realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop	20.874.327,88	14.047.667,73
Genomen in het resultaat 2018: meerw aarde 2017 na verkoop van Transurb	0,00	2.684.000,04
NPV gerealiseerd op financieringsoperaties	3.512.634,69	8.333.990,60
Doorfacturatie van kosten	14.304.673,22	7.272.017,07
Diverse bedrijfsopbrengsten (boetes, ontvangen vergoedingen, enz.)	9.567.530,14	9.988.996,92
Andere	17.881.842,75	11.650.924,87
Totaal overige bedrijfsinkomsten	66.141.008,68	53.977.597,23

Of :

EUR	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	65.266.712,04	52.216.153,70
Andere dochterondernemingen	874.296,64	1.761.443,53
Totaal overige bedrijfsinkomsten	66.141.008,68	53.977.597,23

Op 31 december 2019 hebben de meerwaarden op de verkopen van immateriële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop voornamelijk betrekking op de NMBS (20.871.620,75 EUR) en hebben vooral betrekking op de overdracht van terreinen en gebouwen.

Sinds 2019 omvatten de doorrekening van kosten van de NMBS aan de NS de meerkosten in toepassing van de SWA afgesloten tussen de partijen (in 2018 maakte deze facturatie deel uit van de Omzet). De Overige bedrijfsopbrengsten van 2019 omvatten 5.451.268 EUR aan terug te vorderen belastingen door NMBS van de Bijzondere Belastinginspectie als gevolg van de afwikkeling van een geschil en 1.888.485 EUR vergoeding voor de kosten gedragen door de NMBS in het kader van een informaticaproject.

27.2. Bedrijfskosten

27.2.1. Diensten en diverse goederen

EUR	31/12/2019	31/12/2018
Huurgelden en -kosten	27.855.182,10	35.910.586,16
Onderhoud en herstellingen	94.458.943,90	88.947.393,56
Hulpstoffen	116.184.104,42	120.103.847,78
Kosten verbonden aan exploitatie	33.364.821,97	32.858.783,75
Bezoldiging van derden	140.183.369,38	141.447.849,05
Bijdragen	754.487.740,05	734.475.452,47
Kosten HR Rail en diverse personeelskosten	52.143.993,25	54.534.323,90
Voorzieningen voor risico's en kosten	-60.101.991,21	-4.907.369,66
Andere	64.973.404,99	56.055.737,35
Totaal diensten en diverse goederen	1.223.549.568,85	1.259.426.604,36

Of :

EUR	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	1.148.413.065,75	1.159.281.731,87
Ypto	63.109.337,48	63.151.273,59
Eurogare	6.612.326,59	7.636.280,31
Publifer	2.464.281,16	3.832.364,89
Andere dochterondernemingen	2.950.557,87	25.524.953,70
Totaal diensten en diverse goederen	1.223.549.568,85	1.259.426.604,36

De kost geboekt op 31 december 2019 met betrekking tot de huurcontracten op korte termijn en van lage waarde bedraagt 2.139.556 EUR.

De diensten en diverse goederen van de andere dochterondernemingen in 2018 omvatten deze van Eurostation voor de fusie door opslorping op 1 juli 2018.

27.2.2. Overige bedrijfskosten

EUR		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
Minderwaarden op realisatie van immateriële en materiële vaste activa, vastgoedbeleggingen en vaste activa aangehouden voor verkoop		214.236,54	1.463.930,86
Minderwaarde op realisatie van deelnemingen opgenomen volgens vermogensmutatiemethode		4.290.871,99	
Waardeverminderingen op handelsvorderingen en overige debiteuren	9	349.313,01	4.292.116,13
Waardeverminderingen op bestellingen in uitvoering		-440.740,58	1.589.575,42
Waardeverminderingen op voorraden	13	19.960.154,44	11.861.622,11
Bijzondere waardevermindering op activa aangehouden voor verkoop	15	118.864,86	87.988,05
Andere bedrijfskosten		8.361.616,80	9.293.088,30
Totaal overige bedrijfskosten		32.854.317,06	28.588.320,87

Of :

EUR	31/12/2019	31/12/2018
NMBS	32.308.525,27	25.760.690,31
Dochterondernemingen	545.791,79	2.827.630,56
Totaal overige bedrijfskosten	32.854.317,06	28.588.320,87

In 2019 vloeit de minderwaarde op de realisatie van de deelneming opgenomen volgens vermogensmutatiemethode van 4.290.871,99 EUR voort uit de verkoop van 21,12% van de aandelen van Lineas Group aan de andere aandeelhouder (zie Toelichting 4. Consolidatiekring).

Toelichting 28 - Personeelskosten

28.1. Personeelskosten

	31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting	
Salarissen en vergoedingen en overige kortetermijnbeloningen	914.409.115,48	885.065.638,32
Sociale zekerheidsbijdragen	188.790.110,37	187.108.225,40
Bijdragen toegezegd-pensioenregelingen	2.751.530,36	2.277.518,95
Vergoedingen na uitdiensttreding	19,3 8.731.018,10	9.681.999,92
Andere vergoedingen op lange termijn	19,3 49.019.033,74	61.534.116,65
Ontslagvergoedingen	19,3 -951.736,33	-121.480,55
Overige	-2.174.647,92	5.057.336,69
Totale personeelskosten	1.160.574.423,80	1.150.603.355,38

De financiële kost die betrekking heeft op de personeelsbeloningen is opgenomen in de financiële resultaten cfr. toelichting 29.

28.2. Personeelsbestand

	31/12/2019	31/12/2018
A. Personeelsleden		
Gewogen gemiddelde van het personeel (in FTE)	18.115	18.342
Arbeiders	8.829	9.679
Bedienden	8.792	8.245
Directieleden	494	418
Overige	0	0
B. Interims (in FTE)		
Aantal berekend op basis van voltijdse equivalenten	N.A.	N.A.

Toelichting 29 - Financiële opbrengsten en financiële kosten

29.1. Financiële opbrengsten

	31/12/2019	31/12/2018
Toelichting		
<i>Interestopbrengsten uit</i>	<u>21.881.076,60</u>	<u>23.639.745,29</u>
financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs		
w aarop geen w waardevermindering w erd geboekt	19.447.211,68	21.484.642,47
financiële activa tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeverminderingen in het netto-resultaat	3.460.125,78	3.183.083,50
afgeleide financiële instrumenten	-1.026.260,86	-1.027.980,68
<i>Wijzigingen in de reële waarde van</i>	<u>58.374.338,49</u>	<u>24.789.433,25</u>
financiële activa tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeveranderingen in het netto-resultaat	1.572.596,75	0,00
financiële verplichtingen tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeveranderingen in het netto-resultaat	49.912,60	2.361.644,48
afgeleide financiële instrumenten	56.751.829,14	22.427.788,77
<i>Wisselresultaten</i>	902.428,48	3.449.142,30
<i>Ontvangen dividenden</i>	3.370.035,32	1.980.567,66
<i>Overige financiële opbrengsten</i>	1.040.660,49	10.104.826,75
Totaal financiële opbrengsten	85.568.539,38	63.963.715,25

Interestopbrengsten uit financiële-leasevorderingen geboekt per 31 december 2019 bedragen 3.625.393,92 EUR. Zie ook toelichting 29.1. *Financiële opbrengsten*.

29.2. Financiële kosten

	31/12/2019	31/12/2018
Toelichting		
<i>Interestkosten op</i>	<u>61.886.559,05</u>	<u>62.726.545,71</u>
financiële verplichtingen tegen geamortiseerde kostprijs	32.864.257,97	30.555.791,87
financiële verplichtingen tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeveranderingen in het netto-resultaat	7.388.392,59	6.885.596,23
afgeleide financiële instrumenten	14.148.414,03	18.298.386,67
leaseschulden	1.224.263,13	1.208.606,17
schulden verbonden aan personeelsbeloningen	19,3 6.011.182,08	5.604.636,36
voorzieningen	20 250.049,25	173.528,41
<i>Gekapitaliseerde intercalaire interesten</i>	-218.382,80	-201.701,52
<i>Wijzigingen in de reële waarde van</i>	<u>70.057.121,10</u>	<u>24.845.822,35</u>
financiële activa tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeveranderingen in het netto-resultaat	0,00	1.667.325,72
financiële verplichtingen tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeveranderingen in het netto-resultaat	1.833.694,75	0,00
afgeleide financiële instrumenten	68.223.426,35	23.178.496,63
<i>Bijzondere waardevermindervingsverliezen op</i>	<u>52.851,00</u>	<u>31.426,00</u>
financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs	52.851,00	31.426,00
financiële activa tegen reële w aarde met verw erking van de w waardeverminderingen in de niet-gerealiseerde resultaten	12,2 0,00	0,00
<i>Verliezen uit de realisatie van financiële activa tegen geamortiseerde kostprijs</i>	0,00	0,00
<i>Wisselresultaten</i>	306.990,16	2.617.086,61
<i>Overige financiële kosten</i>	2.244.080,15	3.714.980,50
Totaal financiële kosten	134.329.218,66	93.734.159,65

De impact van de implementatie van de standaard IFRS 16 op de financiële kosten bedraagt 129.306,90 EUR op 31 december 2019.

De interesten ontvangen onder de “Back-to-Back” overeenkomsten en de financiële subsidies (zie toelichting 25.3) worden in mindering genomen in de interestkosten.

De onderstaande tabellen geven de aansluiting tussen de hiervoor vermelde totale interestkosten en de interestkosten op de financiële schulden (mutatietabel in Toelichting 21.1) en de interestopbrengsten uit de financiële subsidies (Toelichting 25.3) die in mindering werden gebracht van de gepresenteerde interestkosten.

	31/12/2019				TOTAAL
	Financiële schulden	Back-to-Back	Subsidies	Andere	
financiële verplichtingen tegen gearmordiseerde kostprijs	59.597.431,98	-535.407,96	-26.308.460,60	110.694,55	32.864.257,97
financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	7.388.392,59				7.388.392,59
afgeleide financiële instrumenten		-11.251.179,27		25.399.593,30	14.148.414,03
schulden uit financiële leases	1.224.263,13				1.224.263,13
schulden verbonden aan personeelsbeloningen				6.011.182,08	6.011.182,08
voorzieningen				250.049,25	250.049,25
Totaal interestkosten	68.210.087,70	-11.786.587,23	-26.308.460,60	31.771.519,18	61.886.559,05

	31/12/2018				TOTAAL
	Financiële schulden	Back-to-Back	Subsidies	Andere	
financiële verplichtingen tegen gearmordiseerde kostprijs	58.670.974,72	-478.313,20	-27.687.838,21	50.968,56	30.555.791,87
financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat	6.885.596,23				6.885.596,23
afgeleide financiële instrumenten		-10.711.256,81		29.009.643,48	18.298.386,67
schulden uit financiële leases	1.208.606,17				1.208.606,17
schulden verbonden aan personeelsbeloningen				5.604.636,36	5.604.636,36
voorzieningen				173.528,41	173.528,41
Totaal interestkosten	66.765.177,12	-11.189.570,01	-27.687.838,21	34.838.776,81	62.726.545,71

Toelichting 30 - Kosten van belastingen op de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten

		31/12/2019	31/12/2018
	Toelichting		
In het netto-resultaat opgenomen courante belastingen		4.584.122,17	-1.736.058,05
In het netto-resultaat opgenomen uitgestelde belastingen	22	642.290,66	-9.527.271,70
In de niet-gerealiseerde resultaten opgenomen uitgestelde belastingen	22	667.109,31	1.708.061,68
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten		5.893.522,14	-9.555.268,07

	2019	2018
Resultaat vóór belastingen	79.485.238,03	31.863.339,49
Belastingen berekend op basis van de belastingvoet (2018 & 2019 = 29,58%)	-23.511.733,41	-9.425.175,82
Effect van de fiscaal niet aftrekbare uitgaven	-9.226.297,34	-10.092.729,78
Belastingen betreffende vennootschappen volgens de vermogensmutatie	7.040.515,98	7.911.987,44
Overige permanente verschillen	12.205.430,08	1.730.723,97
Wijziging van de boeking van de uitgestelde belastingvorderingen	13.229.890,81	579.799,93
Correcties met betrekking tot vorige boekjaren	6.130.251,50	-89.676,61
Andere bewegingen	25.464,52	-170.197,22
Belasting(kosten) / baten op gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de voortgezette bedrijfsactiviteiten	5.893.522,14	-9.555.268,08

Toelichting 31 - Voorwaardelijke activa en verplichtingen

De voorwaardelijke activa bedragen 468.958,17 EUR op 31 december 2019 (2018: 407.700,13 EUR) en vertegenwoordigen voornamelijk de door de NMBS Groep gevorderde bedragen van derden die verantwoordelijk zijn voor werkonbekwaamheden van personeelsleden. De voorwaardelijke verplichtingen bedragen 9.105.763,52 EUR op 31 december 2019 (2018: 6.626.867,61 EUR) en vertegenwoordigen de juridische geschillen aangespannen tegen de NMBS Groep waarvoor de kans op een uitstroom aan middelen momenteel zeer onwaarschijnlijk is.

Toelichting 32 - Bijkomende informatie over de financiële instrumenten

32.1 Financiële activa

Categorie volgens IFRS 9	31/12/2019		31/12/2018		
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde	
Vaste financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteur	Geamortiseerde kostprijs	667.199.495,72	884.586.307,42	714.464.390,58	903.468.307,26
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	292.833.744,63	292.833.744,63	267.618.898,36	267.618.898,36
Overige financiële activa	Reële waarde met verwerking van de niet-gerealiseerde resultaten (eigen-vermogensinstrument)	95.439.880,43	95.439.880,43	51.266.028,69	51.266.028,69
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	111.864.044,78	111.864.044,78	105.469.973,59	105.469.973,59
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekkingsinstrument)	141.519.926,18	141.519.926,18	121.135.720,64	121.135.720,64
	Geamortiseerde kostprijs	323.968.128,46	379.077.301,43	380.846.315,48	428.774.611,58
Totaal		1.632.825.220,20	1.905.321.204,87	1.640.801.327,34	1.877.733.540,12
Viottende financiële activa					
Handelsvorderingen en overige debiteur	Geamortiseerde kostprijs	1.183.520.208,06	1.183.520.208,06	1.099.621.094,94	1.099.621.094,94
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	78.603,39	78.603,39	78.603,39	78.603,39
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	9.995.250,96	9.995.250,96	144.142,75	144.142,75
Overige financiële activa	Reële waarde met verwerking van de niet-gerealiseerde resultaten (eigen-vermogensinstrument)	0,00	0,00	0,00	0,00
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	339.034,37	339.034,37	387.251,32	387.251,32
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (afdekkingsinstrument)	-9.303.298,83	-9.303.298,83	-14.770,60	-14.770,60
	Geamortiseerde kostprijs	49.831.637,13	51.289.770,62	7.453.131,31	7.453.131,31
Totaal		1.234.461.435,08	1.235.919.568,57	1.107.669.453,11	1.107.669.453,11

De analyse hierboven betreft enkel de financiële activa volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen kosten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De NMBS Groep beschouwde de nominale waarde van de 'Handelsvorderingen en overige debiteuren', momenteel niet geherwaardeerd aan reële waarde, als een redelijke benadering van hun reële waarde. Deze rubriek bestaat hoofdzakelijk uit enerzijds kortlopende vorderingen zonder significante financieringscomponent en anderzijds uit langlopende rentedragende vorderingen op de Staat.

De vergelijkende reële waarde van de financiële activa gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, opgenomen onder de rubriek 'Overige financiële activa' en 'Handelsvorderingen en overige debiteuren' wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de activa waarvoor de NMBS Groep op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opnamen in de categorie 'tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële activa aangemerkt als, of verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van activa in vreemde valuta, de impact van de omrekeningsverschillen. De wijziging in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten is voorgesteld in toelichting 11.2.

	2019	2018
Per 1 januari	105.935.828,30	100.655.137,20
Marktrisico	889.961,20	-2.072.813,39
Kredietrisico	682.635,55	405.487,67
Wijzigingen in de reële waarde	1.572.596,75	-1.667.325,72
Andere wijzigingen	4.773.257,49	6.948.016,82
Per 31 december	112.281.682,54	105.935.828,30

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waardingscurve werd gebruikt.

Het gecumuleerde aandeel van, afzonderlijk het marktrisico en het kredietrisico, in de reële waarde aanpassingen op het einde van 2019 en 2018 kan teruggevonden worden in de onderstaande tabel:

	31/12/2019	31/12/2018	Δ
Marktrisico	4.584.788,23	3.694.827,03	889.961,20
Kredietrisico	-1.126.643,70	-1.809.279,25	682.635,55
Reële waarde aanpassingen	3.458.144,53	1.885.547,78	1.572.596,75

32.2 Financiële verplichtingen

Categorie volgens IFRS 9	31/12/2019		31/12/2018		
	Boekwaarde	Reële waarde	Boekwaarde	Reële waarde	
Langlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Geamortiseerde kostprijs	2.275.735.535,28	2.605.526.881,85	2.638.979.892,74	2.925.396.628,83
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	137.768.040,28	137.768.040,28	131.486.663,35	131.486.663,35
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	515.057.465,84	515.057.465,84	402.000.234,35	402.000.234,35
Handelsschulden	Geamortiseerde kostprijs	0,00	0,00	0,00	0,00
Overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	16.890.061,96	16.890.061,96	33.787.174,79	33.787.174,79
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal		2.945.451.103,36	3.275.242.449,93	3.206.253.965,23	3.492.670.701,32
Kortlopende financiële verplichtingen					
Financiële schulden	Geamortiseerde kostprijs	586.025.076,49	588.661.353,37	232.851.254,00	233.241.889,93
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (aangemerkt)	851.140,99	851.140,99	1.047.493,82	1.047.493,82
Afgeleide financiële instrumenten	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	12.619.257,84	12.619.257,84	12.903.845,39	12.903.845,39
Handelsschulden	Geamortiseerde kostprijs	409.116.021,40	409.116.021,40	378.072.567,15	378.072.567,15
Overige schulden	Geamortiseerde kostprijs	86.878.410,10	86.878.410,10	131.976.657,88	131.976.657,88
	Reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat (verplicht)	0,00	0,00	0,00	0,00
Totaal		1.095.489.906,82	1.098.126.183,70	756.851.818,24	757.242.454,17

De analyse hierboven betreft enkel de financiële verplichtingen volgens IFRS 7, met uitsluiting van de over te dragen opbrengsten, de bedragen betreffende onderhanden projecten voor derden, enz.

De NMBS Groep beschouwt de nominale waarde van de 'Handelsschulden' en de 'Overige schulden' als een redelijke benadering van hun reële waarde. De 'Handelsschulden' bestaan hoofdzakelijk uit kortlopende verplichtingen zonder significante financieringscomponent en de 'Overige schulden' omvatten hoofdzakelijk de schuld erkend tegen de Staat voor de middelen beheerd in het kader van het GEN Fonds (langlopend en kortlopend) en de cash waarborgen ontvangen in het kader van de CSA akkoorden.

De vergelijkende reële waarde van de financiële schulden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs wordt berekend gebruikmakend van de zelfde modellen en hypothesen als deze gebruikt voor de waardering van de schulden waarvoor de NMBS Groep op vrijwillige basis gekozen heeft voor de opnamen in de categorie 'Financiële verplichtingen tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in het netto-resultaat'.

De onderstaande tabel geeft een detail van de wijzigingen in de reële waarde van de financiële schulden aangemerkt als, of verplicht gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen in het netto-resultaat. De lijn andere wijzigingen bevat alle wijzigingen die het gevolg zijn van terugbetalingen, kapitalisaties en in het geval van verplichtingen in vreemde valuta, de impact van de omrekeningsverschillen. De wijziging in de reële waarde van de afgeleide financiële instrumenten is voorgesteld in toelichting 11.2.

	2019	2018
Per 1 januari	132.534.157,17	127.859.616,34
<i>Marktrisico</i>	1.783.782,15	-2.361.644,48
<i>Kredietrisico</i>	-2.867.189,37	-1.759.922,44
Wijzigingen in de reële waarde	-1.083.407,22	-4.121.566,92
Andere wijzigingen	7.168.431,32	8.796.107,75
Per 31 december	138.619.181,27	132.534.157,17

De component 'Kredietrisico' werd geïsoleerd door de geboekte wijzigingen in de reële waarde te vergelijken met de wijzigingen in de reële waarden indien een risico-neutrale waarderingcurve werd gebruikt.

Het gecumuleerde aandeel van, afzonderlijk het marktrisico en het kredietrisico, in de reële waarde aanpassingen op het einde van 2019 en 2018 kan teruggevonden worden in de onderstaande tabel:

	31/12/2019	31/12/2018	Δ
Marktrisico	24.562.516,81	22.778.734,66	1.783.782,15
Kredietrisico	7.920.921,45	10.788.110,82	-2.867.189,37
Reële waarde aanpassingen	32.483.438,26	33.566.845,48	-1.083.407,22

Toelichting 33 - Transacties van alternatieve financiering

De NMBS Groep heeft “cross-border” lease-transacties afgesloten (activa verkocht of verhuurd aan een Trust die deze onmiddellijk terug verhuurt aan de NMBS Groep) zodat beiden een financieel voordeel kunnen delen. Deze operaties, die ‘transacties van alternatieve financiering’ genoemd worden, worden opgenomen volgens hun economische substantie in overeenstemming met de bepalingen van IFRS 16 en IFRS 15. De onderliggende activa van deze transacties kunnen als volgt worden ingedeeld:

- Rollend materieel (elektrische en diesellocomotieven, motorstellen, hogesnelheidstreinen en rytuigen voor reizigers): de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd tussen 17 en 28 jaar.
- Administratieve gebouwen: de hierop betrekking hebbende contracten hebben een oorspronkelijke looptijd van 29,5 jaar.

De transacties gaan gepaard met enkele beperkingen op het gebruik van de onderliggende activa (bijvoorbeeld: geen verkoop, geen onderverhuur zonder de voorafgaande goedkeuring van de Trust). De risico's zijn beperkt tot deze verbonden aan de eigendom van de activa, de risico's die voortvloeien uit de Belgische wetgeving en het kredietrisico op de tegenpartijen waarbij de investeringsrekeningen worden aangehouden.

De NMBS Groep heeft de materiële vaste activa in de balans gehouden en heeft geen winst of verlies uit de verkoop aan de Trust erkend. Deze materiële vaste activa, die verband houden met alternatieve financiering, worden in hoofdzaak aangewend voor eigen gebruik of in leasing gegeven aan dochterondernemingen of andere ondernemingen binnen de invloedssfeer van de NMBS Groep, zoals uitgelegd in toelichting 9.3.

De investeringsrekeningen (investering van een deel van de middelen uit de verkoop of de hoofdverhuur) en de betalingsverplichtingen aan de Trust (over de duur van het contract) worden opgenomen in de balans van de NMBS Groep, met uitzondering van de investeringsrekeningen waarvan de tegenpartij een overheidsinstantie of een supranationale organisatie (of gegarandeerd door een overheidsinstantie) is. De investeringsrekeningen die niet opgenomen worden in de balans vertegenwoordigen op 31 december 2019 een waarde van 582.198.303,61 EUR (2018: 599.787.826,13 EUR). De investeringsrekeningen en betalingsverplichtingen aan de Trust worden bij toepassing van IFRS 9 erkend in de rubrieken ‘overige financiële activa’ en ‘financiële schulden’. Op 31 december 2019 worden 338.811.451,56 EUR (2018: 328.811.916,31 EUR) opgenomen in de investeringsrekeningen. Anderzijds worden 867.714.308,62 EUR (2018: 854.255.241,50 EUR) opgenomen voor betalingsverplichtingen tegenover de Trust op 31 december 2019.

De onderstaande tabel laat toe een reconciliatie te maken van niet-erkende investeringsrekeningen met de niet-erkende activa in pand gegeven en de vooruitbetalingen opgenomen in toelichting 34.

	2019	2018
In pand gegeven	131.626.973,48	155.596.178,96
Vooruitbetalingen	56.868.878,64	51.187.635,16
Andere geïnvesteerde bedragen	393.702.451,49	393.004.012,01
Niet erkend op de balans	582.198.303,61	599.787.826,13

Voor sommige transacties heeft de NMBS Groep afgeleide financiële instrumenten gebruikt om het risico van rentevoeten en wisselkoersen af te dekken. In dit geval heeft de NMBS Groep gebruik gemaakt van de reële waarde optie voorzien in IFRS 9 voor de opname van financiële activa en verplichtingen. Het gebruik van afgeleide financiële instrumenten wordt toegelicht in toelichting 11. Aan het einde van 2019 bedraagt de negatieve reële waarde van derivaten gebruikt in het raam van alternatieve financieringen 10.532.487,73 EUR (2018: - 13.557.125,84 EUR). De analyse van het risicobeheer met betrekking tot het gebruik van financiële instrumenten, met inbegrip van instrumenten verbonden aan de alternatieve financiering, is opgenomen in toelichting 2.2.

De commissies in verband met deze transacties worden lineair gespreid over de looptijd van deze operaties in het resultaat opgenomen. In 2019 is 3.510.481,92 EUR (2018: 8.331.837,84 EUR) opgenomen in het bedrijfsresultaat. Het grote verschil tussen beide jaren wordt hoofdzakelijk verklaard door de vervroegde stopzetting van één alternatieve financiering in 2018 waarbij het saldo van de commissies (4.211.120,64 EUR) onmiddellijk in het resultaat werd opgenomen.

Afhankelijk van de aard van de transactie heeft de NMBS Groep op het einde van de initiële basisduur van de overeenkomst verschillende mogelijkheden waaronder:

- de uitoefening van de aankoopoptie;
- de terugkeer van het actief naar de Trust die het voor eigen rekening zal gebruiken;
- de terugkeer van het actief naar de Trust waarbij de NMBS Groep als verkoopagent voor het actief zal optreden;
- de verlenging van de overeenkomst door een lease- of servicecontract na afloop van de eerste basistermijn van de overeenkomst, of
- het zoeken naar een derde die de resterende verplichtingen jegens de Trust op zich zal nemen door middel van een lease- of serviceovereenkomst.

Toelichting 34 - Rechten en verplichtingen

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van materiële vaste activa en vastgoedbeleggingen bedraagt 536.211.153,06 EUR (494.703.605,01 EUR) per 31 december 2019 (2018).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van diensten bedraagt 1.237.542.630,06 EUR (1.099.682.385,12 EUR) per 31 december 2019 (2018).

Het bedrag van de contractuele verplichtingen voor de verwerving van voorraden bedraagt 309.018.826,99 EUR (197.680.390,92 EUR) per 31 december 2019 (2018).

De door de NMBS Groep voor rekening van derden gestelde persoonlijke zekerheden bedragen 183.007.011,54 EUR (170.168.518,12 EUR) op 31 december 2019 (2018).

De door derden aan de NMBS Groep verstrekte kredietlijnen bedragen 1.813.007.506,22 EUR (1.813.007.506,22 EUR) op 31 december 2019 (2018).

De door derden voor rekening van de NMBS Groep gestelde zekerheden bedragen 1.907.972.963,01 EUR (1.968.228.688,27 EUR) op 31 december 2019 (2018) en betreffen hoofdzakelijk de door de Staat gestelde zekerheden in het raam van de alternatieve financieringstransacties. Voor 2019 : zekerheden op investeringen : 64.704.594,70 EUR ; zekerheden op schulden (Eurofima/Infrabel) : 1.841.848.100,79 EUR et andere zekerheden : 1.420.267,52 EUR.

De goederen en waarden gehouden door derden in hun naam maar ten bate en voor risico van de NMBS Groep bedragen 56.868.878,64 EUR (51.187.635,16 EUR) per 31 december 2019 (2018) en betreffen vooruitbetalingen in het raam van de alternatieve financieringstransacties.

De voorraden die toebehoren aan derden maar die in consignatie ontvangen werden door de NMBS Groep die er de risico's voor draagt, belopen 8.523.894,97 EUR (9.221.153,36 EUR) per 31 december 2019 (2018).

De door de NMBS Groep op eigen activa gestelde zakelijke zekerheden bedragen 2.270.119.676,29 EUR (2.319.772.587,49 EUR) per 31 december 2019 (2018) en betreffen de in pand gegeven investeringen in het raam van de alternatieve financieringstransacties (2019 : 313.733.522,84 EUR) en de boekwaarde van het materieel in de transacties (2019 : 1.956.386.153,45 EUR).

De ontvangen bankgaranties bedragen 462.524.254,11 EUR (453.952.995,56 EUR) per 31 december 2019 (2018).

De NMBS beantwoordt op onbeperkte wijze aan de hoedanigheid van onbeperkt aansprakelijke bestuurder in het economische samenwerkingsverband Eurail Group (NL 809837353 B01) PO BOX 2112, NL 3500 Utrecht – Pays-Bas).

De niet in de balans opgenomen investeringsrekeningen m.b.t. de alternatieve financieringstransacties zijn vermeld in toelichting 33.

35.1 Geconsolideerde vennootschappen

De lijst van de dochterondernemingen en ondernemingen verwerkt volgens vermogensmutatiemethode is opgenomen in de toelichting 4.

35.2 Relaties met de Staat

35.2.1 Deelnemingsverhoudingen

De Staat bezit rechtstreeks en onrechtstreeks 99,97% van de stemrechten van de NMBS.

35.2.2 Beheerscontracten

De Staat heeft met de NMBS een beheerscontract afgesloten voor de periode 2008-2012. Dit beheerscontract bepaalt dat de NMBS een essentieel element in het Belgische transportsysteem vormt. In het raam van een samenhangend groepsbeleid is ze belast met de opdracht om erover te waken dat haar activiteiten passen in het kader van het duurzaam mobiliteitsbeleid van de Regering en bijdragen tot het voldoen aan de verplaatsingsbehoeften.

De concretisering van het volgende beheerscontract is momenteel in uitvoering.

De NMBS heeft tot doel:

1. het vervoer per spoor van reizigers en goederen, met inbegrip van het onthaal van en de informatie aan haar klanten;
2. het vervoer van goederen in het algemeen en de logistieke diensten die daarmee verband houden;
3. de verwerving, het onderhoud, het beheer en de financiering van rollend spoorwagematerieel;
4. de veiligheid en de bewaking op het gebied van de spoorwegen;
5. het verwerven, het ontwerpen, de bouw, de vernieuwing, het onderhoud en het beheer van de spoorwegstations, de onbemande stopplaatsen en hun aanhorigheden alsook hun directe omgeving, met inbegrip van het ontwerp, de ontwikkeling, de modernisering en de valorisatie van de stedelijke centra;
6. de ontwikkeling van commerciële of andere activiteiten die bestemd zijn om rechtstreeks of indirect haar diensten te bevorderen of het gebruik van haar goederen te optimaliseren.

De NMBS kan, zelf of via deelneming in bestaande of op te richten Belgische, buitenlandse of internationale instellingen en rechtspersonen, alle commerciële, industriële of financiële verrichtingen doen die, rechtstreeks of onrechtstreeks, geheel of ten dele, verband houden met haar doel of de verwezenlijking of ontwikkeling ervan kunnen vergemakkelijken of bevorderen, met inbegrip van het stellen van zekerheden voor schulden van verbonden vennootschappen of vennootschappen waarmee een deelnemingsverhouding bestaat.

De fabricage en de verkoop van goederen of diensten die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houden met de spoorwegactiviteit, worden inzonderheid geacht de verwezenlijking of ontwikkeling van het doel te kunnen bevorderen.

De NMBS kan eveneens optreden als bestuurder, volmachtdrager, mandataris of vereffenaar in andere vennootschappen of ondernemingen.

35.2.3 Diensten aan besturen

De NMBS levert transport- en communicatiediensten aan de Belgische Staat en aan verschillende besturen van de Belgische Staat. Al deze transacties gebeuren in het kader van normale klant/leverancier relaties tegen voorwaarden die niet gunstiger zijn dan die welke aan andere klanten en leveranciers worden aangeboden. De aan deze besturen geleverde diensten vertegenwoordigen geen significant aandeel van de netto-inkomsten van de NMBS.

35.3 Relaties tussen vennootschappen van de NMBS Groep

In het raam van de uitvoering van het beheerscontract wordt de Vennootschap geacht transacties uit te voeren met de andere vennootschappen van de NMBS Groep. De voornaamste transacties die uitgevoerd worden voor ondernemingen van de Groep zijn de volgende:

- thesaurie, boekhoudkundige coördinatie, enz.;
- besturingsprestaties en stationsprestaties freight services.

35.4 Cijfergegevens betreffende de relaties met de overheid en de ondernemingen verwerkt volgens de vermogensmutatiemethode

De door de overheid toegekende subsidies worden gedetailleerd besproken in toelichting 25.

Naast deze subsidies werden de volgende transacties uitgevoerd met verbonden partijen:

	31/12/2019	31/12/2018
Omzet met entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	72.285.674,46	121.109.733,82
Netto vorderingen op entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	32.948.690,47	115.448.940,69
Vorderingen op overheden	1.163.364.376,66	1.200.782.638,67
Schulden met entiteiten opgenomen volgens de vermogensmutatiemethode	27.427.091,13	24.848.087,16

De daling ten opzichte van 31 december 2018 vloeit hoofdzakelijk voort uit het verlaten van de consolidatiekring door Lineas Group (en haar dochterondernemingen) die opgenomen was volgens de vermogensmutatiemethode in de geconsolideerde jaarrekening van de Groep. Voor deze operatie heeft Lineas Group in 2019 het termijnvoorschot terugbetaald dat haar was toegekend door de NMBS in 2015.

De vorderingen op overheden hebben bijna hoofdzakelijk betrekking op NMBS en worden gedetailleerd in de toelichting 9. Handelsvorderingen en overige debiteuren.

35.5 Relaties met de hoogstgeplaatste functionarissen

De bestuurders en de leden van het Directiecomité van de NMBS worden als de hoogstgeplaatste functionarissen van de NMBS Groep beschouwd.

Het totaal bedrag van de bezoldigingen van de bestuurders en de leden van het Directiecomité bedroeg 1.433.333,04 EUR in 2019 en 1.877.394,65 EUR in 2018. Ze hebben geen leningen of voorschotten van de NMBS ontvangen. Voor de lijst van de bestuurders en de leden van het Directiecomité verwijzen we naar de Algemene informatie.

Deze totale bezoldigingsbedragen van de belangrijkste bestuurders bevatten de volgende elementen:

- kortetermijnbeloningen: jaarloon (vast en variabel) en overige kortetermijnbeloningen zoals de ziekteverzekering, het privégebruik van de bedrijfswagen,... evenals de op deze beloningen aan de sociale zekerheid betaalde bijdragen;
- ontslagvergoedingen;
- vergoedingen na uitdiensttreding: door NMBS betaalde verzekeringspremies. De premies dekken hoofdzakelijk een aanvullend-pensioenplan;
- eventuele vergoedingen voor werkongeschiktheid.

De bezoldiging van de hoogstgeplaatste functionarissen is als volgt verdeeld:

	31/12/2019	31/12/2018
Lonen en overige kortetermijnbeloningen	1.386.441,93	1.797.047,38
Vergoedingen na uitdiensttreding	46.891,11	80.347,27
Totaal	1.433.333,04	1.877.394,65

Aucun prêt n'a été consenti aux principaux dirigeants.

Toelichting 36 - Erelonen van de commissaris

In 2019 (2018) heeft de NMBS Groep 486.705,00 EUR (572.012,00 EUR) geboekt met betrekking tot opdrachten in het kader van controle van de jaarrekening door de bedrijfsrevisoren van de Groep en aan hen verbonden ondernemingen en 24.251 EUR (14.900 EUR) met betrekking tot niet-audit opdrachten door de commissarissen en door aan hen verbonden ondernemingen.

Deze bedragen zijn als volgt samengesteld:

	31/12/2019		31/12/2018	
	Commissaris	Netwerk van de commissaris	Commissaris	Netwerk van de commissaris
Controleopdrachten	486.705,00		572.012,00	
Belastingadviesopdrachten	1.951,00		4.300,00	
Overige opdrachten	22.300,00		10.600,00	
Totaal	510.956,00	0,00	586.912,00	0,00

Toelichting 37 - Gebeurtenissen na balansdatum

De crisis van het Coronavirus heeft een organisatorische en financiële impact voor de NMBS Groep. Als gevolg van de huidige gezondheids crisis zijn de huidige en verwachte inkomsten na balansdatum in belangrijke mate gedaald. Uit een analyse van de verwachte financiële gevolgen en in het bijzonder van de huidige liquiditeitspositie, de verwachte financiële stromen en de beschikbare financieringsbronnen, blijkt dat de voortzetting van de activiteiten van de NMBS Groep niet in het gedrang komt. Des te meer dat de NMBS Groep over de mogelijkheid beschikt om beroep te doen op een garantie van de Belgische Staat van maximum 1.138 M€ (de NMBS Groep heeft geen beroep gedaan op deze Staatsgarantie en heeft momenteel niet de intentie om een beroep te doen op deze garantie). Bijgevolg werd de jaarrekening over 2019 opgesteld in de veronderstelling van continuïteit van de activiteiten van de Groep.

3. Verslag van het College van Commissarissen

Verlag van de bedrijfsrevisoren leden van het College van commissarissen (hierna “het College van Commissarissen”) aan de algemene vergadering van NMBS NV van Publiek Recht over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019

In het kader van de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht (de “Vennootschap”) en zijn dochterondernemingen (samen de “Groep”), leggen wij u ons verslag van het College van commissarissen voor. Dit bevat ons verslag over de geconsolideerde jaarrekening voor het boekjaar afgesloten op 31 december 2019, alsook het verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen. Deze verslagen zijn één en ondeelbaar.

Wij werden benoemd in onze hoedanigheid van commissaris door de algemene vergadering van 31 mei 2017, overeenkomstig het voorstel van het bestuursorgaan uitgebracht op aanbeveling van het auditcomité. Ons mandaat loopt af op de datum van de algemene vergadering die beraadslaagt over de jaarrekening afgesloten op 31 december 2019. Wij hebben de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening van NMBS NV van Publiek Recht uitgevoerd gedurende drie opeenvolgende boekjaren.

Verlag over de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben de wettelijke controle uitgevoerd van de geconsolideerde jaarrekening van de Groep over het boekjaar afgesloten op 31 december 2019 opgesteld in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften. Deze geconsolideerde jaarrekening omvat de geconsolideerde balans op 31 december 2019, alsook de geconsolideerde winst- en verliesrekening, het geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het geconsolideerd kasstroomoverzicht over het boekjaar afgesloten op die datum evenals de toelichting bestaande uit een overzicht van de belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige informatieverschaffing. Het totaal van de geconsolideerde balans bedraagt EUR 12.058.102.238 en het geconsolideerde overzicht van de gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten voor het boekjaar sluit af met een winst van het boekjaar van EUR 76.313.640.

Naar ons oordeel geeft de geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en de financiële toestand van de Groep op 31 december 2019, alsook van zijn geconsolideerde resultaten en van zijn geconsolideerde kasstromen over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften.

KPMG Bedrijfsrevisoren CVBA / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel

IBAN : BE 62 4377 5152 9261

BIC : KREDBEBB

Maatschappelijke zetel: Luchthaven Brussel Nationaal 1K - 1930 Zaventem - België

KPMG Bedrijfsrevisoren, a Belgian CVBA/SCRL and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity.

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA / BTW BE 0419.122.548 RPR Brussel

IBAN : BE 62 4377 5152 9261

BIC : KREDBEBB

Maatschappelijke zetel: Da Vincilaan 9 Box E.6 - Elsinore Building - 1930 Zaventem - België

BDO Bedrijfsrevisoren CVBA, a coöperative company with limited liability, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO Member Firms.

Basis voor het oordeel zonder voorbehoud

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens de internationale controlestandaarden (ISA's) zoals van toepassing in België. Wij hebben bovendien de door IAASB goedgekeurde internationale controlestandaarden toegepast die van toepassing zijn op de huidige afsluitdatum en nog niet goedgekeurd op nationaal niveau. Onze verantwoordelijkheden op grond van deze standaarden zijn verder beschreven in de sectie "Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening" van ons verslag. Wij hebben alle deontologische vereisten die relevant zijn voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België nageleefd, met inbegrip van deze met betrekking tot de onafhankelijkheid.

Wij hebben van het bestuursorgaan en van de aangestelden van de Vennootschap de voor onze controle vereiste ophelderingen en inlichtingen verkregen.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een bepaalde aangelegenheid - gebeurtenissen na balansdatum - COVID-19

Wij vestigen de aandacht op toelichting 37 in de geconsolideerde jaarrekening waarin de effecten van de COVID-19 crisis op de activiteiten en de financiële situatie van de Groep worden beschreven. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die een getrouw beeld geeft in overeenstemming met de *International Financial Reporting Standards* (IFRS) zoals goedgekeurd door de Europese Unie en met de in België van toepassing zijnde wettelijke en reglementaire voorschriften, alsook voor de interne beheersing die het bestuursorgaan noodzakelijk acht voor het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening die geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten.

Bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening is het bestuursorgaan verantwoordelijk voor het inschatten van de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven, het toelichten, indien van toepassing, van aangelegenheden die met continuïteit verband houden en het gebruiken van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuursorgaan het voornemen heeft om de Groep te liquideren of om de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of geen realistisch alternatief heeft dan dit te doen.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen voor de controle van de geconsolideerde jaarrekening

Onze doelstellingen zijn het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid over de vraag of de geconsolideerde jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten en het uitbrengen van een verslag van het College van commissarissen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoog niveau van zekerheid, maar is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de ISA's is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer die bestaat. Afwijkingen kunnen zich voordoen

als gevolg van fraude of fouten en worden als van materieel belang beschouwd indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij, individueel of gezamenlijk, de economische beslissingen genomen door gebruikers op basis van deze geconsolideerde jaarrekening, beïnvloeden.

Bij de uitvoering van onze controle leven wij het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de controle van de geconsolideerde jaarrekening in België na. Een wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening biedt evenwel geen zekerheid omtrent de toekomstige levensvatbaarheid van de Groep, noch omtrent de efficiëntie of de doeltreffendheid waarmee het bestuursorgaan de bedrijfsvoering van de Groep ter hand heeft genomen of zal nemen.

Als deel van een controle uitgevoerd overeenkomstig de ISA's, passen wij professionele oordeelsvorming toe en handhaven wij een professioneel-kritische instelling gedurende de controle. We voeren tevens de volgende werkzaamheden uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat die het gevolg is van fraude of van fouten, het bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden die op deze risico's inspelen en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Het risico van het niet detecteren van een van materieel belang zijnde afwijking is groter indien die afwijking het gevolg is van fraude dan indien zij het gevolg is van fouten, omdat bij fraude sprake kan zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten om transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle, met als doel controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn maar die niet zijn gericht op het geven van een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing van de Groep;
- het evalueren van de geschiktheid van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van de door het bestuursorgaan gemaakte schattingen en van de daarop betrekking hebbende toelichtingen;
- het concluderen dat de door het bestuursorgaan gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, en het concluderen, op basis van de verkregen controle-informatie, of er een onzekerheid van materieel belang bestaat met betrekking tot gebeurtenissen of omstandigheden die significante twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de Groep om zijn continuïteit te handhaven. Indien wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij ertoe gehouden om de aandacht in ons verslag van het College van commissarissen te vestigen op de daarop betrekking hebbende toelichtingen in de geconsolideerde jaarrekening, of, indien deze toelichtingen inadequaat zijn, om ons oordeel aan te passen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van ons verslag van het College van commissarissen. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de Groep zijn continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de algehele presentatie, structuur en inhoud van de geconsolideerde jaarrekening, en van de vraag of de geconsolideerde jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen weergeeft op een wijze die leidt tot een getrouw beeld;
- het verkrijgen van voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de entiteiten of bedrijfsactiviteiten binnen de Groep gericht op het tot uitdrukking brengen van een oordeel over de geconsolideerde jaarrekening. Wij zijn verantwoordelijk voor

de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. Wij blijven ongedeeld verantwoordelijk voor ons oordeel.

Wij communiceren met het auditcomité onder meer over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante controlebevindingen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing die wij identificeren gedurende onze controle.

Wij verschaffen aan het auditcomité tevens een verklaring dat wij de relevante deontologische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd, en wij communiceren met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en, waar van toepassing, over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Verslag betreffende de overige door wet- en regelgeving gestelde eisen

Verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan

Het bestuursorgaan is verantwoordelijk voor het opstellen en de inhoud van het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening.

Verantwoordelijkheden van het College van commissarissen

In het kader van ons mandaat en overeenkomstig de Belgische bijkomende norm bij de in België van toepassing zijnde internationale controlestandaarden (ISA's), is het onze verantwoordelijkheid om, in alle van materieel belang zijnde opzichten, het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, te verifiëren, alsook verslag over deze aangelegenheden uit te brengen.

Aspecten betreffende het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening

Na het uitvoeren van specifieke werkzaamheden op het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij van oordeel dat dit jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening overeenstemt met de geconsolideerde jaarrekening voor hetzelfde boekjaar en is opgesteld overeenkomstig het artikel 3:32 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen.

In de context van onze controle van de geconsolideerde jaarrekening, zijn wij tevens verantwoordelijk voor het overwegen, in het bijzonder op basis van de kennis verkregen in de controle, of het jaarverslag over de geconsolideerde jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat, hetzij informatie die onjuist vermeld is of anderszins misleidend is. In het licht van de werkzaamheden die wij hebben uitgevoerd, dienen wij u geen afwijking van materieel belang te melden.

Vermeldingen betreffende de onafhankelijkheid

- Onze bedrijfsrevisorenkantoren en ons netwerk hebben geen opdrachten die onverenigbaar zijn met de wettelijke controle van de geconsolideerde jaarrekening verricht en ons bedrijfsrevisorenkantoor is in de loop van ons mandaat onafhankelijk gebleven tegenover de Groep.
- De honoraria voor de bijkomende opdrachten die verenigbaar zijn met de wettelijke controle bedoeld in artikel 3:65 van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen werden correct vermeld en uitgesplitst in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening.

Brussel, 6 mei 2020

Het College van commissarissen

KPMG Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Patrick De Schutter
Bedrijfsrevisor

BDO Bedrijfsrevisoren
Commissaris
vertegenwoordigd door

Felix Fank
Bedrijfsrevisor